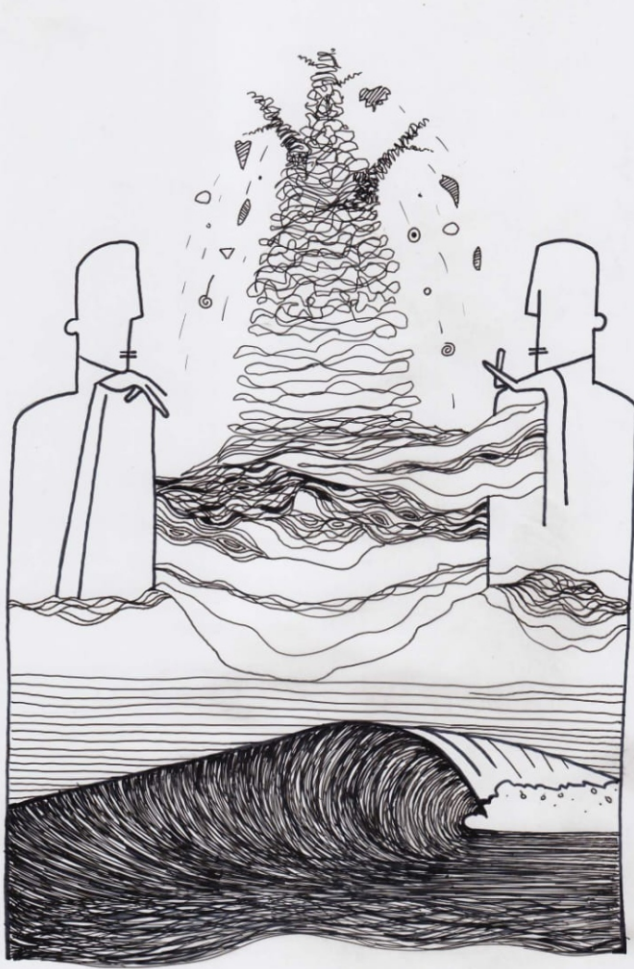

ಲೋಕಜ್ಞಾನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ: 10
ಸಂಚಿಕೆ: 26-27-28
ಜನವರಿ-ಡಿಸೆಂಬರ್, 2022

ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ತುಮಕೂರು

ಸಂಪಾದಕ
ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ

ಲೋಕಜ್ಞಾನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ: 10 ಸಂಚಿಕೆ: 26-27-28

ಲೋಕಜ್ಞಾನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ಸಂಪುಟ: 10 ಸಂಚಿಕೆ: 26-27-28

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ

ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
ತುಮಕೂರು

LOKAJNANA- Journal of Human Sciences

(UGC-CARE Listed Peer Reviewed Interdisciplinary Tri-annual Journal)

Volume:10 Issue: 26-27-28 January-December, 2022

Editor

Nithyananda B Shetty, Professor, DOSR in Kannada, Tumkur University, Tumakuru

Editorial Board

Muzaffar Assadi, Professor, Department of Political Science, University of Mysore, Mysuru

N S Gundur, Professor, DOSR in English, Tumkur University, Tumakuru

Publisher:

The Director

Prasaranga

Tumkur University, Tumakuru- 572103

ISSN: 2321-001X

Pages:105 +8=113

<http://journal.tumkuruniversity.ac.in/>

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without the prior written permission of the publishers. The views expressed here are those of the authors and do not reflect the views of the editor or publisher.

ಲೋಕಜ್ಞಾನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಚಾತುರ್ವರ್ಷಿಕ

ಸಂಪುಟ:10 ಸಂಚಿಕೆ: 26-27-28 ಜನವರಿ-ಡಿಸೆಂಬರ್,2022

ಕಲೆ : ಸುನೀಲ್ ಮಿಶ್ರಾ

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ: ಪ್ರತಾಪ ಎಸ್ ಆರ್ ತುಮಕೂರು

ಮುದ್ರಣ : Trinity/Techfiz Inc

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಆಯಾ ಲೇಖಕರದ್ದೇ ಆಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿಯ ಲೇಖನಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

- ಸಂ

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಲೋಕಜ್ಞಾನ ವಿದ್ವತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ 10ನೇ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಇದೀಗ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಲೋಕಜ್ಞಾನದ ಈವರೆಗಿನ ಪ್ರಕಟಿತ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ ಇದು. ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅಮರ್ ಬಿ ಅವರು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಬರೆದ, ಸುಮಾರು 105 ಪುಟಗಳ ಹರಿವಿರುವ 'ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ' ಎಂಬ ಏಕೈಕ ಲೇಖನ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ (ಈಗಿನ ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು) ಮೂಲದ ಪ್ರಮುಖ 34 ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶಕರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ಮಿಷನರಿಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯಶೋಧ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೂ, ಪಾರಂಪರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾರ ಪಡೆದ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನೂ ವಿಭಜನೆ ಪೂರ್ವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ, ಅವಲೋಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹರ್ಮನ್ ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್, ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಟೆಲ್ ಮುಂತಾದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ದೇಸಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶ ರಾವ್ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್, ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ, ವಾಸುದೇವ ಬೆಳ್ಳೆ ಮುಂತಾದವರ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಈ ಲೇಖನ, ಆ ಭಾಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮರು-ರಚನೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯ-ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಅವೆರಡು ಅಭಿನ್ನವೇ ಎನ್ನುವ ಚರ್ಚೆ ನೆನ್ನೆಮೊನ್ನೆಯದ್ದಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ವಿಭಜಿಸಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಎಂದರೆ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯೆಂಬ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಘನ-ಗಂಭೀರವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದ್ದು ಇದು ವಿಮರ್ಶೆಗಿಂತ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ್ದು ಎಂಬ ಮನಸ್ಥಿತಿಯೂ ಒಂದು. ಹಾಗಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಲೇ ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರು ಎಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವರನ್ನು ನಾಜೂಕಾಗಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಲಾಗಾಯ್ತಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನ ವಿಮರ್ಶಕರನ್ನು ಸಂಶೋಧಕರಲ್ಲ ಎಂದು ಹೊರಗಿಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ, ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ಅವರನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನ.

ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ಅವರು ನಮ್ಮ ನಡುವೆಯೇ ಇದ್ದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶ-ಕಾಲಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಖರ ರಾಜಕೀಯಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತ ಹೊರಟುಹೋದ ಧೀಮಂತ ಚೇತನ. ಇವರು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಷ್ಟೇ ಗ್ರಹಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯೋಪಾಸಕರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಬರೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಎಡಪಂಥೀಯ ದರ್ಶನವೂ, ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕಳವಳಿಸುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವೂ ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರೆದದ್ದು ಕೋಮುವಾದದ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ರಾಜಕಾರಣದ ಬಗ್ಗೆ. ಕಾಗೋಡು ರೈತ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಂತಹ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನೂ ಅವರು ಅಷ್ಟೇ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು/ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರೂ, ರಾಜಕೀಯ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಆಗಿರಬಲ್ಲರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಶೋಧಕರಾಗುವುದು ಅಥವಾ ವಿಮರ್ಶಕರಾಗುವುದು ಎಂದರೆ ಇಂಟೆಲೆಕ್ಟುವಲ್ ಆಗುವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ರಾಜಶೇಖರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲೂ, ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಿದರು. ಇಂತಹ ಧೀಮಂತ ಚಿಂತಕರೊಬ್ಬರನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಓದುಗರ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಪುಟ ಕ್ರಮ

ಸಂಪಾದಕೀಯ
ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ

V
1-105

ಅಮರ್ ಬಿ
ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ

ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ

ಅಮರ್ ಬಿ

konarumaagumadi@gmail.com

ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ

nbshetty73@gmail.com

ಪಕ್ಷಿನೋಟ

ಈ ಲೇಖನ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ವಸಹತೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತಹ ಲೇಖನವಾಗಿದೆ. ಚರಿತ್ರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು, ಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಶಾಸನ-ಹಸ್ತಪ್ರತಿ-ಆಕರಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಜಾನಪದೀಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು, ಅನ್ಯಾನ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಧೀಮಂತ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ಕ್ಷಚಿತ್ತಾಗಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಈ ಲೇಖನ ಮಾಡಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಕಲ್ಚರಲ್ ಪ್ರೊಫೈಲ್ ಅನ್ನು ರಚಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಆರಂಭವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಈ ಲೇಖನ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುವಂತಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಅವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು, ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಹೊರಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಂಶೋಧಕರ ವೈಚಾರಿಕ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ನಾವು ಬೇರೆಬೇರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕುರಿತು ಯಾರ್ಯಾರೂ ಮೂಲಜಿಜ್ಞಾಸಿಕ(ರಾಡಿಕಲ್) ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೋ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾವು 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು' ಅಥವಾ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತಕರು' ಎಂದೇ ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶರಾಯ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ, ಎಸ್ ವಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ, ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಭರಣ್ಯ, ತಾಳಚಿ ವಸಂತ ಕುಮಾರ, ವೆಂಕಟರಾಯ ಆಚಾರ್ಯ ಸುರತ್ಕಲ್, ಗುಂಡ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಐತಾಳ, ಎ ವಿ ನಾವಡ, ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈ, ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ವಾಡಿ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ, ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕ್ಕಲ್, ಪಾದೆಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಕೇಶವ ಶರ್ಮ ಹೀಗೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಈ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಸುತ್ತಲೇ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಲೇಖನದ ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ವಿದ್ವತ್ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿವರವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಕೆಲವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿಯಷ್ಟೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಓದಿನ ಮತ್ತು ಯೋಚನೆಯ ಮಿತಿಯೇ ಈ ಲೇಖನದ ಮಿತಿಯೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವನ್ನು ನಾವು ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿದ್ವತ್ ಕೆಲಸಗಳ ಬಳಿಗೆ ಮರುಭೇಟಿ, ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಪುನರವಲೋಕನ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ- ಇವುಗಳನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ, ವಿಶಾಲವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಲೇಖನದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಪಂಡಿತರು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಹಾಗೂ ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರವೇಶ:

ನಾವು ಇಂದು 'ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ವಸಾಹತುಪೂರ್ವದ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರವು ಮೂರು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರುರಚಿಸಿದೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ-

ಅ) ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಕಥಾಗುಚ್ಛಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮರು-ಕಟ್ಟುವುದು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪಂಪ ಭಾರತ, ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾದಂಬರಿ ಇತ್ಯಾದಿ.¹

ಆ) ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, ಭಂದಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಯ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮರು-ರಚಿಸುತ್ತ, ಅವಲೋಕಿಸುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ, ಭಂದೋಂಬುಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇ) ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಟೀಕುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಬರವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಕ್ಕೆ ನಿಟ್ಟೂರು ನಂಜಯ್ಯ ಬರೆದಿರುವ ಟೀಕು, ಹಾಗೆಯೇ ಗುಬ್ಬಿ ಮಲ್ಲಣಾರ್ಯ ವಿರಚಿತ ಭಾವಚಿಂತಾರತ್ನ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮರಿಸಿದ್ದಲಿಂಗದೇಶಿಕ ಬರೆದಿರುವ ಟೀಕು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ ಈ ಮೂರು ಬಗೆಗಳು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಸರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಹೊಸ ಕ್ರಮಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಗಂಭೀರ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಆಧುನಿಕ ಕ್ರಮವನ್ನು 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ' ಮತ್ತು 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ' ಎಂದು ನಾವು ಈಗ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.² ಈ

¹ ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹರನ ತಮಿಳು ಪುರಾತನರ ರಗಳೆಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬಹುದು.

² ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ನಡುವೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ನೋಡಿ: ಮಾರ್ಗಾನ್ವೇಷಣೆ, ಬೆಸುಗೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ತುಮಕೂರು, 2021, ಪುಟ 173. ಈ ಎರಡೂ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಹಾಗೂ ಲಿಬರಲ್ ಆಧುನಿಕತಾವಾದದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನೋಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೋಡಿ: ಅಕ್ಷರ ಕೆ ವಿ, ಮಾಯದ ಕನ್ನಡಿ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, 2022, ಪುಟ 215, 216. ಪ್ರಸ್ತುತ

ಆಧುನಿಕ ಪರಿಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ವಸಾಹತುಪೂರ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳು ಈಗಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತದ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, ಭಂದಶಾಸ್ತ್ರದಂಥ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅನೇಕ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳ ಧಿಯರಿಗಳು ಬಂದು ಕೂಡಿವೆ. ಇನ್ನು ಟೀಕುಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂದು ಸರಳ ಗದ್ಯಾನುವಾದದ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿವೆ.³

ವಸಾಹತುಪೂರ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ನಡುವೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಪರಂಪರೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾದರಿ ಕನ್ನಡ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು 'ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದೂ ಕೂಡ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯಂತೆ, ಪಶ್ಚಿಮದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ನಮಗೆ ದಾಟಿದ ಲೋಕಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕುಡಿವೊಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಮಾರ್ಗ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ/ತೊಡಗಿರುವ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಮುನ್ನ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಮಾರ್ಗಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ನಾವು ಈಗ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಭಾಗ 01

ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕ್ಕಲ್ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ನಾಡು-ನುಡಿಯ ರೂಪಕ' ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು 'ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.⁴ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, "ಎಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪಗಳೂ ಒಂದು ಕಾಲದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿತವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವು ಮರಳಿ ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಂಜ್ಞಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಐಡಿಯಾಲಾಜಿಕಲ್ ಷರತ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ...ನಮ್ಮ ಬದುಕು, ಆಲೋಚನೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕತೆ, ತನ್ನರಿವು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಧರ್ಮ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ರಾಜಕೀಯಗಳಂತೆಯೇ ಕಾದಂಬರಿ, ಸಿನಿಮಾ, ನಾಟಕ, ಟೆಲಿವಿಷನ್‌ಗಳೂ ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ".⁵ ಮುಂದುವರಿದು ಅವರು, ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಯ ಉಗಮದ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿವರಣೆಗೆ ಲೂಸಿಯನ್ ಗೋಲ್ಡಮನ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ 'ಜೆನೆಟಿಕ್ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರಲಿಸಂ' ವಿಧಾನ

ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂಬುದನ್ನೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ, ಒಬ್ಬ ಸಂಶೋಧಕ ಅಥವಾ ವಿಮರ್ಶಕನ ಹಲವು ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಂದದಲ್ಲಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ' ಎಂದೂ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

³ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಮೂಲಕೃತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮತ್ತು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆಸುವ ಟೀಕು-ಸ್ವರೂಪದ ಕೆಲಸಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಡೆದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗಳ 'ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನ-ನಿರ್ವಚನ' ಪುಸ್ತಕ.

⁴ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕ್ಕಲ್, ನಾಡು-ನುಡಿಯ ರೂಪಕ: ರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಪುಟ 04, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಂಗಳೂರು, 2001.

⁵ ಅದೇ, ಪುಟ 04.

ನಮಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.⁶ “ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ನಡವಳಿಕೆಯೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ”⁷ ಎನ್ನುವುದು ಜೆನೆಟಿಕ್ ಸ್ವಕ್ಷರಲಿಸಂನ ಪ್ರಮೇಯ. “ಈ ಪ್ರಯತ್ನವು ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಅದು ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ.. ಈ ಸಮತೋಲನವು ಶಾಶ್ವತವಾದುದಲ್ಲ. ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಬದಲಾವಣೆಯಾದೊಡನೆ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಹೊಸ ರಚನೆಯ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ”.⁸ ಗೋಲ್ಡ್‌ಮನ್‌ನ ಈ ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪಡಿಕಲ್ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ನಾವು ಇಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೋ, ಅದು ಕೂಡ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನದ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಮಾದರಿಗಳು ಕೂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪಗಳೇ. ಹಾಗಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಪಡಿಕಲ್‌ರವರು ಆಡಿದ ಮಾತು ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯ. ಅದರ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿವರಣೆಗೆ ಜೆನೆಟಿಕ್ ಸ್ವಕ್ಷರಲಿಸಂನ ವಿಧಾನಕ್ರಮವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ, ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ, ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳೆಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ವಿಶಾಲಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಾಧ್ಯಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ(ಫಿಲಾಲೋಜಿಯ) ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನವೆಂಬ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪವೊಂದು ಜನ್ಮತಾಳುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಿಂತನೆಗಳು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಚಿಂತನೆಗಳು ತಮ್ಮವೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ತರ್ಕ⁹ ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೋ, ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೋ ಅರ್ಥವು ಅರ್ಥೈಸುವವರ ತರ್ಕದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ತರ್ಕ ಪ್ರಪಂಚವು ನಿರ್ವಾತದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು, ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು(ಪ್ರಿಮೈಸ್‌ಗಳನ್ನು) ಆಧರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ತರ್ಕಕ್ಕೆ ಜೀವವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದಾದರೆ, ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಭೌತಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಅನ್ನ, ನೀರು, ಬಟ್ಟೆ, ಮನೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಅವರವರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು, ಆಗದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಾದರೆ, ಇದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ತರ್ಕಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಒಂದುವೇಳೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ಬದುಕುವ

⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 23.

⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 24.

⁸ ಅದೇ, ಪುಟ 24.

⁹ ಇಲ್ಲಿ ತರ್ಕ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಲಾಜಿಕ್ ಹಾಗೂ ರೀಸನ್; ಎರಡೂ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ, ಹಕ್ಕೂ ಇರುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಮ ಕೂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಯ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಾದರೆ, ಇದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಲಿಬರಲ್‌ವಾದಿ ತರ್ಕಗಳು ರೂಪುಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ತರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಗುರಿಯಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯರ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ.¹⁰ ಹಿಂದಿನ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ, ಸಮಾಜವಾದಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಸಮಾಜವಾದಿ ತರ್ಕಗಳ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಾರ್ಕಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಅಧಿಕೃತತೆ(ಲೆಜಿಟಿಮೆಸಿ)ಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.¹¹ ಅದು ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನೂ, ಗುರಿಯನ್ನೂ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು, ಇವು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶ-ಕಾಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಮರಳಿ ತಮ್ಮ ದೇಶ-ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ.

ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ

ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ನಡೆಸಿದವರು ಅದನ್ನು ಕವಿ/ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ದರ್ಶನ ಪರಂಪರೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ವಿನಃ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ 'ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವೋಪಜ್ಞ' ರಚನೆಯೆಂದು ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಾದರೂ ಅದನ್ನು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವೂ, ಅಲೌಕಿಕವೂ ಆದ ಶಕ್ತಿಯೊಂದರ ಅಂಶ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಫಲನ ಎಂದೇ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.¹²

¹⁰ ಅಲಾಸ್‌ಡೈರ್ ಮ್ಯಾಕಿಂಟೈರ್, ಆಫ್‌ವರ್ ವರ್ಷೋ: ಎ ಸ್ಟಡಿ ಇನ್ ಮಾರಲ್ ಥಿಯರಿ, ಪೊಲ್ಯೂಗ್, ಪುಟ 09, ನೋಟುಡಾಂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಇಂಡಿಯಾನ, ಯುಎಸ್‌ಎ, 2007.

¹¹ ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಆಧುನಿಕ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನದ ತರ್ಕವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಅಧಿಕೃತತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಕಳೆದ ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಘಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳು, ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆ (ಉದಾ- 'ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯ ಎಂದರೆ ಇದು, ಹೀಗೆ' ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ) ಮತ್ತು ಗುರಿ (ಉದಾ- ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯುವುದು) ಹಾಗೂ ಇವು ಮರಳಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿ; ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿ ಭೌತವಿಜ್ಞಾನದ ತಾರ್ಕಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಧಿಕೃತತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ತರ್ಕವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ಇದರ ಲೆಜಿಟಿಮೆಸಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ 'ನಾವು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಿದರೆ ದೇವಿಯು ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ' ಎಂಬ ತಾರ್ಕಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಸತ್ಯ ಅಥವಾ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ತಾರ್ಕಿಕ ಚಿಂತನೆಯು ರೂಪುಗೊಂಡ ತರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಗುರಿ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಭಿನ್ನ ತರ್ಕ ಪ್ರಪಂಚಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಬೆರೆತಾಗ ಸತ್ಯ ಅಥವಾ ಮೌಲ್ಯ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಸಂವಿಧಾನದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ, ಜಾತೀಯ ಅಥವಾ ಲಿಂಗೀಯ ತಾರ್ಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತರೆ, ಆ ಪ್ರಪಂಚಗಳ ಸತ್ಯ ಅಥವಾ ಮೌಲ್ಯದ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನಿಕ ತರ್ಕವು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

¹² ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಭಾ' ಎಂದರೆ ಬೆಳಕು. ಪ್ರತಿಭಾ ಎಂದರೆ ಬೆಳಕಿನ ಪ್ರತಿಫಲನ. ರಾಜಶೇಖರನ ಪ್ರಕಾರ 'ಯಾವುದು ಶಬ್ದ ಸಮೂಹವನ್ನೂ, ಅರ್ಥ ಪುಂಜವನ್ನೂ, ಅಲಂಕಾರ ತಂತ್ರವನ್ನೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಉಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಪ್ರತಿಭೆ'. ಅಭಿನವಗುಪ್ತನ ಪ್ರಕಾರ ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಯು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹೃದಯದ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕವಿಯಾದಾಗುವ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ. ಇದು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪರಾಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಮಾಭಟ್ಟನ ಪ್ರಕಾರ ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಯು ಪರಮೇಶ್ವರನ

ಜೊತೆಗೆ, ಕಾವ್ಯದ ಪರಮಗುರಿ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಾಧನೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಕೆಲವು ದಾರ್ಶನಿಕ ಪರಂಪರೆಗಳ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಕರು ಅನುಸಂಧಾನದ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಆಯಾ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪಂಪ 'ಆದಿಪುರಾಣ'ವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜಿನಸೇನ, ಗುಣಭದ್ರರ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗುತ್ತಾನೆ, ನಾಗವರ್ಮ 'ಭಂದೋಂಬುಧಿ'ಯ ಮೂಲಕ ಪಿಂಗಳನ ಪರಂಪರೆಯವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಜಿನಸೇನ, ಗುಣಭದ್ರರು ಅನಾದಿ ಜಿನಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವನು ಉಮೆಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ ಭಂದಶ್ವಾಸವನ್ನೇ ಪಿಂಗಳನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪಿಂಗಳನೂ ಅನಾದಿ ಪರಂಪರೆಗೇ ಸೇರಿದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪಂಪ ಹಾಗೂ ನಾಗವರ್ಮ ಅನಾದಿ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಞಾನದ ಅನಾದಿತ್ವಕ್ಕೆ ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅಂದಿನ ಭರತಖಂಡದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗುವುದು ಎಂದರೆ ಆ ಪರಂಪರೆಯ ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಪ್ರಪಂಚದ ಭಾಗವೂ ಆದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಆದರೆ, ತಾವು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೃತಿಯೊಳಗಿನ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಯಥಾವತ್¹³ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದೇನಿಲ್ಲ. ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಟೀಕು, ವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ರಚಿಸುವ ಟೀಕುಕಾರರು ಕೂಡ ಮೂಲಸೂತ್ರಗಳ ತರ್ಕ-ಅರ್ಥಪ್ರಪಂಚವನ್ನು

ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣು. ಅದು ವಸ್ತುವಿನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮುಟ್ಟದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದೂ ಪ್ರತಿಭಾಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿ ಅಸಂಭವ. ಪ್ರತಿಭಾಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯಾನುಭವವೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೋಡಿ: ಓ ಎಲ್ ನಾಗಭೂಷಣಸ್ವಾಮಿ ಅವರ 'ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ' ಹಾಗೂ ತೀ ನಂ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ 'ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ' ಅಧ್ಯಾಯ 10.

ಒಂದು ವಿಶೇಷ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲೋಕದ ಅನುಭವವನ್ನು ಕವಿಯ ಅನುಭವವನ್ನಾಗಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಭಿನವಗುಪ್ತನ ಆಡುವ ಮಾತು, ಲೇಖಕನ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಮೀಡಿಯೇಟೆಡ್ ಭಾಷೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದೂ, ಈಗ ಅದೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಆಕೃತಿಯೆಂದೂ, ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಅದು ರೂಪುಗೊಂಡ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಂರಚನೋತ್ತರವಾದಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅದರ ಆಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗೆ' ಎನ್ನುವ ಫೆಡರಿಕ್ ಜೇಮ್ಸ್‌ನ ಮಾತೂ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ನೋಡಿ: ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕ್ಕಲ್, ನಾಡು-ನುಡಿಯ ರೂಪಕ, ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯ.

¹³ ಕೃತಿಯೊಂದರ ತರ್ಕ-ಅರ್ಥ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಯಥಾವತ್ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಕೆಲವರಿಗೆ ಆಕ್ಷೇಪಾರ್ಹವಾಗಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕೃತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ 'ಪಠ್ಯ' ಇರುತ್ತದೆಯೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಮೂಲಾರ್ಥ ಎಂಬುದು ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆ ಪಠ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ಓದುಗರೂ ಅದರ ಅರ್ಥ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದವರೇ ಎಂದೂ, ಆಥರ್ ಇಸ್ ಡೆಡ್ ಎಂದೂ ವಾದಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೊಲಾಕ್ ಅವರ ಪರಿಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವುದಾದರೆ, ಈ ವಾದವು ಪಠ್ಯಾಧ್ಯಯನ ಶಾಸ್ತ್ರದ 'ಪ್ರೆಸೆಂಟಿಸ್ಟ್' ಹಾಗೂ 'ಟ್ರಿಡಿಷನಿಸ್ಟ್' ಓದುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆಯೇ ಹೊರತು 'ಹಿಸ್ಟಾರಿಸಿಸ್ಟ್' ಓದನ್ನು ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಠ್ಯದ ಹಲವು ಅರ್ಥಸತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಮೂರೂ ಆಯಾಮಗಳ (ಡೈಮೆನ್ಷನ್‌ಗಳ) ಓದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಸಾರುವ ಪೊಲಾಕ್, ಪಠ್ಯದ ಕೇವಲ ಹಿಸ್ಟಾರಿಸಿಸ್ಟ್ ಅಥವಾ ಪ್ರೆಸೆಂಟಿಸ್ಟ್ ಓದಿನಿಂದ ಆಗುವ ಅಪಾಯಗಳನ್ನೂ, ಈ ಓದುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಟ್ರಿಡಿಷನಿಸ್ಟ್ ಓದನ್ನೂ ಏಕೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ: ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೊಲಾಕ್, ಫಿಲಾಲೋಜಿ ಇನ್ ಶ್ರೀ ಡೈಮೆನ್ಷನ್ಸ್, ಪೋಸ್ಟ್‌ಮಿಡೀವಲ್: ಎ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಮಿಡೀವಲ್ ಕಲ್ಚರಲ್ ಸ್ಟಡೀಸ್, ವೊಲ್ಯೂಮ್ 5.4, 398-413.

ಕೊಂಚವಾದರೂ ಬದಲಾಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.¹⁴ ಇನ್ನು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನೋ, ಛಂದಶ್ಚಾಸ್ತ್ರವನ್ನೋ ಮರು-ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ವಸಾಹತುಪೂರ್ವದ ಕವಿ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರವೇತ್ತರು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದರೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ವೈಭವವು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ, ಎದುರಾಳಿಗಳು ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಯುದ್ಧರಂಗದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು ಎಂದು ಅರ್ಜುನ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದರ ತರ್ಕ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಆ ಕೋರಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರ ತರ್ಕ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅರ್ಥಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಪರಂಪರೆಗೆ ಕಾಲ-ದೇಶಾತೀತವಾದ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ತರ್ಕ-ಅರ್ಥಪ್ರಪಂಚವಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದು. ವೈದಿಕ, ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ, ಕ್ರೈಸ್ತ, ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದೇ ಪರಂಪರೆಗೆ ದೇಶ-ಕಾಲ ಬದ್ಧವಾದ ಹಲವಾರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಹಾಗಿದ್ದಮೇಲೆ, ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಕರು ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶೋಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದರು? ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ನೋಡಿದಂತೆ ಕೆಲವು ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯೆಡೆಗೆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಕರನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವು ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಓದು ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಿಗೂ ದರ್ಶನಗಳಿಗೂ ನೇರ-ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಬರೆಯುವ ಮತ್ತು ಓದುವ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದ ವರ್ಣ, ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ದರ್ಶನಗಳು 'ವ್ಯಕ್ತಿ'ಯನ್ನು ಅನಾದಿ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಕಂಡಿವೆಯಲ್ಲದೆ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರಮಾರ್ಥವು ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿವೆ. ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹಂಬಲಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಈ ಅನಾದಿ ಪರಂಪರೆಯ ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಯಃಕಶ್ಚಿತ್ ಜೀವಿಯಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ, ಸಾಯುತ್ತಾನೆ, ಮರುಜನ್ಮವೆಂಬುದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ, ಅಷ್ಟೆ ಇನ್ನು, ಅಲೌಕಿಕ ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃತಿಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡಂತೆಲ್ಲ, ಬರಹ ಮತ್ತು ಓದಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವ ದೊರೆಯಿತು. ಮುಂದುವರಿದು, ಕಾವ್ಯರಚನೆ, ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ವಾದನೆಯು ಪರಮಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಏರಲು ಹಂತಗಳಾದವು. ರಸಾನಂದವು 'ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಸಹೋದರ' ಎಂಬ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಧರಿಸಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ, ಭಾಷಿಕ ರಚನೆ ಅಥವಾ ಪಠ್ಯ ಎಂಬ 'ವಸ್ತು'ವನ್ನು ಅನಾದಿ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಅಲೌಕಿಕ ಪರಮಾರ್ಥದ ಭಾಗವಾಗಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, 'ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎನ್ನುವುದು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧ್ಯಯನದ ವಸ್ತುವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇನ್ನಾವ ರಚನೆಯೂ,

¹⁴ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ತ್ರಿಮತಸ್ಥರಿಂದ ಭಿನ್ನ ಭಾಷ್ಯಗಳು ಬಂದಿವೆಯಲ್ಲದೆ, ಈ ಭಾಷ್ಯಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೂರೂ ಪ್ರತ್ಯ-ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಘಟನೆಯೂ ದೇಶ-ಕಾಲಬದ್ಧ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.¹⁵ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯೇ ಸೀಮಿತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೂ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದವು.

ಈ ಅವಸ್ಥೆ, ಕೇವಲ ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಜ್ಞಾನಪರ್ವದ ಮುಂಚಿನ ಯುರೋಪಿನದೂ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಯುರೋಪ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪರ್ವದ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಎದುರುಗೊಂಡ ಕನ್ನಡದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯೆಂಬ ಆಧುನಿಕ (ಜ್ಞಾನಪರ್ವೋತ್ತರ) ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ಮಾರ್ಗಗಳು ಚಿಗುರೊಡೆದವು.

ವಸಾಹತು ಪರ್ವ:

ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಿಟನ್ ಹಾಗೂ ಜರ್ಮನಿಯ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳ ಪಾತ್ರ; ಎರಡೂ ಇದೆ. ಇವರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರು ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟೆಂಟ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು. ಇವರಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚೈತನ್ಯವು ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ದೇವರೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ದೇವರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಚೈತನ್ಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಾವು ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಭರತಖಂಡದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಧಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದರೂ, ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಇಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಂಥ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು

¹⁵ ಇಲ್ಲಿ, ಕಾಲವನ್ನು ಕುರಿತು ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿದ್ದ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದು, ಮಹಾಭಾರತ ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾದ ಚತುರ್ಯುಗದ ಕಲ್ಪನೆ. ಎರಡು, ಜೈನರ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಪ್ರಜ್ಞಾಪತಿ ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾದ ಉತ್ಸರ್ಪಿಣೀ, ಅವಸರ್ಪಿಣೀ ವರ್ಗೀಕರಣ. ಈ ಎರಡೂ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲವು ನಿರಂತರ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಸೂಚಕವಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿ ಹಾಗೂ ಅವನತಿಗಳ ನಿರಂತರ ಹಂತ ಅಥವಾ ವೃತ್ತಗಳ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಇಂದಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಕೇವಲ ಈ ಹೊತ್ತಿನದಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದೆಯೂ ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು ಹಾಗೂ ಮುಂದೆಯೂ ಅದು ಬರಲಿದೆ. ಚತುರ್ಯುಗ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದರೆ ಸರ್ಪಿಣೀ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಉತ್ಸರ್ಪಿಣೀ ಘಟ್ಟದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುವ ವಿದ್ಯಮಾನವು ಕಾಲದ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ಗ್ರಹಿಸುವಷ್ಟು ವಿಶೇಷ ಎಂದನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಹಿಂದೆಂದೂ ಪಡೆಯದ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮವು, ಭೌತಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಮಾಜವು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಗೂ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ಭೂತವನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ನಾವು ಕ್ರಿ.ಶ 5ನೆಯ ಶತಮಾನದ ನಂತರದ ಕಾಲ ನಿರ್ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದೆಂದು ಮನು ದೇವದೇವನ್ ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಣೆಗೆ ನೋಡಿ: ಮನು ದೇವದೇವನ್ ಲೇಖನ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆನ್ ಟೈಂ ಪ್ರೆಂ ಇಂಡಿಯಾಸ್ ಲಿಟರೆರಿ ಆಂಡ್ ಇಂಟೆಲೆಕ್ಚುವಲ್ ಟ್ರಿಡಿಷನ್, ಮನು ಅವರ academia.edu ಪ್ರೊಫೈಲ್‌ನಲ್ಲಿ.

ರಾಜಕೀಯವಾಗಿಯೋ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೋ ಪೋಷಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಯುರೋಪ್‌ನ ಜ್ಞಾನಪರ್ವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಸಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಿಚೈತನ್ಯ ತತ್ತ್ವವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ತತ್ತ್ವವಾಗುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಸಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಿಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬದಲಾದ ಒಟ್ಟು ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ 'ಆಧುನಿಕತೆ'(ಮಾಡರ್ನಿಟಿ) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಿಚೈತನ್ಯ ತತ್ತ್ವವು ಹೊಸ ಉತ್ಪಾದನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ತ್ವವಾಗಿಯೂ ಕಾಲಿಟ್ಟಿತು. ಇದು, ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿತು.

ಜನರು ಒಂದು ಸಮುದಾಯವಾಗಿ ಬದುಕಲು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವರು ಹಾಗೂ ಸಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಿಚೈತನ್ಯವುಳ್ಳ ಆತನ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರ-ಪ್ರಭುತ್ವ (ನೇಷನ್-ಸ್ಟೇಟ್) ಹಾಗೂ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಂಬ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ-ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ವಿಧೇಯವಾಗಿರಿಸುವ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ತತ್ತ್ವವೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ. ಈ ತತ್ತ್ವವು ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲೂ ಇಂಬು ಪಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕಲ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ "ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ವಸಾಹತೀಕರಣಕ್ಕೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯನ್ನು ಮಣಿಸುವ ವಿದ್ರೋಹದ ತಂತ್ರಗಳಿಗೂ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ".¹⁶ ಇದು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ¹⁷ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿತು. ಇವು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಧಾನ-ಅಧೀನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, "ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ತಮಗರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ, ಒಂದು ಜನ, ಒಂದು ಭಾಷೆ, ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂದು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು".¹⁸ ಇದು, ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆ ಎಂಬ ಸಂಕಥನಗಳಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಪರಂಪರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಪೂರ್ವಾಪರ ವಿವೇಚಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯು ಮಾಡಿತು.

¹⁶ ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕಲ್, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂ: ಪ್ರೊ ಎ ವಿ ನಾವಡ, ಮುಂಬೆಳಗು: ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ 01, ಪುಟ 08, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, 2015.

¹⁷ ಇದು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎಂಬ ಸಂಕಥನವನ್ನೂ ಪಡೆಯಿತು. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನಂಥ ಕೆಲವು ಅರಸರ ಬಿರುದಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಆರಂಭದವರೆಗೂ 'ಹಿಂದೂ' ಎನ್ನುವ ಪರಿಭಾಷೆಯು ಸಿಂಧೂ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತಿತ್ತೇ ವಿನಃ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಪರಿಭಾಷೆಯು ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಅರಿವಿನ ನೋಟದಿಂದಲೇ.

¹⁸ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪುಟ 10.

ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆ:

ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ ಅವರು ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.¹⁹ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಸೀಮೆಯ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಿಗೆ 'ಪಂಡಿತ'ರೆಂಬ ಹೆಸರಿತ್ತು. ಮುಂದೆ, ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಹಾಗೂ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಲು 'ಪಂಡಿತ'(ವಿದ್ವಾನ್) ಹೆಸರಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಜಾರಿಯಾಯಿತು. ಶಿರೋಮಣಿ, ಎ ವಿದ್ವಾನ್, ಬಿ ವಿದ್ವಾನ್ ಮುಂತಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಕೂಡ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದವು. ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರೀಕ್ಷೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ಛಂದಸ್ಸು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ಸು.ಕ್ರಿ.ಶ 1900ರಿಂದ 1950ರವರೆಗೆ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಮಹಾನದಿ ಹರಿಯಿತು. ಪಂಡಿತ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದವರು ಹಾಗೂ ಸ್ವ-ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಛಂದಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರು ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರು.²⁰ ಈಗ ಅದೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ತೊರೆಯಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಿರಂತರ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಕಸುವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟರು 'ಗುರುಗೌರವ' ಕೃತಿಗೆ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ-
 "ಭಾರತವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಾದರೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೆಂದೂ ಈ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಳಿತವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಈ ಬಗೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ತಜ್ಞರು ಗುರುತಿದ್ದಾರೆ. ತುಳುನಾಡಿನವರು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಳುವರೂ, ಕನ್ನಡಿಗರೂ, ಭಾರತೀಯರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಭಿನ್ನವೆಂದು ತೋರುವ ಅಸ್ಥಿತೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವ್ಯಾವರ್ತಕವಲ್ಲ".²¹ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ

¹⁹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ನೋಡಿ: ಡಾ. ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಸಂ: ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಮುಳಿಯ ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ, ಗುರುಗೌರವ: ಪಂಜಜಿ ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಗೌರವಗ್ರಂಥ, ಪಂಜಜಿ ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಕನ್ಯಾನ, ಬಂಟ್ವಾಳ, 2019. ಹಾಗೂ, ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯತತ್ತ್ವ ಚಿಂತನೆಗೆ ನೋಡಿ: ಪಾದೇಕಲ್ಲು ನರಸಿಂಹ ಭಟ್ಟ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯತತ್ತ್ವ, ಸಂ: ಡಾ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಸುಕೃತಿ: ಪ್ರೊ ಟಿ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಂಪುಟ, ಪ್ರೊ ಟಿ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಆತ್ರಾಡಿ, ಉಡುಪಿ, 2006.

²⁰ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಈಗಲೂ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗಂಡಸರು ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಅದರಲ್ಲೂ ಹವ್ಯಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಪಡಿಕಲ್ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಸುಧಾರಣಾವಾದಿ ಚಳವಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹವ್ಯಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಈ ರೀತಿಯ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು. 'ಗುರುಗೌರವ' ಪುಸ್ತಕದ 'ಪಚ್ಚಿತ ಪರಂಪರೆಗೆ ನಮನ' ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಸುಮಾರು 133 ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 120 ಪಂಡಿತರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗಂಡಸರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

²¹ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪುಟ 13, 14.

ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಮುಂತಾದ ಪಂಡಿತರು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಚಿಂತನೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ದೇವವಾಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಎಂಬುದನ್ನು ರೂಪಕಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ಮುಳಿಯರ 'ನಾಡೋಜ ಪಂಪ' ಕೃತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರ 'ತಥ್ಯದರ್ಶನ' ಕೃತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಭಾರತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಎಚ್ಚರವಾಗಿದೆ.

ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಕರು ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಅನಾದಿ, ಅಲೌಕಿಕ ದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಕವಿ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರೆ, ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರು ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಂಡರು.²² ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಂಪರೆಯ ನಿರ್ವಚನದಲ್ಲೂ ಅನಾದಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಅಲೌಕಿಕತ್ವದ ಅಂಶಗಳಿವೆ. ಪರಂಪರೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಭಾರತೀಯರ ದೈನಂದಿನ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು, ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಭಾರತೀಯರ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು, ಮತ್ತೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಭಾರತೀಯರ ನೈತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.²³ ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಕರಂತೆ ಪಂಡಿತರು ಕೂಡ ಈ ಹಿಂದಿನ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ದೇಶ-ಕಾಲ ಬದ್ಧ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಚನೆಗಳೆಂದು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.²⁴ ಬದಲಿಗೆ,

²² ಒಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಂಪ, ಪುರಂದರ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರಂಥ ಕವಿಗಳಿದ್ದೂ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ (ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ 1927ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ್‌ರಂಥ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಶಾಲ ಪಡುವ ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟರು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ 'ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಮೂಲಧನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷಾಭಂಡಾರವನ್ನು ನಾವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟಿರುವುದು', 'ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಕನ್ನಡದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇರುವುದು', 'ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದಿರುವುದು' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ: ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಹಿಂದುಮುಂದು, ಸಂ: ಎ ವಿ ನಾವಡ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರರು, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ ಸಂಪುಟ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, 2004.

²³ ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟರ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಡಿತರು ಹೊಸತಿನ ಬಗೆಗೆ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಪೀಡಿತರಲ್ಲ, ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳೇ ಆಗಿರಲಿ, ಹಳೆಯವೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅವು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತ, ತರ್ಕಸಮ್ಮತ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಿದ್ದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು 'ಭಾರತದ ಪರಂಪರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದ ದೃಷ್ಟಿ'. ಇಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಟ್ಟರು ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತಿಗೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದ ನೈತಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೋಡಿ: ಡಾ. ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪುಟ 32.

²⁴ ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇವರು ಕಾಲದ ಅವರ್ತಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಂಬಿದ್ದರೆಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳೂ ಇವರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ 'ತಥ್ಯದರ್ಶನ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೊಂದು ವಾದಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯ ವಿಕಾಸದ ಆಧುನಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಮನುಷ್ಯರು ಆಫ್ರಿಕಾ ಖಂಡದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಮೊದಲು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು ಹಾಗೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಭೂಮಿಯ ಬೇರೆಬೇರೆ ಖಂಡಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋದರು ಎನ್ನುವ ವಿಕಾಸವಾದದ ನಿಲುವನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ, ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದರು ಎಂಬ ವಾದವೊಂದನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು 'ಸಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಇದ್ದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಮಾನ ವಸ್ತುಗಳು ಅವಿಭವಿಸುತ್ತವೆ' ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವಿಕಾಸವಾದದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರ ಈ ಪ್ರತಿವಾದವು ವಿಕಾಸವಾದಕ್ಕೆ ಅತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಂಡರು. ಮುಂದುವರಿದು, 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಧನ' ಎಂಬ ನಿಲುವಿಗೆ ಬಂದರು.²⁵ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಅನಾದಿ ದರ್ಶನ ಯಾ ಕವಿಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿಪ್ರೇ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಇರದಿದ್ದರೂ, ಭಾಷಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ಅನಾದಿತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗೇ ಮೊರೆಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೊಲಾಕ್ ಅವರ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹಿಸ್ಟಾರಿಸಿಸ್ಟ್ ಹಾಗೂ ಟ್ರಿಡಿಸಿನಿಸ್ಟ್ ಪಠ್ಯಾಧ್ಯಯನಕಾರರಾಗಿದ್ದರು.²⁶ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳು ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ತರ್ಕ-ಅರ್ಥ ಪ್ರಪಂಚದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ²⁷ ಸಂಸ್ಕೃತಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರು. ಇವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಭಂದಶ್ಯಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪನ ಹಾಗೂ ಕವಿತೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದವರು. ಪ್ರಿಂಟ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದ್ದರ ಮೊದಮೊದಲ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದವರು ಇವರು. 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಧ್ಯಯನ ಎನ್ನುವ ಶಿಸ್ತು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹಾಗೂ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಬಂಟರೇ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿದ್ದರು. 'ವಿದ್ವತ್ ಕ್ಲಬ್', 'ಪಂಡಿತ ಸಂಘ' ಮುಂತಾದ ಕೂಟಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದರು.²⁸ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಳನೋಟಗಳು ಅಂದು ಆಗಷ್ಟೇ ರೂಪು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವತ್ ವಲಯ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತತೆಯನ್ನು ಪಡೆದವು. ಇವರು ಆಂಶು, ಬೆಳೆಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ಚಿಂತನೆಯು ಎಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಧಾರೆಗಳನ್ನೂ ವೇದಾಂತರ್ಗತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಿಂತನೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದರ ಅರ್ಥ, ವಸಾಹತುಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಇವರು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು ಎಂದಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ವೇದವನ್ನು ಆದಿಬಿಂದುವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಗ್ರ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ಯಾವ

ಅಷ್ಟೇ ಅತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ಆಪ್ತಿಕನ್ಮೂಲ ವಾದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೋಡಿ: ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ತಥ್ಯದರ್ಶನ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, 1997.

²⁵ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಂಥನಕ್ಕೆ ನೋಡಿ: ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ, ಸಂ: ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ವಿಚಾರ ಪ್ರಪಂಚ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2011. ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ಸಾತ್ವಿಕ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಪೂರ್ಣತೆ ಅಥವಾ ಸಮಷ್ಟಿಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ಹೆಚ್ಚು ಅಮೂರ್ತವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನವ ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಉದಾರಭಾವ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಸಂಯಮ; ಇವು ಸಂಸ್ಕೃತವಂತರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ನೋಡಿ: ಪುಟ 10.

²⁶ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ 12 ನೋಡಿ.

²⁷ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಕ್ರಮವಿದೆ, ಈ ಕ್ರಮದಂತೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಹಲವು ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ನಿಲುವುಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವೂ ಆಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ 22 ನೋಡಿ.

²⁸ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗೆ ನೋಡಿ: ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಭಾಗ.

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬೆಳೆಸಿದ್ದರೂ ಅದೇ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸಿತು.

ಕಾಲೇಜು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳೆಂಬ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯವರನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧೀಕರಣದ (ರಿಸರ್ವೇಶನ್)²⁹ ಮೂಲಕ ಒಳಗೊಂಡು, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಭಿನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನವು ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯವರ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಆಧುನಿಕರನ್ನು ಟೀಕಿಸುತ್ತ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ನರಸಿಂಹ ಭಟ್ಟರು, ವ್ಯಾಕರಣವು ಭಾಷಾಪ್ರಯೋಗಗಳ ಸಾಧುತ್ವ-ಅಸಾಧುತ್ವದ ಬಗೆಗಿನ ಕೆಲವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿಯಮಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಸಂಬಂಧದಂತಹದ್ದರ ಕುರಿತು ದಾರ್ಶನಿಕ ಚಿಂತನೆ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವ ಜ್ಞಾನದ ಅಂಶವೂ ಈ ಆಧುನಿಕರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.³⁰ ಮುಂದುವರಿದು, ಛಂದೋಬದ್ಧ ರಚನೆಗಳು ಇಂದಿಗೆ ಕಾಲಬಾಧಿತವಲ್ಲ, ಛಂದಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಶಬ್ದವಿಲ್ಲ, ಶಬ್ದವಿಲ್ಲದೆ ಛಂದಸ್ಸಿಲ್ಲ³¹ ಎನ್ನುತ್ತ, ಆಧುನಿಕರು ಛಂದೋಬದ್ಧ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತ ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು ಪ್ರಗತಿ ಎಂದರೆ ಸದ್ಗತಿಯೇ ಹೊರತು ಬರಿಯ ಸುಖ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮಾನವನ ಪ್ರಗತಿಯೆಂದರೂ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಗತಿಯೆಂದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರಗತಿಯೆಂದರೆ ಅಂತರಂಗದ ವಿಕಾಸವೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು, ಸಮಾಜ ಪ್ರಗತಿವಾದಿ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮಪ್ರಗತಿವಾದಿಗಳೆಂಬ ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, 'ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶುದ್ಧವೂ ಆನಂದಮಯವೂ ಆದ ಅಮೃತಸ್ಥಿತಿ ಬರಲಿದೆ' ಎಂಬ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವವನು ಆತ್ಮಪ್ರಗತಿವಾದಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ, ಆತ್ಮಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬಲ್ಲ ಸತ್ವಪೂರ್ಣ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮವನ್ನು, ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ, ಅದರ ಕಾಲ-ದೇಶ ಬದ್ಧ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಗತಿಪರವೆಂದು ಇಂದು ಕೂಡ

²⁹ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಾತಿನಿಧೀಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಕಡೆಗೋಡ್ಡು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅವರ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಕನ್ಯೆ' ಲೇಖನವನ್ನು ಕಡೆಗೋಡ್ಡು ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಓದಬಹುದು.

³⁰ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ನರಸಿಂಹ ಭಟ್ಟ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪುಟ 214.

³¹ ಅದೇ, ಪುಟ 214.

ಹೇಳಬೇಕಾದ ಭಾವಗಳು ಪುರಾತನ ಮಹಾಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿವೆಯೆನ್ನುತ್ತ ಪಂಪನನ್ನೂ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ.³²

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತು 'ಶುದ್ಧಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಎಂದು ವಾದಿಸುವುದನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟರು ಆ ವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿಯೇ ಭಾಷೆಯ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ 'ಶುದ್ಧಕನ್ನಡ' ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದು ಎಂದರೆ ಅಪಪ್ರಯೋಗವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಕೈಬಿಟ್ಟು, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಧು ಪ್ರಯೋಗಗಳೇ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಂತೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ವ್ಯಾಕರಣ, ನಿರುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಂದುವರಿದು, ಯಾವುದೇ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದ ಚಲನೆಗೆ, ಗತಿಗೆ ಅಂತಿಮ ಪರಿಣಾಮ ಅಥವಾ ನಿಲುಗಡೆ ಯಾವುದು ಎಂದು ಆತಂಕ ಪಡುತ್ತಾರೆ.³³ ಇಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟರು, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, 'ಶುದ್ಧಕನ್ನಡ'ದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಧೋರಣೆಯು ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದಲೇ ಮೂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ, ಜೊತೆಗೆ, ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದರಲ್ಲಿ, ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಬಂದಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಕರ ಕಾಳಜಿಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಂಶೋಧಕನು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿದೆ. ಸಂಶೋಧನೆಯು ಒಂದು 'ನಿಶ್ಚಿತ ಗುರಿ'ಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಲೇಬೇಕಿಲ್ಲ, 'ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತ ಗುರಿ'ಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಆಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂಥದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಅಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವಂಥದ್ದು ಏನೂ ಇದ್ದಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಎಂಪೆರಿಕಲ್ ಫಲಿತಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ, ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದರ

³² ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರ ಈ ಅಷ್ಟೂ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ: ವಿಚಾರ ಪ್ರಪಂಚ, ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ' ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ 'ಪ್ರಗತಿಪರ' ಪದವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಕೂಡ.

ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ, ಸಮಾಜವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳಿವೆ, ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ರಿಲೇಟಿವಿಟಿ ಮತ್ತು ಕ್ವಾಂಟಂ ಫಿಸಿಕ್ಸ್‌ನ ಒಳನೋಟಗಳೂ ಇವೆ ಎಂಬಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು, ಸಂಶೋಧಕರು ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡವರೂ ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಆಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಮಾತೆಲ್ಲವು, ಆಧುನಿಕತೆಯ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆ, ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವತಿಗಳೆಂಬ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಗೊಳಿಸುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದು. ಇವು, ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ ಎಂಬ ಸಂಕಥನದ ಭಾಗವಾಗಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಚರಿತ್ರಾತೀತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

³³ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟರ ಈ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ: ಗುರುಗೌರವ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ಅನುಭವ, ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಆ ಸಾಗುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಕಲಿಕೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬಂಥ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಅನೇಕರು ತಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಉದ್ದೇಶವಿದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಎಡೆಗೊಡದಂಥ ಖಚಿತ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಶ್ಲೇಷಾರ್ಥ, ಧ್ವನಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ಇವು ಹೀಗೆಯೇ ಎಂದು ವಿವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕೃತಿಯ ಓದು ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ರಸಗಳನ್ನು, ಯಾವಯಾವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದೀಪಿಸುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನೂ ಪಂಡಿತರು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಪಠ್ಯವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನೇ ನಡೆಸಲಿ³⁴, ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಕೆಲವು ನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೇ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿ³⁵, ಶಬ್ದಗಳ ಸರಿಯಾದ, ಖಚಿತ ಅರ್ಥದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯೇ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಧಾನಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ವಿಷ್ಣುಭಟ್ಟರು ಪ್ರಾಚೀನ ನಿಘಂಟು, ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರ, ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಕರ ಹೇಳಿಕೆ, ಕವಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯದ ಕುರಿತು ಪೂರ್ವನಿಶ್ಚಿತ ನಿಲುವು, ಸನ್ನಿವೇಶದ ಉಚಿತಾನುಚಿತ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಾಧಾರ ಊಹೆ ಮುಂತಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ನಿಷ್ಕರ್ಷಗೊಂಡ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳನ್ನು, ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದಲೋ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದಲೋ ಗಳಿಸಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಕಥನಗಳಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.³⁶ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಪದ್ಯಾರ್ಥದ ಹಂತಕ್ಕೆ, ಪದ್ಯಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಂಗಾರ್ಥ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾವ್ಯಾರ್ಥದ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಾಗುವುದು ಪಂಡಿತರ ಅವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಮುಂದಿನ ಹಂತಗಳ ಕುರಿತು ಅವರ ಪೂರ್ವಗ್ರಹೀತಗಳು ಹಿಂದಿನ ಹಂತಗಳ ಅರ್ಥನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುವುದನ್ನೂ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದನ್ನೂ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.³⁷ ಮೇಲಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಅರ್ಥತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗಾಗ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರನ್ನೂ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದಿದೆ.

³⁴ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರ 'ನಾಡೋಜ ಪಂಪ'.

³⁵ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರ 'ತಥ್ಯದರ್ಶನ'. ಇಲ್ಲಿ, ವೇದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಆರ್ಯರು ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಚಲಿತ ವಾದವನ್ನು ಸೇಡಿಯಾಪು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

³⁶ ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ 'ವೈಶ್ಯ' ಪದದ ವೃತ್ತತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಾಂತರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. 'ವೈಶ್ಯ' ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿ 'ಜನಸಮುದಾಯ, ಎಲ್ಲರೂ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದ್ದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಬರುಬರುತ್ತ ಅದು ಕೃಷಿ, ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ವರ್ಣದವರನ್ನಷ್ಟೇ ಸಂಬೋಧಿಸುವಂತಾಯಿತು. ಹೀಗೆ, ವೈಶ್ಯ ಪದವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಣ ಸೂಚಕವಾಯಿತು. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಣದವರೇ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರಿಂದ ಜನಸಮುದಾಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಶ್ ಶಬ್ದವು ಈ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೇ ಮೀಸಲಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ, ವೈಶ್ಯ ಪದದ ಅರ್ಥಾಂತರದ ಸಂಕಥನವನ್ನು ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು 'ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪ್ತಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪದವು ಆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೇ ಬರುವ ಉಪ-ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಹೆಸರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು, ಹೊಸ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು' ಎನ್ನುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

³⁷ ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಬ್ದ, ಶ್ಲೋಕ, ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ರಾಮಾಯಣದ ಪಾತ್ರಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಆ ಕಾವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗಿರುವ ಪೂರ್ವಗ್ರಹೀತಗಳು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು ಯಾ ಪ್ರಭಾವಿಸುವುದು. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ನೋಡಿ: ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರ 'ವಿಚಾರ ಪ್ರಪಂಚ' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀರಾಮನ ಮಹತ್ವ' ಲೇಖನ.

ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಸದ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮುಗಿಸೋಣ. ಪಂಡಿತರು ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಪುರಾಣದಂಥ ಪರಿಚಿತ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮೀಟಿ ಧ್ವನಿತರಂಗಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬಲ್ಲರೇ ಹೊರತು, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕೂಸುಗಳಾದ ಕಾದಂಬರಿ, ಕವಿತೆ, ಭಾವಗೀತೆ, ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನವೀನ ಕಥಾವಸ್ತು, ಅನುಭವದ ನೆಲೆ ಅಥವಾ ಭಾವದೊಸರನ್ನು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪೃಥಕೈಸಲಾರರು. ಹಾಗೆಯೇ, ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವುದು ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಎರಡು ಚಿಂತನೆಗಳು ಪಂಡಿತರ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳಾಗಿ, ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಜೊತೆಗೆ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥಸತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಸಂಶೋಧನೆಯು ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಪಂಡಿತರ ಲೇಖನ ಅಥವಾ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.³⁸

ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚದ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಅದರ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಇವರನ್ನು 'ಸಂಪ್ರದಾಯನಿಷ್ಠ ಸಂಶೋಧಕರು' ಎಂದೂ ಯಾರಾದರೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಡಿತರ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಮುಖಾಮುಖಿ ಮತ್ತು ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಹೊರತು, ವಸಾಹತುಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ನಕಲು ಅಥವಾ ಸ್ವೀಕಾರವಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರಭಾವಲಯದ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದರು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ಕುರಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಭಾವಲಯ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಖರವಾಯಿತು. ಇದರ ಪ್ರಭಾವಲಯದ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ:

ಇತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಪಂಡಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅತ್ತ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಹಾ ವಿಶ್ವಯುದ್ಧಗಳು ಘಟಿಸಿದವು. ಈ ಯುದ್ಧಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನ, ಅಂದರೆ 19ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು

³⁸ ನಿರ್ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮುಳಿಯರು 'ನಾಡೋಜ ಪಂಪ'ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಪಂಪ ಕನ್ನಡಿಗನು ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ. ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು ತಮ್ಮ 'ತಥ್ಯದರ್ಶನ' ಕೃತಿಯ 'ಆರ್ಯ-ವರ್ಣ-ಜಾತಿ' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶೋಧವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದು ಆರ್ಯರು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ. ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಆಯಾ ಕೃತಿಗಳ, ಲೇಖನಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ಆ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವೇ ಇರದ ಕಡೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ, ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ಬಂದಿರುವ ಪಂಡಿತರಿದ್ದಾರೆ, ಕೃತಿಗಳಿವೆ. 'ನಾಡೋಜ ಪಂಪ' ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವಂಥ ಕೃತಿ. ಹೀಗಾಗಿ, ಇಂಥ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅದರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿಯೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದು, ಮಾಡಿ ಬೆರಗಾಗಬಹುದು.

ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಯುರೋಪಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಮಟ್ಟದ ಚಿಂತನ-ಮಂಥನ ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ, ಸಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಿಚೈತನ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಕಾಸ ಹೊಂದಿದ ಲಿಬರಲ್‌ವಾದವನ್ನೂ, ಇದರ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯ ಮುಖವಾದ ಬಂಡವಾಳವಾದವನ್ನೂ ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಚಿಂತನ ಪ್ರಸ್ಥಾನಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಲಿಬರಲ್‌ವಾದೀ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಶರವೇಗದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ಥಾನ ಹಾಗೂ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರ ಮಂಥನಗಳು ನಡೆದವು. ಈ ಮಂಥನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಗದ ಜನರು ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಅ) ಲಿಬರಲ್ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತ, ವಿಶ್ವಸ್ಥ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವೆಂದು ನಂಬಲಾಗುವ ಸಮಷ್ಟಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕನಸುತ್ತಿದ್ದ ವರ್ಗ.

ಆ) ಅಂತಹ ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದ, ಲಿಬರಲ್‌ವಾದೀ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕೂಸು ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥಕರಾಗಿದ್ದ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ.³⁹

ಇ) ಲಿಬರಲ್‌ವಾದೀ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಎಡಪಂಥೀಯ ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವರ್ಗ.

ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಮಾದರಿಯ ಚಿಂತನೆಗಳು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನೆರವಾಗಿವೆ.

ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕಲ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತು ವಿದಳನಗೊಳ್ಳಲು, ವಿಸ್ತರಿಸಲು, ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ಸಮುದಾಯ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಡುವೆ ಕಂದರ ಉಂಟಾಯಿತು. “ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜದ ಸಾವಯವ ಛಿದ್ರೀಕರಣದ ಫಲವಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿತನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಯಿತು”.⁴⁰ ಆದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿತನವು ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟೆಂಟರ ಸಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಿಚೈತನ್ಯ ತತ್ವದ ವಿಕಾಸದಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದೂ ಹೌದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಈ ಹಿಂದೆ ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಖಂಡ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿತ್ತಾದರೂ ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಮಿಶನರಿಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರೊಟೆಸ್ಟೆಂಟರೇ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿವಾದಿತನವು ಅವರ ಸಂಶೋಧನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಭಾಗವೇ ಆಯಿತು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಮಷ್ಟಿ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸಿ, ಅವಲೋಕನ ನಡೆಸುವ ಕ್ರಮ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಸುತ್ತಲಿನ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕೂಡ, ಹೀಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸಿ ನೋಡುವ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾದ ‘ವಸ್ತು’ ಆಯಿತು. ಈ ಸಂಶೋಧನ ದೃಷ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಂಥ

³⁹ ಇಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕಲ್ ಅವರು ಬಳಸಿದ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ನೋಡಿ: ನಾಡು-ನುಡಿಯ ರೂಪಕ, ಪುಟ 15.

⁴⁰ ಅದೇ, ಪುಟ 15.

ಮನುಷ್ಯರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಗ, ಅವು ಕೂಡ ಅಧ್ಯಯನದ ವಸ್ತುಗಳಾದವು. ತಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸಲಾಗುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚು ನಿಜ. ಅನ್ಯರ ಸಾಹಿತ್ಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಅನ್ಯರೇ ಅಧ್ಯಯನದ ವಸ್ತು ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಲಿಬರಲ್‌ವಾದದ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ವಿಕಾಸವಾದದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆಯು ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಂತೆ, ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಜೀವನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಮೊದಲ ಅಡಿಗಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಿತು.

ತಾಳೆಗರಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ, ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಹಳೆ ಹಾಗೂ ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಅಧಿಕೃತ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಲು ಮಿಶನರಿಗಳು ಮುಂದಾದರು. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಟೆಲ್ ಅವರ 'ಎನ್ ಎಸ್‌ಎ ಆನ್ ಕ್ಯಾನರೀಸ್ ಲಿಟರೇಚರ್' ಲೇಖನ ಈ ಬಗೆಯದ್ದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಿಶನರಿ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಗಾಡ್‌ಫ್ರೆ ವೈಗ್ಲೆ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಲೇಖನ ಈ ಬಗೆಯದ್ದು.⁴¹ ಈ ಎರಡೂ ರೀತಿಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ತಳಹದಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕಿಟೆಲ್ ಅವರ ಲೇಖನವು ಕ್ರಿ.ಶ 800ರಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಲದವರೆಗಿನ (1875) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ, ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು, 'ಹೆಕ್ಕಿ ಜೋಡಿಸುವ ಮೂಲಕ'⁴², 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಾತ್ಯದ ಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯ' ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ 'ವಸ್ತು' ಎಂದೂ ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.⁴³ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯೆಂಬ ವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತ ಅದು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದ ದೇಶ-ಕಾಲವನ್ನೂ ಪರಿಚಯಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಮೊದಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ

⁴¹ ಈ ಲೇಖನದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ನೋಡಿ: ಅನು: ಬಿ ವಿ ಮಹೀದಾಸ ಮತ್ತು ಎಚ್ ಶಶಿಕಲಾ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಂ: ಎ ವಿ ನಾವಡ, ಮುಂಬೆಳಗು: ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ 01, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, 2015.

⁴² ಮಾರ್ಗಾನ್ವೇಷಣೆ, ಪುಟ 119.

⁴³ ಈ ಲೇಖನವು, ಕಿಟೆಲ್ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ನಾಗವರ್ಮನ 'ಭಂದೋಂಬುಧಿ' ಕೃತಿಗೆ (ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಸರು: ನಾಗವರ್ಮನ ಕನ್ನಡ ಭಂದಸ್ಸು (ಬ್ಯಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್, ಮಂಗಳೂರು, 1875)) ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಭಂದೋಂಬುಧಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಜಾಗೃತವಾಗುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ, ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸೂತ್ರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೆಣೆಯಲು ಹೊರಟಾಗ. ಇದು ಕಿಟೆಲ್‌ರ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿದ್ದವು ಎನ್ನಬಹುದು.⁴⁴ ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಾತತ್ಯವೊಂದು ಇದೆ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೆ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾತತ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾತತ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಿಟೆಲ್ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅದು, ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಕಿಟೆಲ್ ಎರಡು ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದ್ದು, ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಅಂದರೆ, ತಾನು ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ, ಮೂಲಗಳಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು. ಎರಡನೆಯದ್ದು, ಪೂರಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು. ಲೇಖನದ ಮುಖ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಲ್ಲದ ಆದರೆ ಪೂರಕವಾದ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವೂ ಆದ ವಿಷಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ತನ್ನ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ವಿಧ್ವಾಂಸರನ್ನೂ ಕಿಟೆಲ್ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೊದಲ ಉದ್ದೇಶದ ಹಿಂದೆ 'ಮಾಹಿತಿ'(ಫ್ಯಾಕ್ಟ್)ಯನ್ನು ಕುರಿತು ಖಚಿತತೆ ಇರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಖಚಿತವಾದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಚಿಂತನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮಾಹಿತಿ ಎನ್ನುವುದು ಈಗಾಗಲೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿದೆ, ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಪಡೆದವೆಂಬುದನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಆಧಾರವನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ, ಈ ಮೂಲಕ ಆ ಮಾಹಿತಿಯೂ, ಅದನ್ನು ಬಳಸಿ, ತಾನು ಕಟ್ಟಿದ ಸಂಕಥನವೂ ಅಧಿಕೃತತೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಚಿಂತನೆ ಇದು. ಇದು ಅಧ್ಯಯನ ವಸ್ತುವಿನ ಅಬ್ಜೆಕ್ಟಿವ್ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಆದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠದ ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ಆಯಾಮವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ, ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಸಂಶೋಧಕರ ಅನುಭವಗಳನ್ನೂ, ಇತರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂವಾದಗಳನ್ನೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಬಹುದು. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ಆಯಾಮವು ಒಟ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತರ್ಕಗಳ ಯಾಂತ್ರಿಕ ರಚನೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಂಶೋಧನೆಯೊಂದು ತನ್ನ ಓದುಗರೊಂದಿಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಿಟೆಲ್ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಈ ಎರಡೂ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಯ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು- ಮಾಹಿತಿಯ ಖಚಿತತ್ವದ ಕುರಿತು ಅನುಮಾನವನ್ನು

⁴⁴ "ಕನ್ನಡದ ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಕಾಲ-ಊರು ಮತ್ತು ಮತಧರ್ಮ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದವು." - ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮಾರ್ಗನೈಷಣೆ, ಪುಟ 159.

ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರೂ- ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.⁴⁵ ಈ ಲೇಖನವೂ ಅದರ ಅನುಸರಣೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಕಿಟೆಲ್‌ರ ಈ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕಾಲದಿಂದ ಸರಿಸುಮಾರು 1950ರ ದಶಕದವರೆಗೆ- ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಸ್ತಿನ ಕಲ್ಪನೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ- ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ದೀವಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ನವೋದಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಧೀಮಂತರಾದ ಬಿಎಂಶ್ರೀ, ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರೆ ಹಾಗೂ ಪುತಿನ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯತತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ, ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಅದರಲ್ಲೂ ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರೆ ಹಾಗೂ ಪುತಿನ ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಚಲನ ಹಾಗೂ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮರು-ಬಳಕೆಗೆ ತಂದರು. ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಾತತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಗೆ ಇದ್ದಂಥ ನಂಬಿಕೆ ನವೋದಯದ ಕವಿಗಳಲ್ಲೂ ಇತ್ತಾದರೂ, ಆ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಅವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಆಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯ ಚಿಂತನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ಆಪ್ತ ಒಡನಾಟ ಆ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವೋದಯದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಮಾಜವೊಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುವ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕೆಲವು ಕವನಗಳು ಧ್ವನಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕವಿಗಳ, ಅದರಲ್ಲೂ ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಸಿಸಂ ಎಂಬ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯದ ಓದಿನ ಅನುಭವವಿದ್ದ ಕುವೆಂಪು ಅಂಥವರಿಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಭಾವಶೀಲ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯೂ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.⁴⁶

ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ, ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಂತ ಕೊಂಚ ಭಿನ್ನವಾದ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕನ್ನಡ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಒಟ್ಟು ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜದ ಉನ್ನತಿಯೂ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ

⁴⁵ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠವಾಗಿರುವ ಧೋರಣೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಥ ಲೇಖನಗಳು ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ವಿಧಾನಕ್ರಮ, ತಾತ್ವಿಕತೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮ-ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ದೂರ ಸರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಒಂದು ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನದ ಬಿಗಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಆತಂಕವೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರಬಹುದು.

⁴⁶ ಲಿಬರಲ್ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಖವಾದ ಕ್ಯಾಪಿಟಲಿಸಂ ವಿರುದ್ಧ ಭಾವಶೀಲ (ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್) ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರಹಗಾರರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಿಷಲ್ ಲೋವಿ 'ರೊಮ್ಯಾಂಟಿಕ್ ಆಂಟಿ ಕ್ಯಾಪಿಟಲಿಸಂ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ: ಆರ್ ಶಶಿಧರ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ: ಹಲವು ಅಪಕಲ್ಪನೆಗಳ ಕಥೆ - ಭಾಗ 02, ಅರಿವು ಬರಹ, ಮಂಗಳೂರು, ಸಂಚಿಕೆ 02, ಪುಟ 127.

ಚಿಂತನೆ ಈ ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ, ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಸ್ವಾದನೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರ ಉನ್ನತಿಯ ಆಶಯವು ನಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಮುಖ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಿ ಎನ್ನುವುದು ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯಂಥ ಅಮೂರ್ತ ಅರ್ಥವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ, ಸಮಾನ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಂಥ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದಿತ್ತು.⁴⁷

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು, 'ಅಕೆಡೆಮಿಕ್'ಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. 1959ರಲ್ಲಿ ಕೆ ಪ್ರಭುಶಂಕರ್ ಅವರು ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅದರ ವಿಧಾನಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. ಸಂಶೋಧನೆಯೆಂದರೇನು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಆದರೆ ಈ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ' ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲಸ ಅಷ್ಟಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರಾದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ; ಹೀಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಕವಲೋಡೆದವೇ ಹೊರತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯೆಂದರೇನು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಹನವಾದ ತಾತ್ವಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. 'ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಕೃತಿಯೇ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಕೊನೆ'⁴⁸ ಎಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ರೂಪನಿಷ್ಠ ನವ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರ ಪ್ರಭಾವ ಇದ್ದಾಗಿಯೂ ಆ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆಯದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. 50ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಷ್ಟೇ ಇತರ ಮಾನವಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳೂ ಗರಿಗೆದರಿದವು. ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ದಿನದಿನವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಚರಿತ್ರರಚನಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮಾನವಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡಿದವು. ಜೊತೆಗೆ, ಫ್ರಾಯ್ಡ್‌ನ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಭೌತವಾದಿ ನಿರ್ವಚನ ಹಾಗೂ ಗತಿಶಾಸ್ತ್ರಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮಾನವಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದವು.⁴⁹

⁴⁷ ಈ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯು ಅವರ ಕಾಲದ ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯಗಳಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನು, ಬಸವರಾಜ ಕಲ್ಲುಡಿ ಅವರು ಬಳಸುವ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, 'ರಸನಿಷ್ಠ ಧೋರಣೆ'ಯದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನೋಡಿ: ಬಸವರಾಜ ಕಲ್ಲುಡಿ, ಅನುಭಾವ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಹುಡುಕಾಟ, ಪುಟ 29, ಬರಹ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, 2013.

⁴⁸ ಶಿವರಾಮ ಪಡುಕಲ್, ನಾಡು-ನುಡಿಯ ರೂಪಕ, ಪುಟ 28.

⁴⁹ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದವು ಭಾರತದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮಾನವಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ 50ರ ದಶಕದಿಂದಲೂ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಯುರೋಪಿನ ಅಕೆಡೆಮಿಕ್ ವಲಯ ಹಾಗೂ ಅದು ರೂಪುಗೊಂಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಯುರೋಪಿನ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು 1920ರ ದಶಕದಿಂದಲೂ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದವನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಕೆಡೆಮಿಕ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸಿವೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದವು ಅಕೆಡೆಮಿಕ್ ವಲಯಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯು ಆತಂಕ ಪಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಕೆಡೆಮಿಕ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳು

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೂ ಆಯಿತು. ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಲೌಕಿಕ, ಸಾಮುದಾಯಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಲೌಕಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತರ್ಕಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ತಥ್ಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ವದವಿಲ್ಲ. ಇದು, ಮನುಷ್ಯರ ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುವ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು. ಹೀಗಾಗಿ, ಲಿಂಗ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ⁵⁰, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ರಾಜಕಾರಣ, ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ದಿಕ್ಕು-ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದವು. ಅನ್ಯತಿಸ್ತುಗಳಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಯಯವನ್ನು ನೋಡುವ ಕ್ರಮವೂ ರೂಢಿಯಾಯಿತು.⁵¹ ಹೀಗೆ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ನೆಲೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಅರ್ಥೈಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾದವು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚ ನಿರಂತರವಾಗಿ, ಅಷ್ಟೇ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳು, ಸಂರಚನೋತ್ತರವಾದಿಗಳು, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ವಾದಿಗಳು, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿಗಳು; ಹೀಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ತಾತ್ವಿಕತೆಗಳ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯೇ ಆದವು.⁵² ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಗುರಿಗಳೂ ಬೇರೆಯಾದವು.

ಜನಜೀವಿಗಳನ್ನು ಅನುಮಾನದಿಂದ ಕಂಡರು ಹಾಗೂ ವರ್ಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದವು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದರು. ಭಾರತದ ವಿವಿಗಳ ಮಾನವಿಕ ವಿಭಾಗಗಳು ಬಹುತೇಕ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದದ ಈ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೇ. ಈಗೀಗ ಈ ಸ್ವರೂಪದ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಕ್ಕೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಟಕ ಎದುರಾಗಿದೆ.

⁵⁰ ಇಲ್ಲಿಂದ ಆಸಕ್ತಿಕರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತಥಾಕಥಿತ 'ಮೇಲ್ವಾತಿ' ಸಂಶೋಧಕರು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ ಮತ್ತು ನಿರಚನವಾದದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಮುರಿಯಲು ತೊಡಗಿದರೆ, ದಲಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದಂಥ ಸಂಶೋಧಕರೂ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಹೊಸ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕಥನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಮುಂದಾದರು. ಇವೆರಡೂ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ ಎಂದನ್ನಿಸಿದರೂ ಸಮಾನ ನೈತಿಕ ಕಾಳಜಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ಇವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

⁵¹ ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪಂಪ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಚಿಂತನೆ ಇದೆಯೇ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತವು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಾಣುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದವಳೇ, ಬ್ರಹ್ಮಕವಿಯ ಸಮಯಪರೀಕ್ಷೆಯು ಆ ಕಾಲದ ಮತೀಯ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಇತ್ಯಾದಿ.

⁵² ಅದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನಿಲ್ಲಿ ನೀಡಬಹುದು. ಶಾಂಕರರ ಅದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ಸತ್ಯ(ಸರಿಯಾದ, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಜ್ಞಾನ) ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಿಥ್ಯಾ(ಅಜ್ಞಾನ). ಆದರೂ ಮನುಷ್ಯರು ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದ್ವೈತ ತತ್ವವನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವವರ ಪ್ರಕಾರ ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನ ಉಪಾಸನೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅದರ ಉಪಾಸನೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸತ್ಯ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸತ್ಯ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳು. ಗುರಿ, ನಿರ್ಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ, ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯತೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ತರ್ಕ. ಆದರೆ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ, ದಾರ್ಶನಿಕರು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಒಂದು ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಾದರೆ, ಶಂಕರರು ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆ ಕಾಲದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು

ಭಿನ್ನ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚಗಳು ನೀಡುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಮಾನ ಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಅವು ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಾದ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಒತ್ತಡವೇರ್ಪಟ್ಟರೆ, ಆ ಒತ್ತಡದ ಹಿಂದಿನ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಇವೆರಡಕ್ಕಿರುವ ಅಧಿಕಾರದ ಬಲವೇ ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ನೆಲೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚದ ಸತ್ವ ಅಥವಾ ಆಕರ್ಷಣೆಗಿಂತ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅಥವಾ ಅಂತಃಕರಣದ ಮಾತು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಗಳ ನಡುವೆ “ಕೃತಿಗಳ ಒಡಲಿನೊಳಗಿನಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಅರಿಯುವ ಮಾಪುಗೋಲುಗಳನ್ನು, ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು”⁵³ ಎಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಿಬರತೊಡಗಿತು. ಸಂಶೋಧನೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಬಳಿಕ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ—
“ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪಠ್ಯವೊಂದರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಂಶಗಳ ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಪಠ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ”.⁵⁴

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವಾದ ಬಸವರಾಜ ಕಲ್ಲುಡಿ ಅವರ ‘ಅನುಭಾವ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಹುಡುಕಾಟ’ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನವಾದ ಕೆ ವಿ ನಾರಾಯಣ ಅವರ ‘ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳು: ಶೈಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು’⁵⁵—ಅನ್ನು ಈ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಬಸವರಾಜ ಕಲ್ಲುಡಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಮರ್ಶಾ ವಿಧಾನಗಳ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತ, ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಮಿತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುತ್ತ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವಚನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ

ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸಕರು ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವಂತಾಗಲಿ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಶಂಕರರು ಸಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮದ ಉಪಾಸನೆಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು ಎನ್ನುವುದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ತರ್ಕವಾಗುತ್ತದೆ.

⁵³ ಮಾರ್ಗಾನ್ವೇಷಣೆ, ಪುಟ 168. ಇದು ಕೆ ವಿ ನಾರಾಯಣ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಓದಿ: ತೊಂಡು ಮೇವು, 1997, ಪುಟ 9-17.

⁵⁴ ಮಾರ್ಗಾನ್ವೇಷಣೆ, ಪುಟ 131.

⁵⁵ ಬೇರು ಕಾಂಡ ಚಿಗುರು, ವಿವೇಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 1997.

ಎಂಪಿರಿಸಿಸ್ಟ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಧಾನವು⁵⁶ ಏಕೆ ಸೋಲುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ, ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಘಟನೆಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಿಗೆ ತನ್ನ ವಿಧಾನವೇ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ “ಇತಿಹಾಸದ ಈ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ವಚನಗಳ ಸ್ವರೂಪಗಳೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತವೆ”⁵⁷ ಎಂದು ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಕಲ್ಕುಡಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ವಿಧಾನದ ಬದಲಿಗೆ “ವಚನಕಾರರೇ ತಮ್ಮ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ರೂಪಿಸಿರುವ, ಯೋಚಿಸಿರುವ ಜೀವನ ಕ್ರಮದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ”⁵⁸ ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು “ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತು ನಿಷ್ಠೆ ಇವೆರಡರ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವೊಂದೇ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಡಬಲ್ಲದು”⁵⁹ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಕಲ್ಕುಡಿಯವರು ಬಸವ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಮರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ಸಮಾಜದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಕಾಲದ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂಲಕ, ಈ ಮೂರೂ ವಚನಕಾರರು ಜೀವನವನ್ನು ಬದುಕಿದ ಹಾಗೂ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡ ನೆಲೆಗಳ ಪಾಠಗಳ ಹೇಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳ ಆ ವಚನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಭಾಗವೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಲು ಕಲ್ಕುಡಿಯವರು ‘ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪಠ್ಯವೊಂದರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಂಶಗಳ ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು’ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಕರ ಉತ್ತರ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿಗೆ, ವಚನಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪಠ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದೇ, ವಚನಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ರಾಚನಿಕ ಸ್ವರೂಪ ಎಂಥದ್ದು ಎನ್ನುವುದು ಕಲ್ಕುಡಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ತೋರಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಒಂದು ಕಡೆ ವಚನಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದದ್ದು ಎಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.⁶⁰ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯೆಂದು ನೋಡುವ ಬದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆನುಭಾವಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂಶೋಧನೆಯೆಂದು ನೋಡಬೇಕಾಗಬಹುದು.⁶¹ ಇನ್ನು, ವಚನಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ರಾಚನಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಅಥವಾ ಶೈಲೀಯ ಅಂಶಗಳ ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆ ಎಲ್ಲ

⁵⁶ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ತಾತ್ವಿಕ ಮಾದರಿಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಗತಿತಾರ್ಕಿಕ(ಡಯಲೆಕ್ಟಿಕ್) ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಧಾನ. ಕಲ್ಕುಡಿ ಅವರು ಅಂಥ ವಿಭಿನ್ನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಎಂಪಿರಿಸಿಸ್ಟ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

⁵⁷ ಅನುಭಾವ, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪುಟ 42, 43.

⁵⁸ ಅದೇ, ಪುಟ 43.

⁵⁹ ಅದೇ, ಪುಟ 43.

⁶⁰ ಅದೇ, ಪುಟ 56.

⁶¹ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗಗಳು ವಚನಗಳನ್ನು ‘ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಎಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ವಚನಗಳನ್ನು ‘ಆನುಭಾವಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವುದರಿಂದ ಕಲ್ಕುಡಿಯವರ ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಚರ್ಚೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಅಂಶಗಳ ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಈ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದೆ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, 'ಧಾರ್ಮಿಕ ಮನುಷ್ಯ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು, ಭಕ್ತಿ ಪಂಥ, ವಚನ ಚಳವಳಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಹೊಸ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ, ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥ ಸಂಕಥನಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಸವ, ಅಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಮರ ವಚನಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ 'ಮೇಕಿಂಗ್ ಆಫ್ ವಚನ'⁶²ದ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಶೈಲಿಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವ ಕೆ ವಿ ನಾರಾಯಣ (ಕೆವಿಎನ್) ಅವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗವು ಗೀತೆಗಳ ಶೈಲಿಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಮೀಸಲು. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆ ಗೀತೆಗಳು "ಯುಕ್ತವಾದ ರಚನೆಗಳೋ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಬಂಧಗಳೋ"⁶³ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಲು ಮೀಸಲು. ಇಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಪೈಯವರ ಗೀತೆಗಳು ಭಾವಗೀತೆಗಳಾಗಲು ಏಕೆ ಸೋಲುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಚರ್ಚೆಯೂ ಇದೆ. ಪೈಯವರ ಕರಾವಳಿಯ ಆಡುಮಾತಿನ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಷ್ಟ ಕನ್ನಡದ ನಡುವೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರದಿದ್ದ ಕಾರಣ ತನ್ನದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾವ್ಯಭಾಷೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಅವರದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ನಡುಗನ್ನಡದ 'ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಸವೆದು ಹೋದ'⁶⁴ ಭಾಷಾರೂಪಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತನ್ನದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಪ್ರಮೇಯದಿಂದ ಕೆವಿಎನ್ ಅವರ ಶೈಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪೈಯವರ ಗೀತೆಗಳ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸದಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಲುಗಳು ಅರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬರುಬರುತ್ತ ಅವರು "ಅರ್ಥಗುಣಗಳಾಗಿ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು" ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ಕೆವಿಎನ್ ಇದು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಶಿಲ್ಪ ರೂಪು ತಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.⁶⁵ ಮುಂದುವರಿದು, ಪೈಯವರು ಉಪಮೆ ಹಾಗೂ ಹುಸಿಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅವಲೋಕನವನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಓದುಗ ವಲಯವು ತೋರಿಸಿದ ನೀರಸ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪೈಯವರು 'ಗಿಳಿವಿಂಡು' ಕವನ ಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನೂ, ಪೈಯವರ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೂ ಕೆವಿಎನ್

⁶² ಮಾರ್ಗಾನ್ವೇಷಣೆ, ಪುಟ 131.

⁶³ ಕೆವಿಎನ್, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪುಟ 200.

⁶⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 196.

⁶⁵ ಅದೇ, ಪುಟ 198.

ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಪೈಯವರ ಗೀತೆಗಳೆಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ರಚನೆಗಳಾಚೆಗೆ ಸಿಗುವ ಮಾಹಿತಿಗಳು. ಇವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕೆವಿಎನ್ ಪೈಯವರ ಗೀತೆಗಳ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳ ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆವಿಎನ್ ಅವರ ಈ ಬರಹವನ್ನು ಕಿರು-ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನವೆಂದು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಇವರು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅಂಶಗಳ ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೈಯವರ ಗೀತೆಗಳೆಂಬ ಪಠ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಆಂಶಿಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಕೂಡ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆವಿಎನ್ ಈ ಲೇಖನವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಿತ್ಯಾನಂದ ಬಿ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯ ಆಯ್ಕೆಯ ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಮೇಯ, ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸದ ಬಳಕೆ ಬದಲಾದ ರೀತಿಯು ಕಾಲದ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂಬ ಊಹೆ, ಪೈಯವರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಓದುಗರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯದಾಚೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿ; ಇವು ಆ ವಿಮರ್ಶೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಪ್ರಮೇಯ, ಊಹೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದಾಚೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿ; ಇವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ವಿಧಾನಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಹಾಗೂ ವಿಶಾಲಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳ ಆಂಟಲಾಜಿಕಲ್ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ಮೂರು ಮಾದರಿಗಳ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಅರಿವು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ, ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಅರಿವನ್ನು ಕುರಿತು, ಅಥವಾ 'ಜ್ಞಾನ'ವನ್ನು ಕುರಿತು,⁶⁶ ಈ ಮೂರು ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚಗಳ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆ ಏನಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚಗಳು 'ಜ್ಞಾನ' ಎನ್ನುವುದು ಈಗಾಗಲೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥದ್ದು ಎಂದು ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ನಂಬುತ್ತವೆ. ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ದರ್ಶನ ಪರಂಪರೆಗಳು ತೋರಿದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಆ ನಿಜ ಜ್ಞಾನದ 'ದರ್ಶನ'ವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಸಾಹತುಪೂರ್ವ ಪರಂಪರೆ ನಂಬುತ್ತದೆ.

⁶⁶ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ ತರ್ಕದಿಂದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯ, ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡದ್ದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ 'ಅರಿವು' ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆದರೆ ಇದುವೇ 'ಜ್ಞಾನ' ಆಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದರ್ಶನಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅರಿವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ, ಅದನ್ನೇ ಸತತವಾಗಿ ಮನನ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ಅನುಭವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದುವೇ 'ಜ್ಞಾನ'. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಶಾಂಕರಾದ್ಯೈತದದಲ್ಲಿ 'ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ' ಎನ್ನುವುದು ಆ ಅರಿವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಧ್ಯಾನಿಸಿದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಆನಂದದ ಅನುಭವ. ಇದುವೇ ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನ. ಇಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಬೇರೆಯಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಇನ್ನು, ತರ್ಕಯುಕ್ತವಾದ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒದಗುವ ಅರಿವಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ಅರಿವಿನ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವಿವೇಕ. ಇದು ನೈತಿಕ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವಂಥದ್ದು. ಆದರೆ, ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅರಿವು ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನದ ನಡುವಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ 'ಜ್ಞಾನ'ವು ರಸಾನಂದವೂ ಆಗಬಹುದು, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವೂ ಆಗಬಹುದು, ಕೇವಲ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದೂ ಆಗಬಹುದು.⁶⁷ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯು ಆ ದಾರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದರ ಅರಸುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಶ್ರಮದ ದಾರಿಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಜ್ಞಾನ' ಎಂಬುದು ದರ್ಶನ, ಆನಂದ, ಸ್ಥಿತಿ ಮುಂತಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, 'ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನಷ್ಟೇ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ, 1950ರ ದಶಕದ ನಂತರದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಜ್ಞಾನ ಎಂಬುದು ಈಗಾಗಲೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥದ್ದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ, ಜ್ಞಾನ ಎಂಬುದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನುಷ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, 'ಜ್ಞಾನದ ಉತ್ಪಾದನೆ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಮಹತ್ವ ಬಂದಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತ ಈ ಭಿನ್ನ ನಿಲುವಿಗೂ, ಸಂಶೋಧನೆ ಎಂದರೆ ಏನು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ನೇರ-ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಇದು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅನೇಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯ, ಜ್ಞಾನ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶೋಧ ಮುಂತಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿತ ಅರ್ಥಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಿರಚನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ 'ಪರಂಪರೆ' ಎಂಬುದೊಂದಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಅಂಥ ಪರಂಪರೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಮೂಡುತ್ತದೆ.

ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಲಿಟರೇಚರ್ ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯು ಹೇಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಈ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವೆಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.⁶⁸ ಅಲ್ಲೊಂದು ಮರ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಿಜ. ಆದರೆ, ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂರ್ತರೂಪಕ್ಕೆ ಸಿಗದ ಎಷ್ಟೋ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ ಅವು ನಿಜವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ನಂಬಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ತೈಲಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನಿಮಗೇನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ, ಬಣ್ಣಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ಎಂದೂ ಉತ್ತರಿಸಬಹುದು. ಈ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ, ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕವಾದ ಉತ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉತ್ತರದಲ್ಲೂ ಸತ್ಯವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಶಬ್ದಗಳ ಜೋಡಣೆಯನ್ನು ಓದಿಯೋ ಕೇಳಿಯೋ ಇದು ಕಾವ್ಯ, ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದರಲ್ಲೂ ಸತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಮಹನ 'ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಸಹಿತೌ ಕಾವ್ಯಂ' ಎನ್ನುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮರು-ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಕಾವ್ಯದ ಬದಲು 'ಭಾಷಿಕ ಅನುಭವ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಂದು, ಶಬ್ದ, ಅರ್ಥಗಳ ಸಾಲಿಗೆ 'ರಸ' ಎಂಬುದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದರೆ, 'ಶಬ್ದ, ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ರಸಗಳು ಕೂಡಿದ ಅನುಭವವೇ ಭಾಷಿಕ ಅನುಭವ' ಎಂಬ ಸೂತ್ರ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥವನ್ನು ಅದು

⁶⁷ ಇಂಥ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ 'ಮಿಥ್ಯೆಯ ಆವರಣಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡರೆ ಸತ್ಯ ತನಗೆ ತಾನೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಿರಬಹುದು.

⁶⁸ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಟೆರಿ ಈಗಲ್ಸನ್ 'ಲಿಟರರಿ ಥಿಯರಿ: ಎನ್ ಇಂಟ್ರೊಡಕ್ಷನ್' ಪುಸ್ತಕ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆರ್ ಶಶಿಧರ್ ಅವರ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ: ಹಲವು ಅಪಕಲ್ಪನೆಗಳ ಒಂದು ಕಥೆ' ಲೇಖನ.

ವಾಚ್ಯವೇ ಇರಲಿ ಧ್ವನ್ಯವೇ ಇರಲಿ, ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರಸೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳೂ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸೂತ್ರವು, ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಲೋಕಗ್ರಹಿಕೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಅದರ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ 02

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಮಂಗಳೂರು) ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕರೆಯುವುದಾದರೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಸರಗೋಡು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಕನ್ನಡದ ಕರಾವಳಿ ತೀರವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ⁶⁹ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ ಎನ್ನುವ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯ ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೋಗದೆ⁷⁰, ಕುಂದಾಪುರ-ಉಡುಪಿ-ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈ ಲೇಖನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಖಂಡ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಲೇಖನ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಭಾಗವಾಗಿ, ಬಳಿಕ ಮದ್ರಾಸಿನ ಭಾಗವಾಗಿ, ಈಗ ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗವಾದ ನಂತರವೂ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ವಲಸೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಿದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಕಲ್ಯಾಣಪುರ ಹೊಳೆಯ ದಕ್ಷಿಣದ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ, ಮಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮನೆಮಾತಾಗಿ ಹೊಂದಿದವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಂದಿಗೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ತುಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ಕಳೆದ ಐನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲಾದರೂ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ ಒದಗಿಬಂದಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಶಾಸನ, ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನ ಬೇಡುವ 'ಶಿಷ್ಟ' ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯದ ಭಾಷೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು.⁷¹

⁶⁹ ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಮಂಗಳೂರು ರಾಜ್ಯ' ಹಾಗೂ 'ಬಾರಕೂರು ರಾಜ್ಯ'ಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇವು ದಕ್ಷಿಣ ತುಳುನಾಡು ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ತುಳುನಾಡುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಇವು ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಹಾಗೂ ನಾರ್ತ್ ಕೆನರಾ ಎಂದು ಮರು ವಿಂಗಡನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಗಾದವು. ಸೌತ್ ಕೆನರಾವು ಈಗಿನ ಉಡುಪಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ನದಿಯವರೆಗೂ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಭೂವಲಯವನ್ನೇ ನಾವೀಗ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಕ್ಕೆ ನೋಡಿ: ಡಾ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಭಾಗ, ಗುರುಗೌರವ.

⁷⁰ ಆದರೆ ಈ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತುಳು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ತುಳುವರ ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆ.

⁷¹ ಕೆನರಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಶಿಕ್ಷಿತ ವರ್ಗಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಾಡ್‌ಫ್ರೆ ವೈಗ್ಲೆ 1848ರಲ್ಲೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನೋಡಿ: ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ಮುಂಬೆಳಗು, ಪುಟ 606.

ಈ ಕಾರಣ, 1838ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಕನ್ನಡವೇ ಮಹತ್ವದ ಮತ್ತು ಕಲಿಯಲು ಅವಶ್ಯವಾದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಶಿಷ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮವು ಜಾಗ ಪಡೆದರೆ, ಈ ವಲಯದ ಅಕ್ಷರವಂತರು ಎಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯದ ಜನರಿಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಬೋಧೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಮಿಶನರಿಗಳದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಮತಬೋಧೆಯ ಉದ್ದೇಶ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಕರಾವಳಿಯ ಈ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತು. 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ'ದ ಸಂಶೋಧನೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯು ಮಿಶನರಿಗಳಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕುರಿತ ಆರಂಭದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಿಶನರಿಗಳಿಂದ ತೊಡಗಿ, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಮತ್ತು ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಆಯ್ದು 34 ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅದೂ ಕೂಡ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪಟ್ಟಿ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಿದೆ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಇದು ಇನ್ನೂ ತುದಿಯಿಲ್ಲದ ಪಟ್ಟಿ ಎಂಬುದೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಮಾಡಿರುವ ಮತ್ತು ಪಿಹೆಚ್.ಡಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಮಾಡಿರುವ ಯಾವ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನೂ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿಲ್ಲ. ಅಸಾಧು ಎಂದಲ್ಲ, ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಷ್ಟೇ ನಾವು ಆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈಗ ಆ 34 ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿದ್ದೇವೆ.

1. ಹರ್ಮನ್ ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್ (1811-1881):⁷²

ಜರ್ಮನಿಯ ಫ್ರಾಂಕೆನ್‌ಹೈಮ್‌ನವನಾದ ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್, ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ನ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುವಾರ್ತಿಕನಾಗುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, 1836ರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಜೊತೆಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದರು. ಇಲ್ಲಿ 1837ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆದರು. ಮುಂದೆ ಧಾರವಾಡ, ಮರಳಿ ಮಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು; ಹೀಗೆ ಮೂರು ಕಡೆ ಸತತ 24 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸುವಾರ್ತಿಕನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ 1860ರಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ಈ ನಡುವೆ, ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತನೂ ಸಂಬಂಧಿಯೂ ಸಂಶೋಧಕನೂ ಆಗಿದ್ದ ಗಾಡ್‌ಫ್ರೆ ವೈಗ್ನೆ 1855ರಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದದ್ದಲ್ಲದೆ, ಗೆಳೆಯನ ನಾಲ್ಕು ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಜನರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಹಾಗೂ ವಿಲಿಯಮ್ ರೀವ್ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿಯವರು ರಚಿಸಿದ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ

⁷² ಇವರ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ಅವರ 'ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಅರುಣೋದಯ' ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾತು, ಮುಂದೆ ನಾವು ನೀಡಲಿರುವ ವೈಗ್ನೆ ಹಾಗೂ ಕಿಟೆಲ್ ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತ ಇವರು, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಹಾಗೂ ಪತ್ರಿಕಾ ರಂಗಕ್ಕೆ ಅ.ದ.ಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಆನಂದರಾಯ ಕೌಂಡಿಣ್ಯ, ಭಗವಂತರಾವ ಹಾಗೂ ಮುಕುಂದರಾವ ಎಂಬ ಮೂರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ ಮಾಡಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಲನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದರೂ ಬರಬರುತ್ತ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಇವರ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಬದಲಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಧ್ಯಯನ ನಿರತನಾದರು.

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್ ಅಲ್ಲಿಯ ಏಕಮೇವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸಿದರು. ಕೊಡಗರ ಜೀವನ, ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳು, ಹುತ್ತರಿ ಹಾಡು; ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್‌ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದುವೇ ಮುಂದೆ 'ಕೂರ್ಗ್ ಮೆಮೋಯರ್ಸ್'(1855) ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರನ 'ರಾಜೇಂದ್ರನಾಮೆ'ಯ ವಿವರಗಳೂ ಇದ್ದು, ಇದು ಕೊಡಗಿನ ಸಮಗ್ರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇವಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಜಾತಿ ವಿಚಾರಣೆ', 'ದೇವ ವಿಚಾರಣೆ' 'ದೇವವಾಕ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ' ಮುಂತಾದ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಇವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟನೆ (1843-44), ಕನ್ನಡದ ಮೂರನೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಯೆನಿಸಿದ 'ಕನ್ನಡ ಸುವಾರ್ತಿಕೆ'ದ ಸಂಪಾದನೆ(1857)ಯ ಅನುಭವವಿದ್ದ ಇವರು, ಆನಂದರಾಯರ ಮತಾಂತರವನ್ನು ಕುರಿತು 'ಈರಾರು ಪತ್ರಿಕೆ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 12 ಪತ್ರ-ಉತ್ತರಗಳಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿನ 'ಪತ್ರಸಾಹಿತ್ಯ'ವಾಗಿದೆ.

ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್ 1847ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆಗೆ ಇವರು ನೀಡಿದ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆ 1948ರಲ್ಲಿ ಲೋಕದ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಂಡಿತು. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕೇಟಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿವೃತ್ತ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಕೆಸಮೈಜರ್ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್ 'ಬಿಬ್ಲಿಯಾಥೆಕಾ ಕರ್ನಾಟಕಾ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ತಾಳೆಕಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.⁷³ ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ 1948ರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ' ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ನಂತರ ಕ್ರಮವಾಗಿ 'ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣ' (ಅರಣ್ಯ ಕಾಂಡದ 6 ಸಂಧಿಗಳವರೆಗೆ), 'ದಾಸರ ಪದಗಳು', ಕನಕದಾಸರ 'ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ', 'ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ', 'ಬಸವ ಪುರಾಣ' ಹಾಗೂ 'ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣ' (1858) ಕೃತಿಗಳು ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಅಲ್ಲದೆ, 'ಲಕ್ಷ್ಮೀಹೃದಯ', 'ಕೃಷ್ಣಕಥಾಸಾರಸಂಗ್ರಹ', 'ಬೇತಾಳಪಂಚವಿಂಶತಿ' ಹಾಗೂ 'ರಾವಣ ದಿಗ್ವಿಜಯ' ಕೃತಿಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಿವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ

⁷³ ಹೀಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರ ಉದ್ದೇಶ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ, ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತು, ಆ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತದ ಮೂಲಕ ಎದುರಿಸುವುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮೀರಿದ ಆಸೆ ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್‌ಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ-ವಾಚ್ಯಯಗಳ ಮೇಲಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಾವನೂರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ: ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ, ಪುಟ 113.

ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದೆ. 'ಶುದ್ಧ ಪಾಠ'ವಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಲೆಂದೇ ಮೊದಲು ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹಯ್ಯ ಎಂಬವರನ್ನು, ನಂತರ ಆನಂದರಾವ್ ಎಂಬವರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯದ ಒಂದೊಂದು ಚರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಲು ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನೂ ಈ ಮಾಲಿಕೆ ಪಾಲಿಸಿತು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು, ಪುಟದ ವಿನ್ಯಾಸ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಚರ್ಚೆಯು ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್ ಹಾಗೂ ಕೆಸಮೈಜರ್ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಮಾಲಿಕೆಯ ಸಂಪಾದನ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಟ್ಯೂಟಿಂಗನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್‌ಗೆ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು. "ಕನ್ನಡ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ದೊರೆತ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್. ಅದೂ ಒಂದು ವಿದೇಶೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ!"⁷⁴ ಎಂದು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ಅವರು ಉದ್ಗರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್‌ನ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ರಾಜೇಂದ್ರನಾಮೆ'(1857) ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಲಿಪಿ ಸುಧಾರಣೆಯ⁷⁵ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈ=ಇ, ದೂ=ದು, ತಮ್ಮ=ತಮ್‌ಮ, ಸೂರ್ಯೋದಯ = ಸುರ್‌ಯೋದಯ; ಈ ರೀತಿಯ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಮಾರ್ಪಾಡನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್ ಅಚ್ಚಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.⁷⁶ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಓದಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಮುಂತಾದ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಅವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.⁷⁷ ಆದರೆ, ಲಿಪಿ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕೃತ ಸಮ್ಮತಿಯಿದ್ದರೂ, ಓದುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಲಿಪಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗೇ ಕೈಬಿಡಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಬಿಎಂಶ್ರೀ, ಮಧ್ವರಾವ ಕಬ್ಬೂರ ಮುಂತಾದವರು ತರಲೆಳೆಸಿದ ಲಿಪಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ಓದುಗ ವರ್ಗದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, 1990ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾತಜ್ಞರಾದ ಶಂಕರ ಭಟ್ಟರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಲಿಪಿ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಈಗ ಸಣ್ಣ

⁷⁴ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ, ಪುಟ 112, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

⁷⁵ 'ಸುಧಾರಣೆ' ಎನ್ನುವ ಪದವು ಕಾರ್ಯದ ಗುಣ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದ. ಅಸಲಿಯತ್ತಿಗೆ ಅದು ಕೇವಲ ಮಾರ್ಪಾಡಷ್ಟೇ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಚ್ಚು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಶ್ರಾಸದಾಯಕವೆಂದನ್ನಿಸಿರಬಹುದು. ಇವರಿಗೆ ಇದು 'ಸುಧಾರಣೆ'. ಆದರೆ, ಮುಂಚಿನ ಲಿಪಿಯನ್ನೇ ಓದಿ, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಹೊಸ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಓದುವುದು ಯಾತನೆಯಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಈ ಯಾತನೆಯು ಹೊಸ ಲಿಪಿಯ ಓದು ಅಭ್ಯಾಸ ಆಗುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್ ವಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾತನೆ ಪಟ್ಟುಕೊಂಡಾದರೂ ಲಿಪಿ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಏಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ, 21ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಸುಧಾರಣಾವಾದಿಗಳು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಉತ್ತರಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಳಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಪಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವವರಲ್ಲೂ ಕೆಲವರು ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದ ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಲಿಪಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಬರೆಯುವ ಸಣ್ಣ ಲೇಖಕರ ಗುಂಪು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.

⁷⁶ ವಿವರಕ್ಕೆ ನೋಡಿ: ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ, ಪುಟ 37.

⁷⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 38.

ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಓದುಗ ವರ್ಗದ ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.⁷⁸ ಆಗ ಸಿಗದಿದ್ದಂಥ ಬೆಂಬಲ ಈಗೇಕೆ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ, ಆ 'ಬೆಂಬಲ'ವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಥವಾ ರೂಪಿಸದೆ ಇರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಬಲಾಬಲಗಳೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಗಾಡ್‌ಫ್ರೆ ವೈಗ್ನೆ (1815–1855):

ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್‌ನ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥ 1840ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ ಗಾಡ್‌ಫ್ರೆ ವೈಗ್ನೆ ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪರಿಣತಿಗಾಗಿ ಮಿಶನರಿಗಳ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತಿದ್ದ ಮಿಶನರಿ ಜಾನ್ ಗ್ಯಾರೆಟ್‌ಗೆ ಇವರು ಜೊತೆಯಾದರಲ್ಲದೆ, ಗೀತೆಯ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದದಲ್ಲೂ ನೆರವಾದರು. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಯುರೋಪಿನ ತತ್ವವೇತ್ತ ಬ್ಯಾರನ್ ಹಂಬೋಲ್ಟ್‌ರವರ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇವರ ಭಾರತೀಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿತ್ತು. ಮದ್ರಾಸ್ ಸಹಾಯಕ ಬೈಬಲ್ ಸಂಘವು ಬೈಬಲ್ ಅನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದಾಗ, ಆ ಯೋಜನಾ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ, ಅವಿರತವಾಗಿ ದುಡಿದ ಫಲಶ್ರುತಿಯಂತೆ 1854ರಲ್ಲಿ 'ಹೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆ' ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಬೈಬಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು 'ಹಳೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ'ಯ ಅನುವಾದದ ಹೊಣೆಯನ್ನೂ ಇವರ ಹೆಗಲಿಗೆ ಏರಿಸಿತು. ಈ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ, ಅಂದರೆ 1855ರಲ್ಲಿ ಇವರು ನಿಧನರಾದರು.

1848ರಲ್ಲಿ ವೈಗ್ನೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ZDMG⁷⁹ ಕೂಟದ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ, 'ಆನ್ ದಿ ಕೆನರೀಸ್ ಲಾಂಗ್ವೇಜ್ ಎಂಡ್ ಲಿಟರೇಚರ್' (ಅನುವಾದ: ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಕುರಿತು)⁸⁰ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನವು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ರಚನೆಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಕರ್ನಲ್ ವಿಲ್ಕ್ಸ್ ಗುರುತಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಗಡಿರೇಖೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ,

⁷⁸ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ honalu.net, arime.org ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಪಿ ಸುಧಾರಿತ 'ಹೊಸ ಬರಹ'ದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ, ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಇವೆ. ಕೆಲವರು ಫೇಸ್‌ಬುಕ್‌ನಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಬರಹದಲ್ಲೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

⁷⁹ Zeitschrift der Deutschen Morgenlandischen Gesellschaft (ZDMG) – ಇದು ಪೌರಸ್ತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆಂದೇ ಮೀಸಲಾದ ಈ ಸಂಶೋಧನ ಕೂಟ 1845ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಲೈಪ್‌ಜಿಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಲೈಪ್‌ಜಿಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಅರಬ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿದ್ವಾಂಸ ಹೈನ್ರಿಚ್ ಲೆಬೆರೆಟ್ ಫ್ಲೀಶರ್ ಎಂಬವರು ಈ ಕೂಟ ರಚನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೊವ್‌ಗ್ಲಿಂಗ್, ವೈಗ್ನೆಯಂಥ ವಸಾಹತು ಕಾಲದ ಜರ್ಮನಿಯ ಮಿಶನರಿಗಳೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಈ ಕೂಟ ಹೊರತರುವ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಕೂಟ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದು, ಏಷಿಯಾ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗೆ ನೋಡಿ: dmgt-web.de ಜಾಲತಾಣವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

⁸⁰ ಅನುವಾದ: ಬಿ ವಿ ಮಹೀದಾಸ ಮತ್ತು ಎಚ್ ಶಶಿಕಲಾ, ಮುಂಬೆಳಗು, ಪುಟ 605–642.

ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರಷ್ಟೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಗಡಿರೇಖೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸೇರಿದಂತೆ ಪಂಚದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಜನ್ಯ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ, ಸಂಸ್ಕೃತಜನ್ಯವೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಹೊರಟವರ ವಾದಗಳು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಂಸ್ಕೃತವೂ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಹಲವಾರು ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಿಕರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಡಲು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದಿರಬಹುದು ಎಂದೂ ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಳಿಕ ಇವರ ಗಮನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಇವನ್ನು ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ, ಕೆಲವು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇವರು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪ್ರಬಲ ವಿಭಕ್ತಿಯಿತ್ತು, ಎಂಟಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಳತೆಯ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನಂತರ, ಕ್ರಿಯಾಪದಾಂತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂವಾದೀ ಸರ್ವನಾಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನೂ, ವರ್ತಮಾನ, ಭೂತ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನೂ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಣಿ ಪ್ರಯೋಗವಿಲ್ಲ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಾಣಗಳ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ಆಧಾರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ದಾಸರ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಾಡುವ ಮಾತು ಇಂತಿದೆ- “ಇವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಗಣನೀಯ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯಜೀವನದ ಜಂಜಡಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಸಮರ್ಥರಾದರು. ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಜನಪದೀಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವುದರಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಕೆಯ ಬೂಟಾಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದ ಜಂಜಡಗಳ ಮೂರ್ಖತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ವಿಮರ್ಶೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ”.⁸¹ ಲೇಖನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಮಿಶನರಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿಸಿರುವ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತ, ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸುವವರು ಕನ್ನಡದ ವಾಗ್ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಯಾವ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ವೈಗೈಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ‘ಕಡಿಮೆ ದರ್ಜೆಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಜನರು’ ಎಂದೂ, ತುಳು ‘ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಜನರ ಭಾಷೆ’ ಎಂದೂ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಕೆಲವು ನಿಂದನಾತ್ಮಕ ಮಾತುಗಳು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಪ್ಪು ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು

⁸¹ ಅದೇ, ಪುಟ 631.

ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಮುಂದೆ ಬರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಕರಿಗೆ ಈ ಲೇಖನವೊಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

3. ರೆವರೆಂಡ್ ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಟೆಲ್(1832-1903):

ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ 19ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಗಣ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಿಟೆಲ್ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದವರು. 1853ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಇವರು ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್‌ನ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-ಧಾರವಾಡದ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತರು. ನಂತರ, ಕೊಡಗು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಷನರಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಇವರು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆ, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯ ದರ್ಶನಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸುತ್ತಿದರು. 1878ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರೂ,⁸² ಅದಾಗಲೇ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ರಚಿಸುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದರಿಂದ 1883ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ ಕಿಟೆಲ್ 1892ರಲ್ಲಿ, ಅಚ್ಚಿನ ಕರಡನ್ನು ಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲು ತಿದ್ದುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಮಾಂದ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದ ಪುನಃ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ತಾನು ಬರೆದ ಕೃತಿ ಅಚ್ಚಾಗಿ, ತನ್ನ ಕೈಸೇರಿದ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ, ಅಂದರೆ 18 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1903ರಂದು ಅಸುನೀಗಿದರು.

ಕಿಟೆಲ್‌ರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಶುರುವಾದದ್ದು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ. ಭಾಮಿನಿ ಮತ್ತು ವಾರ್ಧಕಿ ಷಟ್ಪದಿಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವೀರಾಗದ ಹಾಡುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಒಟ್ಟು 475 ಪದ್ಯಗಳಿರುವ, ಯೇಸುಕ್ರಿಸ್ತನ ಜೀವನವನ್ನಾಧರಿಸಿದ 'ಕಥಾಮಾಲೆ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 1862ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. 'ಹಿಂದೂ' ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವ 'ಪರಮಾರ್ಥಜ್ಞಾನ'ವೆಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ, 'ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಭಾ ಚರಿತ್ರೆ'ಯೆಂಬ 766 ಪುಟಗಳ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ರಚಿಸಿದರಲ್ಲದೆ, ಮಲಯಾಳಮ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು, ಇವಿಷ್ಟಲ್ಲದೆ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಹುದೇವತೋಪಾಸನೆ, ಯಜ್ಞ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದರು. ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕಿಟೆಲ್, ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯು ಅನಾರ್ಯ ಮೂಲದ್ದೆಂಬ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ವಾದವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು, ಅದು ಆರ್ಯಮೂಲದ್ದೆಂದೂ, ಆರ್ಯರಿಂದಲೇ ಅದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತೆಂದೂ ವೇದಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಪ್ರತಿವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು, 'ಇಂಡಿಯನ್ ಎಂಟಿಕೈರಿ' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕಿಟೆಲ್ ಹಲವು ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಬರೆಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ' ಹಾಗೂ 'ಬೆಳತೂರು ಶಾಸನ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳು ಅಂದಿನ ವಿದ್ವತ್ ವಲಯದ ಗಮನ ಸೆಳೆದವು. ಇವೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ, ಮಿಷನರಿಗಳು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. 'ಸಂಠ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯ ಮಾಲೆ', 'ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ' ಮುಂತಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಿದರು.

⁸² ಈ ನಡುವೆ ಈತ 1866-67ರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದನು.

ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಿಟೆಲ್‌ರವರ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದ್ದು, ಕೇಶಿರಾಜನ 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ'. 1872ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಹೊರತಂದರು. ಹಾವನೂರರ ಪ್ರಕಾರ "ವಿವಿಧ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಕೂಲಂಕಷ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಪಾಠಾಂತರಗಳ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ, ಪಠ್ಯಭಾಗದ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪ, ಸವಿವರ ಪೀಠಿಕೆ, ಅನುಬಂಧ ಈ ಬಗೆಯ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಿಟೆಲ್ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪ್ರಥಮತಃ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು".⁸³ ಎರಡನೆಯದ್ದು, ನಾಗವರ್ಮನ 'ಭಂದೋಂಬುಧಿ'. ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಡುತ್ತ ಇವರು ಬರೆದ 'ಎಸ್ಸೆ ಆನ್ ಕ್ಯಾನರಿಸ್ ಲಿಟರೇಚರ್' ಎಂಬ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಬಂಧವು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಭಾಗ 01ರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು, ಮೂರನೆಯದ್ದು, ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟು. ಇದು ಕಿಟೆಲ್‌ಗೆ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಅವಲಂಬಿಸದೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಉದ್ದಗಲವನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿ, ಜನರ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ತಾನು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ಸಹಚರರನ್ನು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಂ ಸಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ ಎಂಬವರನ್ನು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದರು. 15 ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ತೊಡಗುವಿಕೆಯ ಫಲವಾಗಿ, ಶಿವರಾಮ ಭಾರದ್ವಾಜ ಎಂಬವರ ಸಹಾಯದಿಂದ 1894ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 1750 ಪುಟಗಳಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಈ ನಿಘಂಟು ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪದವೊಂದರ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಪದಗಳು ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಕಾವ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತೋರಿಸುವುದು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗವು ಯಾವ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ್ದೆಂದು ದಾಖಲಿಸುವುದು; ಇಂಥ ಅನೇಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕಿಟೆಲ್‌ರವರ ಈ ನಿಘಂಟು ನಿಘಂಟುಶಾಸ್ತ್ರದ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಮೂರು ಅಸದೃಶ ಸಂಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ "ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಇಮ್ಮಡಿ ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಕಿಟೆಲ್ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು"⁸⁴ ಎಂಬ ಹಾವನೂರರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಥ್ಯವಿದೆ ಎಂದನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

4. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ (1883-1963):

"ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕಪ್ಪಾನೆ ನಿಕಷದಲ್ಲಿ ತೊಳಗುತ್ತಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಒರೆಯಂತಿರಬೇಕು, ದಪ್ಪಾನೆ ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಮಿಂಚಿನ ಗೆರೆಯಂತಿರಬೇಕು"⁸⁵ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು

⁸³ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ, ಪುಟ 123.

⁸⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 130.

⁸⁵ ಆತ್ಮಕಥನ, ಸಂ: ಹೆರಂಜೆ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಹಾಗೂ ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ ಹಿಡಿಯಡಕ, ಗೋವಿಂದಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಪುಟ, ಪುಟ 491, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, 1995.

ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ಸಂಶೋಧಕರು. ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಧ್ವನಿಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ವಾಕ್ಯದ ಮೊದಲ ಭಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮಿಕ್ಕ ಭಾಗ ಅವರನ್ನು ಸಂಶೋಧಕರೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದು ಅವರ ವಾಚ್ಮಯ ಬದುಕಿನ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಆದ್ಯಪ್ರವರ್ತಕರೂ ಆಗಿದ್ದ ಪೈಗಳು ಕವಿಗಳೂ ಹೌದು. ಆದರೆ, ಕವಿಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಮಾರ್ಗಗಳೆಂಬ ಭಿನ್ನ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಾನು ಸಂಭಾಳಿಸುವುದೆಂದರೆ “ಎತ್ತು ಏರಿಗೆ ಎಳೆದರೆ ಕೋಣ ನೀರಿಗೆ ಎಳೆಯಿತು”⁸⁶ ಎಂಬಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪೈಗಳು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ನೆನೆಸಿದ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಕತೆಗಳನ್ನೂ, ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ; ಎರಡೂ ವಲಯಗಳು ಅವರನ್ನು ಆದ್ಯರನ್ನಾಗಿಯೇ ಗೌರವಿಸಿವೆ.

ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಸುಮಾರು 70ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಇವರು, ತುಳುನಾಡು, ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಸರಿಸುಮಾರು 58 ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇವರ ಬಹುತೇಕ ಶೋಧಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ, ಅದನ್ನು ‘ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ’ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಆತನ ಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ‘ಕಾಲನಿರ್ಣಯವೆಂದರೆ ಪೈ, ಪೈಯೆಂದರೆ ಕಾಲನಿರ್ಣಯ’⁸⁷ ಎಂಬ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಇವರಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಜ್ಯೋತಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿನ ಪರಿಣತಿ ಇವರಿಗೆ, ಇಂಥ ಶೋಧಕ್ಕೆ ನೆರವಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಏಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕೃತಿಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕಾಲವನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಅವರ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಈ ಉದ್ದೇಶದ ಹಿಂದೆ ಆಗಷ್ಟೇ ಪ್ರಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಸಕಾರಣ ಊಹೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಇನ್ನು, ಕಾಲ-ದೇಶ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾದ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಂಥ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಪೈಗಳು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಲೇಖನಗಳು, ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧ ಗ್ರಹೀತಗಳನ್ನು ತಾವು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ‘ಕನ್ನಡ ಭಾರತದ ದುರ್ಯೋಧನ’ ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ದುರ್ಯೋಧನನು ಭಾರತ ಯುದ್ಧದ ವಿಷವೃಕ್ಷದ ತಾಯಿಬೇರು, ಶಕುನಿಯು ನೀಚ, ದುಶ್ಯಾಸನನು ದುಷ್ಟ ಎಂದು ಮೊದಲೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ದೀರ್ಘವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿ, ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಂಪ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ದುರ್ಯೋಧನನ ಛಲ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವ ಪದ್ಯಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

⁸⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 490.

⁸⁷ ಎಂ ಎಂ ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಮಾರ್ಗ 01, ಪುಟ 590, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, 2018.

ಪೈಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಎಂ ಎಂ ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ಮಹತ್ವದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.⁸⁸ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಪೈಗಳಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆ-ಪ್ರಾಚೀನತೆಗಳ ಅಭಿಮಾನ ಗಾಢವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ರಮ್ಯಮನೋಭಾವದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಅನೇಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಅತಿರೇಕಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಮಹತ್ವದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ, ಗುರುತಿಸುವ 'ಎಸಿಮಿಲೇಶನ್ ಮತ್ತು ಐಡೆಂಟಿಫಿಕೇಶನ್' ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದು; ಶಾಸನ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಪಾಠಗಳಂಥ ಪ್ರಥಮ ಹಸ್ತದ (ಫಸ್ಟ್ ಹ್ಯಾಂಡ್) ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿ, ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದು; ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಕಾಲನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ, ಕೆಳಗಿನ ಗಡುವುಗಳನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅಂತರವನ್ನು ಕಿರಿದುಗೊಳಿಸುತ್ತ ಬರುವುದು; ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಯಿತು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾದಾಗ ಅದನ್ನೊಪ್ಪಿ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು; ಇಂಥವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ಮರಣೀಯವೆಂದು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ, ಪೈಗಳು ಆರ್ ಜಿ ಭಂಡಾರಕರ್ ಶ್ರೇಣಿಯ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರು. "ವಿಷಯ ವೈವಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಅವರನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಸಂಶೋಧಕರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ".⁸⁹ ಮೇಲಾಗಿ, ಸಂಶೋಧಕ ಹೇಳಿರಬಹುದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲಾರ ಎಂಬಂಥ ಅನನ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಪೈಗಳದ್ದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಶೋಧನೆಯ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನಕ್ರಮದ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೈಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಂದ ಎದುರುಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪೈಗಳು ರಮ್ಯಮನೋಭಾವದಿಂದ ಪಾರಾಗಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವಾದರೂ, ಅವರ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚದ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆ ಹಾಗೂ ತರ್ಕದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಾತ್ವಿಕ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಕಾಲ, ಆಧಾರ, ಸತ್ಯ; ಇಂಥವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪೈಗಳಿದ್ದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಾವುವು ಎಂಬಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

5. ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ (1888-1950):

ವಿದ್ಯೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥಿಸುವ, ಅಂದರೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವ, ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ತನ್ನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭೌತಿಕ ಸುಖಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ನಾಡು ನಾಡುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಬೇಕೆಂಬ ಆದರ್ಶದ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿದೆ. ಈ ಆದರ್ಶಕ್ಕೊಂದು ಮಾದರಿಯಾಗುವಂತೆ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡವರು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮುಳಿಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರು. ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾರಾದರೂ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಿಧಾನಕ್ರಮಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ವಿಶಿಷ್ಟ

⁸⁸ ಅದೇ, ಪುಟ 587-593.

⁸⁹ ಅದೇ, ಪುಟ 589.

ಕೊಡುಗೆ, ಕಾವ್ಯಧರ್ಮ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇವರು ನೀಡಿದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಪಂಡಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸಂಕಥನದಿಂದ ಬಹುತೇಕ ದೂರವೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮುಳಿಯರನ್ನು 'ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆ'ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಆಚೆಗೂ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಉಚ್ಛ್ರಾಯದಲ್ಲಿದ್ದ, 'ಮುಳಿಯದ ಅರಸುಗಳು' ಎಂಬ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದ ತನ್ನ ಮನೆತನ, ದುಂದುವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಸಾಲದ ಭಾದೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಬೀದಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗೆ ಕುಂದು ಬರಬಾರದೆಂದು ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ತಿರುವನಂತಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ, ನಂತರ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು, ವಾರಾನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತದ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ದೇಶಪರ್ಯಟನೆಯ ಬಳಿಕ ಸ್ವಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. 1911ರಲ್ಲಿ ವೆಂಕಪ್ಪಶೆಟ್ಟರು ಹಾಗೂ ಅಮ್ಮೆಂಬಳ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪೈಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಹುದ್ದೆ ದೊರೆಯುವವರೆಗೂ ತಾನು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮೂಕಾಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಕಲಿತ ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣದ ಗಮಕ ವಾಚನ ಮತ್ತು ಪ್ರವಚನವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ತನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.⁹⁰ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೊದಲೊಂದೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಹಾರ ಮೊದಲು ಕಾವ್ಯ, ಕಥಾನಕ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ, ನಾಟಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಸಂಶೋಧನೆಯತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿತು. 1918ರಿಂದ 1948ರವರೆಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ನಾಡೋಜ ಪಂಪ', 'ಪಾರ್ತಿಪುಟ್ಟ', 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ವಿವೇಕ'ದ ಮೊದಲ ಭಾಗ; ಹೀಗೆ ಇವರ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಇನ್ನು, ಇವರ 'ಕನ್ನಡ ನಾಡೂ ದೇಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ', 'ಆಂಡಯ್ಯನೂ ಕನ್ನಡವೆನಿಪ್ಪ ನಾಡೂ' ಎಂಬ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ, 'ಸೊಬಗಿನ ಬಳ್ಳಿ' ಮತ್ತು 'ನಡತೆಯ ನಾಡು' ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳೂ 'ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ-ದೇಸಿ' ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದರ ಕನವರಿಕೆ, ಹುಡುಕಾಟ ಮತ್ತು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಾಹಸಗಳಿಗೆ ದ್ಯೋತಕಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷಿಯ ನಡುವೆ 'ಕೋಗಿಲೆ' ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೆಲಕಾಲ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿದರು.

ಮುಳಿಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೋಧವನ್ನು ಅವರ ಕಾಲದ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟದ ಆಶಯಗಳು ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ

⁹⁰ ಮುಳಿಯರಿಗೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು ಅವರ ಸ್ವಯಂ-ಪ್ರತಿಭೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಎಂದೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಈ ರೀತಿಯ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಕಾಲ-ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮುಳಿಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪರಿಸರವೇ. ಅಂದು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿದ್ದ ಸೋಶಿಯಲ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಬಂಟರಿಗೂ ಇದ್ದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಂಬಂಧ; ಇವು ಕೂಡ ಮುಳಿಯರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮರತರೆ, ಮುಳಿಯರನ್ನು ಕುರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕೇವಲ ಆರಾಧನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದರು, ಇಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರೆಂಬ ಮೌಲ್ಯನಿರ್ಣಯಕ್ಕಷ್ಟೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು.

ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮಾಡಿವೆ. ನಿಜವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬುದೊಂದಿದೆ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ನಾವು ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಬಹುದು ಎಂಬ ಎಂಪಿರಿಸಿಸ್ಟ್ ನಂಬಿಕೆ ಮುಳಿಯರದ್ದು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಾಗಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮುಳಿಯರು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಎಂದನ್ನಿಸುವುದು ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ.

ಮುಳಿಯರ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನಕ್ರಮವು ಪಠ್ಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯದ್ದೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯ ಎಂದರೆ ಕಾವ್ಯವೊಂದರ ಒಂದು ಬಿಡಿ ಪದ್ಯವೋ, ಪ್ರಸಂಗವೋ ಅಲ್ಲ. 'ನಾಡೋಜ ಪಂಪ', 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ವಿವೇಕ: ಭಾಗ 01 ಮತ್ತು 02'ರಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಪಠ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡದ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಯ ಪಠ್ಯವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲಿಗರಲ್ಲಿ ಮುಳಿಯರೂ ಒಬ್ಬರು ಎನ್ನಬಹುದು.⁹¹ ಇವರ ಪಠ್ಯವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ⁹² ಮತ್ತು ರಸ, ರೀತಿ ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗುಣ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎರಡೂ ಇವೆ. ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಶಬ್ದಾರ್ಥ, ಪ್ರಸಂಗಾರ್ಥ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಸಂಶೋಧಕರು ವಿಶಿಷ್ಟರಾಗುವುದು ಅವರ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಅಥವಾ ಪ್ರಸಂಗಾರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಪರ್ಯಾರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಿಂದ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಪಠ್ಯ ತನ್ನ ಕಾಲದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ಪರ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಂಜಿಸಲು ಹೊರಡುವ ಮುಳಿಯರು ನಮಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಯಾವುದೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಾವ್ಯವು ತನ್ನ ಕಾಲದ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಅದು ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಸಮಾಸೋಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಾಸೋಕ್ತಿಯೆಂದರೆ "ಪ್ರಕೃತ ವಿಷಯದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಸಮಾನವಾದ ಅಪ್ರಕೃತ ವಿಷಯವು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವಂತೆ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಒಂದು ಅಲಂಕಾರಭೇದ".⁹³

ಮುಳಿಯರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಡಿ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದಾಗ ಅದು ಕೇವಲ ವ್ಯಷ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಂಪನ 'ಸಮಸ್ತಭಾರತ'ದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಮಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.⁹⁴ ಆದರೆ, ಸಮಾಸೋಕ್ತಿಯ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕೃತಿಯು ಕೇವಲ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಯಾಗದೆ ಒಂದು ಕಾವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ಪಂಪ ಭಾರತವು ಕಾವ್ಯವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮುಳಿಯರಿಗೆ ಪಂಪ ಭಾರತದಂಥ ಪಠ್ಯದೊಳಗಣ ರಸ, ಶೈಲಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಮುಖ್ಯ. ಆದರೆ, ಸಮಾಸೋಕ್ತಿಯ ಅಲಂಕಾರದ ಮೂಲಕ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಕವಿಯ ಉದ್ದೇಶವೇ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು

⁹¹ ಎಂ ವಿ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರೂ ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದವರೇ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಥೆಯ ವಿವರಣೆಯೇ ಇದೆ.

⁹² ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇವರ ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು "ಪಠ್ಯದೊಳಗೆ ಅರ್ಥದೇವತೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ನಾಜೂಕಾಗಿ ಹೊರತರುವುದು ಸಂಶೋಧನೆ" (ಮಾರ್ಗಾನ್ವೇಷಣೆ, ಪುಟ 99) ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನೇ ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತದೆ.

⁹³ ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ನಾಡೋಜ ಪಂಪ, ಸಂ: ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ, ಪುಟ 132, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2011.

⁹⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 133.

ಮುಳಿಯರು 'ಕಾವ್ಯಧರ್ಮ' ಎಂಬ ಮೌಲಿಕ ಆಶಯದ ಮೂಲಕ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ "ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮತಾಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹರಡಲು ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲ್ತರದ ಉಪಾಯವಿನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ".⁹⁵ ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡ ಕವಿಯ ಧರ್ಮವೇ ಕಾವ್ಯಧರ್ಮ. ಮುಳಿಯರ ಪ್ರಕಾರ ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಕಾವ್ಯಧರ್ಮ ಉನ್ನತವಾದದ್ದಲ್ಲದೆ, ಕಾವ್ಯಧರ್ಮಪ್ರಸಾರದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಧರ್ಮವು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು.⁹⁶ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಂಪನೂ, ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೂ ಮಹಾಕವಿಗಳು. ಕ್ರೌಂಚವಧೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ಹಾಗೂ ಮಂಡೋದರಿಯ ಶೋಕದ ಪಾಲೂ ಇದೆ. ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಅಟ್ಟಿ, ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದ ರಾಮನ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಯಿದೆ.⁹⁷ ಸ್ವತಃ ರಾಮನಿಗೆ ಈ ನ್ಯೂನತೆಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಪಣ ತೊಟ್ಟರು. ರಾಮನ ಜೀವನ ಕಥೆಯನ್ನೇ ರಚಿಸಿ, ಲವಕುಶರ ಮುಖಾಂತರ ರಾಮನ ಎದುರಿಗೇ ಅದನ್ನು ಹಾಡಿಸಿದರು. ಈ ಮೂಲಕ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಭಾವನೆ ಉಂಟಾಯಿತು ಹಾಗೂ ನಿಜ ಧರ್ಮದ ಅರಿವಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ, "ಹಿಂಸಾಭಾವನೆಯನ್ನು ರಾಜಹೃದಯದಿಂದಲೇ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಾಡಿಸಿದುದು, ಸಮತಾಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಸಮಾಜ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಅಡಿಗಟ್ಟಿದುದು, ಕಾವ್ಯಧರ್ಮವೇ ಎಂದು ರಾಮಾಯಣವು ಸಾರುತ್ತಿದೆ"⁹⁸ ಎಂದು ಮುಳಿಯರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ, "ಮುಳಿಯು ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕ ಹೊರಟರು"⁹⁹ ಎಂಬ ಮಾತು ಅರ್ಥಸತ್ಯವಷ್ಟೇ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

6. ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶರಾವ್ (1893-1973)

ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಕವಿತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಶಿಶು ಗೀತೆ, ಅನುವಾದ, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ; ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಾಪುರ ಮೂಲದ ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶರಾವ್ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕುಂದಾಪುರ, ಪುತ್ತೂರು, ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದು, ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿಯ ನಂತರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಹೈಸ್ಕೂಲು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿ ಸೇರಿದರು. ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪುತ್ತೂರಿನ ಹೈಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇರಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ 32 ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ದುಡಿಮೆ ಮಾಡಿ

⁹⁵ ಅದೇ, ಪುಟ 11.

⁹⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 188.

⁹⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 05.

⁹⁸ ಅದೇ, ಪುಟ 11.

⁹⁹ ಅನುಭಾವ, ಪುಟ 24.

ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರವೂ ಅವರು ಬಹಳ ವರ್ಷ ಪುತ್ತೂರಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸೇವಾಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.¹⁰⁰

ಉಗ್ರಾಣರು 'ದೇವರಿಗೆ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ', 'ಚವುತಿಯ ಚಂದ್ರ', 'ಕಂಬಳಿಯ ಕಥೆ', 'ಕಾಮರೂಪ' ಮುಂತಾಗಿ 15ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕತೆಗಳನ್ನೂ, 'ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರು', 'ಸೊಹ್ರಾಬ್-ರುಸ್ತುಂ', 'ವಿದೂಷಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ' ಮುಂತಾಗಿ 9 ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ, 'ಪ್ರಾರ್ಥನೆ', 'ಡೊಂಬರಾಟ', 'ಪಂಜರದ ಗಿಳಿ', 'ಕಾಗೆಯ ಕೂಗು', 'ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್', 'ಕಲ್ಪನಾ ತರಂಗಂ' ಮುಂತಾಗಿ 50 ಕವಿತೆಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.¹⁰¹ ಅಲ್ಲದೆ, 17ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸ್ಪೇನ್‌ನ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಮಿಗುಯೆಲ್ ಡಿ ಸೆರ್ವೆಂಟೆಸ್‌ನ 'ಡಾನ್ ಕ್ವಿಕ್ಸೋಟ್' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಹಾರ', 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಿಗ್ಗರ್ವನ', 'ಶೈಲಿ', 'ಸರ್ವಂ ಕಾವ್ಯಮಯಂ ಜಗತ್', 'ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ', 'ಸೂಕ್ತಿವಾದ', 'ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯವೇ? ಅಥವಾ ಪುರಾಣವೇ?' ಮುಂತಾಗಿ 45ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 1917ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ನುತಶಬ್ದಾಲಂಕಾರದೊಳಶಿಶಯಮದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸತತಂ ಪ್ರಾಸಂ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಕ್ಕೆ ರಜೆ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದರು.¹⁰² ವ್ಯಾಕರಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಇವರ 'ನೂತನ ಬಾಲ ವ್ಯಾಕರಣ' ಹಾಗೂ 'ನೂತನ ಶಾಲಾ ವ್ಯಾಕರಣ' ಕೃತಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ವ್ಯಾಕರಣಗಳನ್ನು ರಂಜನೀಯವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದ ಉಗ್ರಾಣರನ್ನು ಲೀಲಾ ಭಟ್ ಅವರು 'ಸರಸ ವೈಯಾಕರಣಿ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.¹⁰³ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪದಗಳನ್ನು ಸಮಸಂಸ್ಕೃತವೆನ್ನುವ ಬದಲು ತತ್ಸಮ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಸಾಧುವಲ್ಲ; ರೂಪ್ಯಾ, ಹ್ಯಾಕೋರ್ಟು ಎಂದು ಬರೆಯದೆ ರೂಪಾಯ್, ಹಾಯ್‌ಕೋರ್ಟು ಎಂದು ಬರೆಯುವುದೇ ಸೂಕ್ತ; ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ಇವರ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಲಕ್ಷಣ, ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಬದಲು, ಹೊಸ ಕವಿಗಳಿಂದ ಸೊಗಸಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.¹⁰⁴

ಉಗ್ರಾಣರಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ತಂದ ಕೃತಿ, ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಿದ, ಕವಿ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ 'ಭರತೇಶ ವೈಭವ'. ಎಂಟು ತಾಳೆಯೋಲೆ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಇವರು, ವಿಸ್ತೃತ ಪೀಠಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಭೋಗವಿಜಯ(1923), ದಿಗ್ವಿಜಯ(1924) ಹಾಗೂ ಯೋಗವಿಜಯ(1925)ಗಳನ್ನು ಪುತ್ತೂರಿನ ಜೈನ ಯುವಕ ಸಂಘದವರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.¹⁰⁵ ಭೋಗವಿಜಯವನ್ನು ಮೊದಲು

¹⁰⁰ ಡಾ ವಿಜಯಕುಮಾರ ಮೊಳೆಯಾರ, ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶರಾವ್, ಗುರುಗೌರವ, ಪುಟ 158-159.

¹⁰¹ ಬಿ ಲೀಲಾ ಭಟ್, ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶ ರಾವ್, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಕಾಂತಾವರ (ಠ), ಕಾಂತಾವರ, ಕಾರ್ಕಳ, 2022.

¹⁰² ಅದೇ, ಪುಟ 15.

¹⁰³ ಅದೇ, ಪುಟ 25.

¹⁰⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 27.

¹⁰⁵ ಗುರುಗೌರವ, ಪುಟ 159.

ಪ್ರಕಟಿಸುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ ಸಂಭೋಗ ಸಂಧಿಯ 100 ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಕವಿಗೆ ಅಪಚಾರವಾಯಿತು ಎಂದು ಉಗ್ರಾಣರಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾಯಿತು. ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರಿಗೆ ಆ ಸಂಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಕ್ಷೇಪವಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕವರು ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು.¹⁰⁶ ಆಗ ಉಗ್ರಾಣರೇ ಸುದೀರ್ಘ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದು, ಯೋಗ-ಭೋಗ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ, ಆ ಸಂಧಿಯ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಮರುಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯು ಮೂಡುಬಿದಿರೆಯವನೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿದ್ವತ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಾಗ, ಅವನು ವೇಣುಪುರದವನೆಂದೂ, ವೇಣುಪುರವೇ ಮೂಡುಬಿದಿರೆಯೆಂದೂ ಶಾಸನಾಧಾರಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸುವ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಉಗ್ರಾಣರು ಬರೆದರು. ತಾವು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬರಹ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿದ್ದ ಉಗ್ರಾಣರ 'ಭರತೇಶವೈಭವ' ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಲೀಲಾ ಭಟ್ ಅವರು "ತುಳುವರು ಭರತೇಶ ವೈಭವವನ್ನು ಎಂಚ ಪೂರ್ಲಾಂಡು ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದರೆ ಕೃತಿ ಸಂಪಾದಕನ ಕೆಲಸವು ಅಷ್ಟೇ 'ಪೂರ್ಲಾ' ಆಗಿದೆ"¹⁰⁷ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

7. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ (1902-1997):

ಕೆ ಪಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ಅಬಚೂರಿನ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸು' ಕಥಾಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿ 'ಹೊಸ ದಿಗಂತದಡೆಗೆ'ಯಲ್ಲಿ ಲೋಹಿಯಾರ ತತ್ವಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಲಾಸೃಷ್ಟಿಯ ಜೊತೆಗೆ 'ಕಾರಂತರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯು' ಕೂಡ ತನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಗಾಢ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಂತರನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಯೋಗಶೀಲರೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಸತ್ಯಾಂಶವಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಗಾಂಭೀರ್ಯವೂ ಇತ್ತೆಂದು ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಸುಮಾರು 170ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇವರು ರಚಿಸಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟಿರುವ ಇವರ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳು ಕೂಡ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.¹⁰⁸

'ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲೆ', 'ಚಾಲುಕ್ಯ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪ', 'ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರಕಲೆ', 'ಭಾರತೀಯ ಶಿಲ್ಪ', 'ಕಲೆಯ ದರ್ಶನ', 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ' ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳು. ಇವರ 'ನಂದಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಪ್ಪ', 'ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಪಚಾರ', 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿ ಸುಬ್ಬ ಯಾರು?', 'ಸುಬ್ಬ ಯಾರೆಂದು ಶೈಲಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ?' ಮುಂತಾದ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ 'ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅತ್ತ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಗೂ ಸೇರದ, ಇತ್ತ

¹⁰⁶ ಬಿ ಲೀಲಾ ಭಟ್, ಪುಟ 14.

¹⁰⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 15.

¹⁰⁸ ಕಾರಂತರು ಸಂಶೋಧನ ಬದುಕು ಬೇರೆ, ಕಾದಂಬರಿ ನಾಟಕಾದಿಗಳ ಬದುಕು ಬೇರೆ ಎಂದು ನೋಡಿದವರಲ್ಲ. ಬದುಕು ಒಂದೇ, ಎಲ್ಲ ಭಿನ್ನ ಶೋಧಗಳೂ ಬದುಕಿನ ಶೋಧವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದವರು. ಬಹುಶಃ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು 'ಕಾರಂತರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿರಬೇಕು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರ ಸಾಲಿಗೂ ಸೇರದ, 'ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬುದನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಸುದೀರ್ಘ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ಮಾಡದ ಕಾರಂತರನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರೆಂದು ಗುರುತಿಸಲು ತುಸು ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದಾದರೂ, ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಕಲೆಯತ್ತತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸಿದ ಸುದೀರ್ಘ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಾಗಿ, ಕೈಗೊಂಡ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಲೇಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯವಿದೆ. ಇವರ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ' ಕೃತಿಯೇ ಸಾಕು, ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಲು. ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿದ್ದು, ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ರಂಗಸ್ಥಳದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಸಭಾಲಕ್ಷಣದ ಪರಿಚಯ, ವೇಷಭೂಷಣಗಳ ಚರ್ಚೆಯಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಗಳ ಬದುಕು ಬರೆಹಗಳ ವಿವೇಚನೆ ಇದೆ.¹⁰⁹

ಕಾರಂತರ ಪ್ರಕಾರ ಯಕ್ಷಗಾನವು ಮೊದಲು ಒಂದು ಗೀತ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದದ್ದು, ನಂತರ ಗಾನ, ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ ಚಿತ್ರ (ವೇಷ) ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಕಲೆಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನದಿಂದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ನೃತ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ನಾಗಮಂಡಲ ನೃತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಇವರು, ಸಭಾಲಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ಸ್ತುತಿಯ ನಂತರ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನನ್ನು ಕರಾವಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಗದೇವತೆಯೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರದತ್ತ ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ದೇಶೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ, ತತ್ವಗಳ, ವಿಮರ್ಶಾಕ್ರಮಗಳ ಸಹಕಾರ ಸಹಯೋಗ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಕಾರಂತರು ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಲಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೋಡುವ ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿ ನಮ್ಮದಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ. "ಯಾವುದೇ ಕಲೆಯು ಒಂದು ದ್ವೀಪವೂ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತವಾದುದೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದೂ ಕಾರಂತರು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಧಾರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ"¹¹⁰ ಎಂದು ತಾಳ್ಮೆ ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕಾರಂತರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

8. ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ (1902-1996):

ಕತೆ, ಕವಿತೆ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಛಂದಸ್ಸು, ಪದವಿಚಾರ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಪತ್ರಿಕಾಸಂಪಾದನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ¹¹¹ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿದ ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಧುವತಾರೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಳಿಯರು ಪತ್ಯಾರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಹೆಸರಾದರೆ, ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿ ದುಡಿದ ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು

¹⁰⁹ ಡಾ ತಾಳ್ಮೆ ವಸಂತಕುಮಾರ್, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಪುಟ 55, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2007.

¹¹⁰ ಅದೇ, ಪುಟ 58.

¹¹¹ ಗಣರಾಜ ಕುಂಬಳೆ, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಗುರುಗೌರವ, ಪುಟ 191.

ಶಬ್ದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಂಗಾರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಹೆಸರಾದರು. ಪಂಪ ಭಾರತದ 'ನೆತ್ತ' ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತ ಇವರು ಬರೆದ 'ಭಾನುಮತಿಯ ನೆತ್ತ' ಲೇಖನವು ಅಂದಿನ ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಛಂದಃಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇವರು ರಚಿಸಿದ 'ಛಂದೋಗತಿ' ಹಾಗೂ 'ಕನ್ನಡ ಛಂದಸ್ಸು' ಪುಸ್ತಕಗಳು ಛಂದಸ್ಸಿನ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದ 'ತಥ್ಯದರ್ಶನ' ಕೃತಿಯು ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಅರಸುತ್ತ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಮಾದರಿಗೆ ಒಂದು ಉನ್ನತ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರ 'ವಿಚಾರ ಪ್ರಪಂಚ'¹¹² ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಚಾರ' ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 16 ಲೇಖನಗಳಿದ್ದು, 'ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ', 'ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಭಾನುಮತಿಯ ನೆತ್ತ' ಇವು ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಲೋಕ ಹಾಗೂ ಶೋಧದ ವಿಧಾನಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳಾಗಿವೆ. 'ಭಾನುಮತಿಯ ನೆತ್ತ' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, 'ನೆತ್ತಮನಾಡಿ ಭಾನುಮತಿ ಸೋಲೊಡೆ' ಪದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು, ಅಲ್ಲಿ 'ಮುತ್ತ' ಪದಕ್ಕೆ 'ಲಂಬಣ'ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಭಾಷೆ, ಪ್ರಸಂಗದ ಔಚಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂಬ ಮಾನದಂಡಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬದಲಿಗೆ, ಮುತ್ತ ಎಂದರೆ 'ಕುಂಬನ' ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿ, ಭಾನುಮತಿಯೊಡನೆ ನೆತ್ತವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದವನು ಕರ್ಣನಲ್ಲ, ದುರ್ಯೋಧನ ಎಂಬ ನಿಲುವಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು, ಸೇಡಿಯಾಪು ಅವರು, ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಾಳಲು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಪಾರಂಪರಿಕ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನೋಡಲು, ಇದೇ ಪುಸ್ತಕದ 'ಭಾಷಾ ವಿಚಾರ' ಭಾಗವು ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪಂಚಮೀ ವಿಭಕ್ತಿಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಹಜವೇ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಜಾಡನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಸಾಗುವ ಇವರು, ತೃತೀಯ ಹಾಗೂ ಪಂಚಮೀ ವಿಭಕ್ತಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಯಾವೆಲ್ಲ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಿಸುತ್ತವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ, ಹಳಗನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಯಾವೆಲ್ಲ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಆ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ವಿವೇಚಿಸಿ, ಜೊತೆಗೆ, ಕಾಲ್ಡವೆಲ್‌ನ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ತಂದು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಪಂಚಮೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಇದೆಯೆಂದೂ, ಹಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ 'ಇಂ' ಪ್ರತ್ಯಯವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಪಂಚಮೀ ಪ್ರತ್ಯಯವೇ ಹೊರತು, ಕನ್ನಡ ವೈಯಾಕರಣಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ತೃತೀಯ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲವೆಂದೂ, ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯಯವಿಲ್ಲದೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಪ್ತಮಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪಂಚಮಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದು ತೃತೀಯಾರ್ಥವೆಂದೂ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾರೆ.¹¹³ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಹುಡುಕಾಟವೇ ಇರಲಿ, ಪ್ರಸಂಗಾರ್ಥದ ಹುಡುಕಾಟವೇ ಇರಲಿ, ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠವೂ, ಪಾರಂಪರಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವೂ ಆಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಲುವು ಸೇಡಿಯಾಪು

¹¹² ಸಂ: ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2011.

¹¹³ ವಿಚಾರ ಪ್ರಪಂಚ, ಪುಟ 212.

ಅವರದ್ದಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಯುರೋಪ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಗಳೆಂಬ ಸಂಕಥನಗಳು ಪ್ರಭಾವಿಸಿರುವುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ.

9. ಕೊಳಂಬೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಗೌಡ (1902 – 1981)

ಕಳೆದ 1200 ವರ್ಷಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡವನ್ನು¹¹⁴ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದ 13ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆಂಡಯ್ಯ ಹಾಗೂ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವ ಕೊಳಂಬೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಗೌಡರು ಸುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಮರ ಪಡ್ನೂರು ಗ್ರಾಮದವರು. ಶಾಲೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕರ ಭಟ್ ಹಾಗೂ ಭೀಮಗುಳಿ ಗೋವಿಂದಯ್ಯ ಇವರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಕಲಿತು, ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದರು.¹¹⁵ ಅಮರಪಡ್ನೂರು ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ನಂತರ ಪಂಜ, ಬೊಬ್ಬೆಕೇರಿ, ಮಾಣಿ, ಪುತ್ತೂರು, ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಸುಳ್ಯದ ಬೋರ್ಡ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ 1958ರಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಹಳಗನ್ನಡ ಹಾಗೂ ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ನಿಘಂಟು ರಚನೆ, ಕಥನ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಇವರು 'ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ನುಡಿಕೋಶ'ವೆಂಬ ನಿಘಂಟನ್ನೂ, 'ಕಾಲೂರ ಚಿಲುವೆ'ಯೆಂಬ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಕಥನ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ, 'ಕೃಷ್ಣಲೀಲೆ', 'ಕೋಳೂರ ಕೊಡಗೂಸು', 'ತಾಳಿ', 'ತಲೆಯಂತೆ ಬಾಲ' ಮುಂತಾದ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ, 'ಅಂಧಕಾಸುರ ಕಾಳಗ', 'ಶ್ರೀ ಭಾರತೀವಿಜಯ', 'ನೆಲ್ಲೂರ ಗೆಲ್ಲ' ಎಂಬ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನೂ, ಜ್ಯೋತಿಶ್ವಾಸ್ತಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಅದೃಷ್ಟ', 'ಹಸ್ತ ಸಾಮುದ್ರಿಕಾ ಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾವಿರ ಮುಕ್ತಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ 'ನುಡಿವಣಿಗಳು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ಅಂತೆ' ಎಂಬ ಹತ್ತು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂತೆಯಲ್ಲೂ ಚೌಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ನೀತಿಬೋಧೆಯನ್ನೂ, ತತ್ವಚಿಂತನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವ ನೂರು ಪದ್ಯಗಳಿವೆ.¹¹⁶ ಇನ್ನು, 'ಮಾತಿಲ್ಲಾ ಮಾತಿಲ್ಲಾ', 'ಹೂವೀಡು' ಇವು ಕೊಳಂಬೆಯವರು ಬಾಲಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳು.

¹¹⁴ ಆಂಡಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಮುಳಿಯರು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತದ್ಭವಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಂಡಯ್ಯನ ಪ್ರಕಾರ 'ಸೊಗಯಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬೆರೆಸದೆ, ಮಾತನಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು' ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಬಂಧ. ನೋಡಿ: ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವಂ, ಪದ್ಯ 15,16, ಗದ್ಯಾನುವಾದ: ಆರ್ ವಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, 2015. ಆದರೆ ಕೊಳಂಬೆ ಅವರು ತದ್ಭವಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನೇ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಪದಗಳೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. 19ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಕುಟುಂಬವೆಂಬ ಹೊಸ ನಿರ್ವಚನವು ಕೊಳಂಬೆಯವರ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿತು ಎನ್ನಬಹುದು.

¹¹⁵ ಡಾ ಶ್ರೀಧರ ಎಚ್ ಜಿ, ಗುರುಗೌರವ, ಪುಟ 198-200.

¹¹⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 199.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅರುಣೋದಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಳಗನ್ನಡದ ದೇಸಿ¹¹⁷ ಪದಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ಬಳಸಿದವರಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣರೇ ಮೊದಲಿಗರು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಅವರ 'ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಂ' ಕಾವ್ಯ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಈ ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಹಾಗೂ ಪಂಪ ಭಾರತ ಮತ್ತು ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿನ ದೇಸಿಯ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದ ಕೊಳಂಬೆಯವರು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಈ ತೊಡಗಿಕೆಯ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಫಲವೇ 'ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ನುಡಿಕೋಶ'.¹¹⁸ ಇದರಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತ/ಪ್ರಾಕೃತದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ತದ್ಭವಗಳು ಎರಡೂ ಇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೂ, ಆಡುಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೊಳಂಬೆಯವರು ಪರವೂರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಹೊಸ ಪದಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ದಾಖಲಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಪ್ರತಿ ಪದದ ಮುಂದೆಯೂ ಅದು ನಾಮಪದವೋ, ಕ್ರಿಯಾಪದವೋ, ವಿಶೇಷಣವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಇವರು ಆದ್ಯಂತವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪ್ರತಿಪದದ ನಾನಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಂಸದೊಳಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಖ್ಯಾನುಸಾರ ನೀಡಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಹಳಗನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಪದಪ್ರಯೋಗವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾದರಿಗೊಂದು ನಿದರ್ಶನ ಹೀಗಿದೆ-

ಒಕ್ಕಲ್.1.(ಒಕ್ಕು 2) = ಒಕ್ಕಿಲ್. ತೆನೆಗಳಿನ್ದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಕೆಲಸ. ಒಕ್ಕಲಾಯಿತು = ಒಕ್ಕುವ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. - ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು - ಇಕ್ಕು = ತುಳಿದು ಕೆಡಹು, ಕೊಲ್ಲು, ಕೆಡಿಸು. ಮಾರ್ಮಲಿತ ವೀರಕಿರಾತರನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ . . (ರಾ.ವಿ). ಎಕ್ಕತುಳ ಕತ್ತಲೆಯನ್ ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕುತ.

ಒಕ್ಕಲ್ 2 (ಉಱು) = ಒಕ್ಕಲು. ಇರುವ, ನೆಲೆ (ವಾಸ, ವಾಸಸ್ಥಳ, ವಸತಿ); ಇರುವವ (ಬೇಸಾಯಗಾಳಿ). ಮನೆಗೆ ಒಕ್ಕಲಾಗು. - ಒಕ್ಕಲಾದಂ = ಬಟ್ಟೆಂ, ಬಾಳಿದಂ (ಶ.ದ). ಗೇಣಿ ಒಕ್ಕಲು, ಹೊಸ ಒಕ್ಕಲು, ಬಡ ಒಕ್ಕಲು.

ವಿವರಣೆ: ಒಕ್ಕಲ್.1 -ಇದು 'ಒಕ್ಕಲ್' ಪದದ ಮೊದಲ ಅರ್ಥ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥವು, ಇದೇ ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿರುವ 'ಒಕ್ಕು' ಪದದ ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಥವೂ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಂಸದಲ್ಲಿರುವ 'ಒಕ್ಕು 2' ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರಿದು, 'ಒಕ್ಕಲ್' ಪದದ ಮೊದಲನೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು, ಪದಬಳಕೆಗೆ ನಿದರ್ಶನವೆಂಬಂತೆ ವಾಕ್ಯವೊಂದನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು 'ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸ'ದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು '(ರಾ.ವಿ)' ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

¹¹⁷ ಇಲ್ಲಿ ದೇಸಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತತ್ಸಮ ಸಂಸ್ಕೃತವಲ್ಲದ ಪದಗಳು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ದೇಸಿಯೆಂದೂ, ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಮಾರ್ಗವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿದಾಗ ಹುಟ್ಟುವ ಅರ್ಥವಿದು. ಆದರೆ ದೇಸಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಅರ್ಥವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೊಳಂಬೆಯವರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವಲ್ಲಿ ದೇಸಿಯ ಈ ಮೇಲಿನ ಅರ್ಥವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

¹¹⁸ ವಿದ್ವಾನ್ ಕೊಳಂಬೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣಗೌಡರು, ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ನುಡಿಕೋಶ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, 2002. ಇದು ಮೊದಲು ಅಚ್ಚಾದದ್ದು 1993ರಲ್ಲಿ. ಅಂದರೆ, ಕೊಳಂಬೆಯವರು ತೀರಿಕೊಂಡು 12 ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ.

ಒಕ್ಕಲ್.2 —ಇದು 'ಒಕ್ಕಲ್' ಪದದ ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಥ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥವು, ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿರುವ 'ಉಱು' ಪದದ ಅರ್ಥವೂ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಕಂಸದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಕ್ಕಲ್ ಪದದ ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಈ ಪದಕ್ಕಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ '(ಶ.ದ)'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು, ತದ್ಭವ ಪದವೊಂದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೊಳಂಬೆಯವರು ಮೊದಲಿಗೆ ಅದರ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ನಂತರ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ನುಡಿಕೋಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಹೊಸ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಿದಾನಂದ ಗೌಡ ಕೊಳಂಬೆ ಇವರು ಬಾನೋಡ(ವಿಮಾನ), ಮೇಲೈಲ (ಸ್ವರ್ಗ), ಮಬ್ಬಿಗ (ರಾಕ್ಷಸ), ನುಡಿವುರುಳ್ (ಶಬ್ದಸಂಪತ್ತು) ಮುಂತಾದ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಹೆಜ್ಜೆಜಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಬಂದ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಡಿ ಎನ್ ಶಂಕರ ಭಟ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ಸಹವರ್ತಿಗಳು 'ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಬಗೆ', 'ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಪದಗಳು' ಹಾಗೂ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ ಪದನಿರಕೆ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ, 13ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆಂಡಯ್ಯನಿಂದ ಶುರುವಾದ ಕೆಲಸ 21ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಮುನ್ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಂಬೆಯವರದ್ದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

10. ಕಡೆಂಗೋಡ್ಡು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ (1904-1968)

ಕವಿ, ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಪತ್ರಕರ್ತ, ಗಾಂಧೀವಾದಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕ ಕಡೆಂಗೋಡ್ಡು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟರು ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗಿಂತಲೂ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದ ಶಂಕರರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಚಳವಳಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾರ್ನಾಡು ಸದಾಶಿವರಾಯರ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇವರು, ಮೋತೀಲಾಲ ನೆಹರೂ, ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು ಮುಂತಾದವರು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಆಶು ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.¹¹⁹ ಸದಾಶಿವರಾಯರು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ತಿಲಕ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿದರು. 17ನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ 'ಗಾಂಧೀ ಸಂದೇಶ' ಎಂಬ ವಾರ್ಷಿಕ ಷಟ್ಪದಿಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಇವರು, ಮುಂದೆ 25 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ 'ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ 'ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು' ಎನ್ನುವ ಇವರ ಅಂಕಣ ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಡುವೆ, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸೈಂಟ್ ಆಗ್ನೇಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ¹²⁰ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಾಪನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ ಶಂಕರರು, 'ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ವ್ಯವಸಾಯ',

¹¹⁹ ಡಾ. ವರದರಾಜ ಚಂದ್ರಗಿರಿ, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಡು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ, ಗುರುಗೌರವ, ಪುಟ 211.

¹²⁰ 19-20ನೆಯ ಶತಮಾನದ, ಅ.ದ.ಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಈಗಲೂ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್‌ನಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿವೆ.

‘ವಸ್ತುಕ ವರ್ಣಕ’, ‘ಕವಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ’, ‘ನಾರಣಪ್ಪನ ಪ್ರತಿಭೆ’, ‘ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ತತ್ವಮೀಮಾಂಸೆ’, ‘ಕನ್ನಡದ ತತ್ವಮ-ತದ್ಭವಗಳು’ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 1965ರಂದು ಕಾರವಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 45ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಇವರು ನೀಡಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣ ‘ವಾಚ್ಮಯ ತಪಸ್ಸು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಲೇಖನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿನ ಆ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಉಡುಪಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರವು ‘ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ: ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ ಸಂಪುಟ’ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

‘ಪಂಡಿತನ ಪಯಣ’ ಎಂಬ ಇವರ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣವೇ ಆಗಲಿ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಆಗಲಿ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರಬಾರದು ಎಂಬ ಆಶಯ ವ್ಯಕ್ತವಾದಂತಿದೆ. ತಮ್ಮ ‘ಕನ್ನಡದ ತತ್ವಮ-ತದ್ಭವಗಳು’ ಲೇಖನದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಗಳು ಹೊಸಗಾಲದ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜಿಗುಟಿನಿಂದ ಕೂಡಿರಬಾರದು ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.¹²¹ ಕಾವ್ಯದ ಕುರಿತು ಇವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಬಹುತೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಕರ ಚಿಂತನೆಗಳ ವಿಸ್ತಾರವೇ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ‘ನಾರಣಪ್ಪನ ಪ್ರತಿಭೆ’¹²² ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇವರು ಕವಿಯ ಸಹೃದಯತೆ, ಆತನ ಅನುಭವದ ವಿವಿಧತೆ, ರಸಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಆತನ ಏಕೀಭಾವ ಹಾಗೂ ಆತನ ಸಂಸ್ಕಾರಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ತತ್ವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭಾವನೆ ಬೇರೆ, ಮಾತು ಬೇರೆ ಇರದ ಅದ್ವೈತ ಬುದ್ಧಿಯು ಕವಿಯದ್ದಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಅವರ ಮತ. ಈ ಆಧಾರದಲ್ಲೇ ಅವರ ಪ್ರಬಂಧ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಆರಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಲೇಖನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇವರು, ಕವಿ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಜೀವಿ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಯ ಎರಡು ಕವಲುಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಕವಿಯಾದವನು ಮೊದಲು ಋಷಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಋಷಿಯಾದವನು ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ-ಋಷಿ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಏಕತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಅವರು ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿರುವಂತೆ ಕಂಡರೂ, ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಥನಶೈಲಿ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳಿಂದ ದೂರ ಸರಿದಿದೆಯೆಂದು ಟೀಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ‘ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ತತ್ವಮೀಮಾಂಸೆ’¹²³ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

¹²¹ ಅದೇ, ಪುಟ 210.

¹²² ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ: ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ ಸಂಪುಟ, ಪುಟ 102-130.

¹²³ ಅದೇ, ಪುಟ 206-238. ಇದು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಣವಾಗಿದೆ.

ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ನಾಡು ಶಾಂತಿಸುಧೆಯನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವತಾಸ್ವರೂಪರಾದ ರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿತ್ತು, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರಬಲ ಗೋಡೆಗಳಿದ್ದವು, ಜಾತಿಜಾತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಪೂರೈಸುತ್ತಿದ್ದವು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದರೂ ಜನತಾಹೃದಯವು ಶಾಂತಿಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈಗಿನ ಕಾಲಧರ್ಮವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊಳೆಸಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಧರ್ಮಗಳ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಕರ್ಮಗಳ ಕಲಸು ಇವೆಲ್ಲ ನಡೆದಿವೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುದಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕರ ಕೃತಿಗಳು ಈ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಕಾಲದ ಫಲವೇ ಹೊರತು, ಇದರಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಅವರ ಅಭಿಮತ. ಆದರೆ ಈ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಭಾಗವೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಅವರು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಹಲವಾರು ಪರಿವರ್ತನೆಗಳಾಗಿವೆಯೆಂದೂ, ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪುರಾತನಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಂತೆ ನಾವು ಕೊರಗಬಾರದೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಶಾಂತಿಸುಧೆಯನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಲೇಖನಗಳು ಹಾಗೂ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಭಾವೋನ್ಮಾದವೂ ಒಮ್ಮೆ ತರ್ಕಬದ್ಧ ವಿಚಾರ ಮಂಡನೆಯೂ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಭಾವೋನ್ಮಾದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ತರ್ಕಬದ್ಧ ಮಂಡನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಯೇ ಇವರ ವಾಚ್ಯ ತಪ್ಪಿಸಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

11. ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟ (1906-1980)

ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಹೆಸರನ್ನು ಅಗ್ರಸಾಲಿನಲ್ಲೇ ಹೊಂದಿರುವ ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪುತ್ತೂರಿನ ಮುಂಗ್ಲಿಮನೆಯವರು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಿಎ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಮದರಾಸಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೂನಿಯರ್ ಅನಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಹುದ್ದೆಗೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ನಂತರ ಮದ್ರಾಸಿನ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಗಣಿತದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿಯೂ ದುಡಿದರು. ಬಳಿಕ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಂಎ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, 1940ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಸೇರಿದರು. ಮುಂದೆ 33ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಉಪನ್ಯಾಸಕ, ರೀಡರ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹಾಗೂ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ 1973ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ವಿವಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. 1955ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ 'ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಓರಿಯೆಂಟಲ್ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್'ನಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಪಡೆದು, ಮುಂದೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಕನ್ನಡ, ತುಳು ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಜೊತೆಗೆ ಮಲಯಾಳಂ, ತಮಿಳು ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳೂ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸೋವಿಯತ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಗೌರವಗಳು ಇವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ.

‘ಡ್ರವೀಡಿಯನ್ ಕಂಪ್ಯಾರಿಟೀಟಿವ್ ವೊಕ್ಯಾಬುಲೆರಿ’, ‘ತುಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಡಿಕ್ಷನರಿ’, ‘ಕಿಟೆಲ್ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು(4 ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ)’ ಹಾಗೂ ‘ಹವ್ಯಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಡಿಕ್ಷನರಿ’ ಮುಖಾಂತರ ನಿಘಂಟು ರಚನೆಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಇವರು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅನುಸರಣೀಯವಾದ ಮಾದರಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು.¹²⁴ ಇನ್ನು, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಇವರ ಕೊಡುಗೆ ಅನುಪಮವಾದದ್ದು. ‘ಗುಣಚಂದ್ರನ ಭಂದಸ್ವಾರ’, ‘ಸಂಗೀತ ರತ್ನಾಕರ’, ‘ಮಂಗರಾಜನ ಆಭಿನವಾಭಿಧಾನಂ’, ‘ಆಚಣ್ಣನ ವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣಂ’, ‘ರಾಜಾದಿತ್ಯನ ವ್ಯವಹಾರ ಗಣಿತಂ’, ‘ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಶ್ರೀ’ ಮುಂತಾಗಿ 14 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.¹²⁵ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ‘ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ’, ‘ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ’, ‘ಕೇಶಿರಾಜ’ ಇವು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ‘ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡುಗಲಿಗಳು’, ‘ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯ ವಿಧಾತ’, ‘ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೃಷಿ’, ‘ನಿರಾಡಂಬರ ವಿದ್ವನ್ಮಣಿ’ ಮುಂತಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ, ‘ಟರ್ನಿಂಗ್ ಪಾಯಿಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್’, ‘ಇನ್‌ಫ್ಲೆಕ್ಷನ್ಸ್ ಆಫ್ ನೌನ್ಸ್ ಇನ್ ತುಳು’, ‘ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್ ಥ್ರೂ ಇನ್‌ಕ್ರಿಪ್ಷನ್ಸ್’, ‘ನ್ಯಾಷನಲಿಸಂ ಇನ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್’, ‘ಟು ಡ್ರವಿಡಿಯನ್ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್’, ‘ಮ್ಯಾಥೆಮಾಟಿಕ್ಸ್ ಇನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಫ್ ದ ಮಿಡಲ್ ಎಜ್ಸ್’ ಮುಂತಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. “ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ, ನ್ಯಾಷನಲಿಸಂ ಎಂಬ ಅಂತಃಚೇತನವು ಎಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುತ್ತದೆ.. ಈ ಚೇತನವಿಲ್ಲದೆ – ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಈ ನಿಜವಾದ ಉಸಿರು ಇಲ್ಲದೆ – ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಒಂದು ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಹಾಗೂ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಬಾಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ”¹²⁶ ಎನ್ನುವುದು ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಬಗೆಯ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ರೂಪಿತ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅವರ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಣುಕಿ, ಮಾತನಾಡುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ದಿಕ್ಕು-ದೆಸೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಷ್ಟು ಅವು ಶಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

12. ಕುಕ್ಕಿಲ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ (1911-1988):

ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ತುಳು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ, ವಿಟ್ಟಪಡ್ನೂರಿನ ಕುಕ್ಕಿಲದ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತಮಿಳು ಭಾಷೆ, ವ್ಯಾಕರಣ ಹಾಗೂ ಭಂದಃಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು

¹²⁴ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಚರಿತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇವರ ಆಯ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಓದಬಹುದು: ಸಂ: ಡಾ ಶಾರದಾ ಜಯಗೋವಿಂದ, ಡ್ರವಿಡ್ ಸ್ಟಡೀಸ್, ಪೂ ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಚೆನ್ನೈ, 2008.

¹²⁵ ಸಂ: ಡಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಟ್ ಅರ್ಚಿಕಜೆ, ಸಾರ್ಥಕ: ಪೂ ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ ಸಂಸ್ಕರಣ ಗ್ರಂಥ, ಪೂ ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, ಮದರಾಸು, 1995.

¹²⁶ ಡ್ರವಿಡ್ ಸ್ಟಡೀಸ್, ಪೂರ್ವೋಕ್ತ, ಪುಟ 92.

ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, 'ದ್ರಾವಿಡ ಭಂದಸ್ಸು'¹²⁷ ಎಂಬ ಉನ್ನತ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಯನ್ನೂ, 'ಸಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ' ಎಂಬ ತಮಿಳು ಕಾವ್ಯದ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಅಜ್ಜನಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸದ ಮೊದಲ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಬಡಕ್ಕಿಲ ವೆಂಕಟರಮಣ ಭಟ್ಟರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ,¹²⁸ ಪುತ್ತೂರಿನ ಬೋರ್ಡ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ವೇಳೆ ಕಡವ ಶಂಭು ಶರ್ಮ, ಕನ್ನಪ್ಪಾಡಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ನಾಟ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೂ ನಡೆಸಿದರು.¹²⁹ ಮುಂದೆ 'ರಾಷ್ಟ್ರಬಂಧು' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತ, ಕಾನ್ವೆಂಟ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಕಲೆಯನ್ನೂ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡರು. ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಗೀತ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಹಾಗೂ ಪಾರ್ಶ್ವಸುಬ್ಬನ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಯಿತು. ಸ್ವ-ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಬೇಕೆಂದು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು, 15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲೂ ತೊಡಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರು ಕೆಲ ಸಮಯ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

'ನಾಗವರ್ಮನ ಛಂದೋಂಬುಧಿ', 'ಪಾರ್ಶ್ವಸುಬ್ಬನ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳು' ಹಾಗೂ 'ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ' ಇವು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಚನೆಗೊಂಡ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. 'ಪಾರ್ಶ್ವಸುಬ್ಬನ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳು' ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ತಮ್ಮ 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ' ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು 'ರಘುನಾಥ'ವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ: ಭರತನ ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವನ ಶ್ರುತಿಸಮೀಕರಣ' ಪುಸ್ತಕವು ಕನ್ನಡ ಸಂಗೀತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮೇರುಕೃತಿಯೆನಿಸಿದೆ. ಶ್ರುತಿ ಸಮಸ್ಯೆ, ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿಗಳ ವಿಚಾರ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲದೆ, 'ಬೆಂದೆ ಚಿತ್ತಾಣ', 'ದೇಶೀ ಛಂದಸ್ಸುಗಳ ಮೂಲ', 'ಕರ್ನಾಟಕ ಆಂಧ್ರ ಯಕ್ಷಗಾನ ವಿಚಾರ', 'ಯವನ-ಯವನಿಕಾ', 'ಯಕ್ಷಗಾನದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯತೆ', 'ಎಕ್ಕಲಗಾಣ' ಮುಂತಾದ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ದ್ರಾವಿಡ ಭಂದಸ್ಸು' ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಗಣನೀಯ ಭಾಗವು ತಮಿಳುಭಾಷೆಯ ಶಿಕ್ಷಾ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದದ್ದು.¹³⁰ ದ್ರಾವಿಡ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಉಗಮ, ವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೊದಲ

¹²⁷ ಸಂ: ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್ ಗಣೇಶ್, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, 2002.

¹²⁸ ಅ.ದ.ಕ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಭ್ಯಾಸದ ಅನುಕೂಲವಿತ್ತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಚೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅನೇಕರಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದ ಬಂಟಿ ಹಾಗೂ ಅರೆಭಾಷೆ ಗೌಡ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೆಸರುಗಳೂ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕೊಳಂಬೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಗೌಡರು.

¹²⁹ ಮುಳಿಯ ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ, ಕುಕ್ಕಿಲ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಗುರುಗೌರವ, ಪುಟ 246.

¹³⁰ ದ್ರಾವಿಡ ಛಂದಸ್ಸು, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪುಟ 28.

ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರು, ಮುಂದಿನ ಮೂರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಟುತ್ಪದಿಕಾರಮ್ (ವರ್ಣಾಧಿಕಾರ), ಚಿಯ್‌ಯುಳಿಯಲ್ (ಭಂದೋವಿಲಾಸ) ಹಾಗೂ 'ಯಾಪ್ಪುರುಂಕಲಮ್‌ಕಾರಿಕ್ಕೈ' ಲಕ್ಷೋದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅವರು ತಮಿಳಿನ ಮೊದಲ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಗ್ರಂಥ ತೊಲ್‌ಕಾಪ್ಪಿಯಮ್‌ಅನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೊಲ್‌ಕಾಪ್ಪಿಯಮ್ ವ್ಯಾಕರಣದ ಐಂದ್ರಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಇದು ಪಾಣಿನಿಯ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೂ ಮುಂಚಿನ ವ್ಯಾಡಿಯ ಲಕ್ಷಶ್ಲೋಕಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಅನೇಕ ವೈಯಾಕರಣಿಗಳು ಪಾಣಿನಿ ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದರೆಂದೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಶತಾವಧಾನಿ ಗಣೇಶ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.¹³¹

13. ಎಸ್ ವಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ (1914–2000)

'ಕನ್ನಡದ ಕಾಳಿದಾಸ'ರೆಂದೇ ಹೆಸರು ಮಾಡಿರುವ ಎಸ್ ವಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟರು (ಎಸ್‌ವಿಪಿ) ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಿದೆ. ಇವರು 1960ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗ ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೊದಲ ಪ್ರವಾಚಕರಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡವರು ಇವರು. ನಂತರ, ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಮೊದಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೂ, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೂ ಆದರು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಥನಕ್ಕೆ ಭದ್ರನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಇವರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಬೇರೆಬೇರೆ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಬೆಳೆದು ಮಂಗಳೂರು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಶೋಧನ ಲೋಕವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿದ್ದಾರೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ, ಆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಕೆಡೆಮಿಕ್ ಶಿಸ್ತನ್ನು ನೀಡಿ, ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ, ಅನೇಕ ಯುವ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ರೂಪಿಸುವಂಥ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟರ ಕೆಲಸ ಮಾತೃಸ್ವರೂಪಿಯಾದದ್ದು. ಈ ಮಹತ್ವದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿಯ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು 'ಎಸ್.ವಿ.ಪಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ' ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ ಹೊರನಾಡಿನ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರನ್ನಷ್ಟೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಯಕ್ಷಗಾನ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತದ ಒಡನಾಟವಿತ್ತು. ನಂತರ ಸ್ನಾತಕ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನದ

¹³¹ ಅದೇ, ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪುಟ 29.

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎ ಆರ್ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ವಿ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ಡಿ ವಿ ಶೇಷಗಿರಿಯಾರು, ಜಿ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ತೀನಂಶ್ರೀ, ಡಿಎಲ್‌ಎನ್ ಮುಂತಾದವರ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಂಥವರೆಲ್ಲರೂ ರೂಪಿಸಿದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಎಂಎ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರು ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಣಿ ಕಾಲೇಜು, ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜು ಹಾಗೂ ಶಿವಮೊಗ್ಗಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಕುವೆಂಪು ಅವರು 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಅವರು ಅನೇಕ ಕವನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಹಲವರ ಮನಗೆದ್ದು, 'ಕವಿ' ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಶುರುಮಾಡಿದ ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೂ ಆ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ, ಬೆಳೆಸಿದರು. ಕವಿತೆ, ಭಾವಗೀತೆ, ವಚನ, ಮುಕ್ತಕ ಮೊದಲಾಗಿ ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರಲ್ಲದೆ, ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಗೀತೆ, ಮುಕ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. 'ರಾಗಿಣಿ', 'ಗಗನಚುಕ್ಕೆ', 'ಅಂಚಿಯಪೆಟ್ಟಿಗೆ', 'ಕೃಷ್ಣ ಮೇಘ', 'ಸಂಜೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ' ಇವು ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. 'ಮಾಚಯ್ಯ', 'ಜಹನಾರ' ಮುಂತಾದ ನೀಳ್ಗವನಗಳನ್ನೂ, 'ಚಂದ್ರವೀಧಿ', 'ಇಂದ್ರಚಾಪ', 'ಚಿತ್ರಕಥೆ' ಮೊದಲಾದ ಮುಕ್ತಕ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಹೊರತಂದಿರುವರಲ್ಲದೆ 'ಉಪ್ಪುಕಡಲು', 'ಪಾಮರ', 'ಗಗನಚುಕ್ಕೆ' ಮುಂತಾದ ವಚನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಕೂಡ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುದ್ದಣನ 'ಶ್ರೀರಾಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಂ' ಹಾಗೂ 'ಅದ್ಭುತ ರಾಮಾಯಣ'ವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು, ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಎಸ್‌ವಿಪಿ 9 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಕಾಳಿದಾಸ ಮಹಾಸಂಪುಟ', 'ಕನ್ನಡ ಬುದ್ಧ ಚರಿತೆ', 'ಕನ್ನಡ ಭಾಷ ಮಹಾಸಂಪುಟ', 'ಕನ್ನಡ ಗಾಥಾಸಪ್ತಶತಿ' ಪ್ರಮುಖ ಅನುವಾದಗಳಾಗಿವೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಚ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಇವರ 'ರಸಖುಷಿ ಕುವೆಂಪು' ಎಂಬ ಮಹತ್‌ಕೃತಿಯು ಮಹಾಕವಿ ವಾಚ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯೊಂದನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. 'ಬದುಕು-ಬೆಳಕು ಸ್ಮೃತಿಗಳು' ಇದು ಎಸ್‌ವಿಪಿ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಮರ್ಶಾ ಗ್ರಂಥ. 'ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುರಸ್ಕಾರ', 'ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅನುವಾದ ಪುರಸ್ಕಾರ', 'ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ', 'ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ', 'ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಇವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ.

ಇವರ ಎಲ್ಲ ಬರಹಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಏಳು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಾವ್ಯ ಸಂಪುಟ, ಎರಡು ಗದ್ಯ ಸಂಪುಟ ಹಾಗೂ ಎರಡು ಕುವೆಂಪು ದರ್ಶನ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸಂಪುಟಗಳಾಗಿವೆ.

14. ಕೆ ವೆಂಕಟರಾಯಾಚಾರ್ಯ (1919-1996):

ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವೆಂಕಟರಾಯಾಚಾರ್ಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ದಾರಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಕುಳಾಯಿ ಗ್ರಾಮದ ಕಾವಿನಕಲ್ಲು ಮಠ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇವರು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕುಳಾಯಿ ಹಾಗೂ ಇಡ್ಯ

ವಿದ್ಯಾದಾಯಿನೀ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿ, ನಂತರ ಚಿತ್ರಾಪುರ ಮಠದಲ್ಲಿ, ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.¹³² ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ, ಮಠದ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ತಾಳೆಗರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲೂ ತೊಡಗಿದರು. ಅ.ದ.ಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇರು ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಅವರು ಮುಂದೆ ದುಡಿಯಲು ಈ ಮಠೀಯ ಪರಿಸರದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೆರವಾಯಿತು. 24ರ ಹರೆಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಕೆಲವರ್ಷ ಕುಳಾಯಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದು, 1949ರಿಂದ 1976ರವರೆಗೆ ಇಡ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾದಾಯಿನೀ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ದುಡಿದರು. ಇಲ್ಲಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಸತಿಶಾಲೆಯ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತ, ಕನ್ನಡ-ತುಳು-ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತ, ಜಯಂತ, ಆಚಾರ್ಯಪುತ್ರ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದಲೂ ಬರೆಯುತ್ತಲೆ 'ವಿಜಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟದಲ್ಲಿ ವೇಷಕಟ್ಟುವುದು ಹಾಗೂ ತಾಳಮದ್ದಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಇವರ ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು.

ವೆಂಕಟರಾಯಾಚಾರ್ಯರು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಕಾವ್ಯಗಳ ಮೌಲಿಕ ವಿಚಾರ, ಕಾವ್ಯ-ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿನ ಅರಸರ ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳ ದೇಶಕಾಲ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆ, ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಾರ್ಥ ವಿವರಣೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಶೇಷತೆ; ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ಐನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.¹³³ 'ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದ ಒಂದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ' ಎಂಬುದು ಇವರ ಮೊದಲ ಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದು, 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ', 'ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೋಟಗಳು', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಭ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ' ಮುಂತಾದ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹಳಗನ್ನಡದಿಂದ ತೊಡಗಿ ಹೊಸಗನ್ನಡದವರೆಗೆ, ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತೊಡಗಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದವರೆಗೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತೊಡಗಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಚಿಂತನದವರೆಗೆ ಇವರ ಸಂಶೋಧನ ಆಸಕ್ತಿ ಹರಡಿದೆ.¹³⁴ 'ಉತ್ತರ ರಾಮ', 'ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣ', 'ಶುಕ ಸಪ್ತತಿ' ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ, 'ಗಯಾಸುರ ಕಾಳಗ', 'ಚಂದ್ರಹಾಸಚರಿತೆ' ಎಂಬ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

15. ಬಿ ದಾಮೋದರ ರಾವ್ (1934-2010)

ಬಹಳ ಗಂಭೀರ ಹಾಗೂ ಸ್ವೋಪಜ್ಞ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ವದ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ವ ಮಂಡನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿತ ಕೃತಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯಬಹುದು. ಅಥವಾ, ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಕೆಲವು ನಿಶ್ಚಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ನೆಲೆಯಿಂದ ಬರುವ ಟೀಕೆಯಾಗಷ್ಟೇ ವಿರಮಿಸಬಹುದು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಪ್ಪನಾಡು ಊರಿನವರಾದ ಬಿ

¹³² ಪ್ರೊ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಸುರತ್ಕಲ್, ಕೆ ವೆಂಕಟರಾಯಾಚಾರ್ಯ, ಗುರುಗೌರವ, ಪುಟ 309.

¹³³ ಅದೇ, ಪುಟ 310.

¹³⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 311.

ದಾಮೋದರ ರಾವ್ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಬರಹಗಳು ಆ ಎರಡೂ ಮಾದರಿಗಳದ್ದಲ್ಲ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ವ ವಿವೇಚನೆಯು ನಿಖರಾಕೃತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮಂಡನೆಯೂ ಅಲ್ಲ; ಅವುಗಳ ಓತಪ್ರೋತ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೂ ಅಲ್ಲ; ಆರೋಪ ಹೊರಿಸುವ ಮೊಗಸಂತೂ ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲ. ಇವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಹರ್ಷ ಹಾಗೂ ಕಾಣದ ಹತಾಶೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ತತ್ವ-ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗ-ತತ್ವಗಳ¹³⁵ ಕುರಿತ ಮರು-ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೈಸೂರು ವಿವಿಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನೂ, 'ಮುಲ್ಕರಾಜ್ ಆನಂದ್ ಹಾಗೂ ಜಾರ್ಜ್ ಆರ್ವೆಲ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ' ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದು, ಮೈಸೂರು ವಿವಿಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೀಡರ್ ಆಗಿ ದುಡಿದು, ನಿವೃತ್ತರಾದ ದಾಮೋದರ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು, ಅವುಗಳಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರಹಗಳು. ಆದರೂ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಅವು ಒಟ್ಟಿಂದದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಯು ಯಾವ ಉನ್ನತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ 'ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ: ಒಂದು ಹಿನ್ನೋಟ', 'ಅನುಭಾವ ಕಾವ್ಯದ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು: 'ಗೀತಾಂಜಲಿ'ಯ ಒಂದು ನೋಟ', 'ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ', 'ಜನ್ನನಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಕೆ', 'ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ'¹³⁶ ಮುಂತಾದ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖನಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುರು ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ್ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಇವರು ಮೇರು ಹೆಸರಿನವರು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವೋ ಟೀಕಿಸುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಸುಲಭ. ಆದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಆ ಕೃತಿಗಳ ಪಲ್ಲಟಸ್ವರೂಪಿ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ಒಂದು ಸಮಷ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ವದ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಓರೆಕೋರೆಗಳನ್ನು, ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಕೆಲಸ ಕಷ್ಟ, ಆದರೆ ದ್ರಷ್ಟಾರಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಇಂಥ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ದಾಮೋದರ ರಾವ್ ಅವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅನುಭಾವ ಎಂದರೆ ಏನು, ಅದರ ಗುಣ-ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು, ಅನುಭಾವದ ಅನುಭವದ ಎಂದರೇನು,

¹³⁵ ತತ್ವ-ಪ್ರಯೋಗ: ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಕ್ಟಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ) ತತ್ವದ ಸ್ವರೂಪ ಏನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಗದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತತ್ವ ಹೇಗೆ ಮರು-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದ. ಪ್ರಯೋಗ-ತತ್ವ: ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತದೆ, ಯಾವ ಬಗೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕಟ್ಟಲಾಗುವ ತತ್ವ.

¹³⁶ ಈ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳೂ ದಾಮೋದರ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನವಾದ 'ಆಯಾಮಗಳು' ಹಾಗೂ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಲೇಖನಗಳು' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ ಅನುವಾದಗೊಂಡವು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಭಾಷಣದ ಅಥವಾ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಲಿಖಿತ ರೂಪಗಳು. ಇನ್ನು ಕೆಲವಷ್ಟೇ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಬರೆಯಲಾದ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ ನೋಡಿ: ಬಿ ದಾಮೋದರ ರಾವ್, ಆಯಾಮಗಳು, ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, 1992. ಹಾಗೂ, ಬಿ ದಾಮೋದರ ರಾವ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಲೇಖನಗಳು, ಶೇವಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಉಡುಪಿ, 2004.

ಅನುಭಾವಾನುಭವ ಹೊಂದಿದ ಕವಿಯು ಈ ಅನುಭವವನ್ನು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ/ಓದುಗರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ, ಅನುಭಾವದ ಈ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಕಾವ್ಯತತ್ವಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವೇನು ಮುಂತಾದ ಗಹನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಸಹಜವೆಂಬಂತೆ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಟಾಗೋರರ 'ಗೀತಾಂಜಲಿ' ಕೃತಿಯನ್ನು 'ಅನುಭಾವ ಕಾವ್ಯದ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವ ದಾಮೋದರ ಅವರು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಾನುಭವ ಹಾಗೂ ಅನುಭವ ಶೋಧನೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.¹³⁷ ಶರಣಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ಥೂಲ ಪರಿಚಯವಿರುವವರಿಗೆ ಗೀತಾಂಜಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮೋಹಕತೆಯೇನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಇವರು ಈ ಕೃತಿಯ ಸ್ಥಾನವೇನಿದ್ದರೂ ಪುರಂದರದಾಸರಂಥ ಭಕ್ತಿಕವಿಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಷ್ಟೇ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತಾರೆ.¹³⁸ ಇನ್ನು, ತಮ್ಮ 'ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ: ಒಂದು ಹಿನ್ನೋಟ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ದಾಮೋದರರು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಕಾರಂತರನ್ನು 'ಧೀರ ಸಾಹಿತಿ'¹³⁹ ಎಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತಲೇ ಇದು ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿಯಾಗಿ ಏಕೆ ಸೋತಿದೆ, ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಚಿಂತನೆಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹೆಣಿಗೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ 'ಸರಸಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿ'ಯ ಅಪರಿಚಿತ ದೋಷ ಅದರ ಪಾತ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಡಾಲುಡಿ ಚಂದ್ರಯ್ಯನನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾತ್ರವೂ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಸ್ವತಃ ಕಾರಂತರೇ ಒಂದು ಮಹಾ ವ್ಯಂಗ್ಯದ, ಹಾಸ್ಯದ ಪ್ರತೀಕದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾರಾದರೂ¹⁴⁰ ಅದು ಅವರ ಕೈಮೀರಿ ದುರಂತ ಘನತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.¹⁴¹ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಸಾಕ್ಷಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ (1968ರಲ್ಲಿ) ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾದ ಈ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದಾಮೋದರ ಅವರು ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯ ಕೊರತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡುತ್ತಾರೆ.¹⁴² ಆದರೆ, 1992ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 'ಆಯಾಮಗಳು' ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗವಿಲ್ಲ. ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ನಿಲುವು ಬದಲಾದ ಕಾರಣ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ದಾಮೋದರರು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಕೈಬಿಟ್ಟಿರಲೂಬಹುದು. ಇದು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ, ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿ ಲೋಕದ ತಾತ್ವಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೇನೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

¹³⁷ ಆಯಾಮಗಳು, ಪುಟ 56.

¹³⁸ ಅದೇ.

¹³⁹ ಅದೇ, ಪುಟ 44.

¹⁴⁰ ಚಂದ್ರಯ್ಯನ ಗುಣ-ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಕಾರಂತರು ಬಳಸುವ ಲಘುವಾದ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ದಾಮೋದರ ಅವರು ಆಕ್ಷೇಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆಲ್ಲದೆ, ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ನವ್ಯರಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ತೀವ್ರತೆ, ಅನುಭವದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯ ಸಂಯಮಕ್ಕೆ ಕೊಂಚ ಊನ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಕಾರಂತರು ನವ್ಯರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ ಎಂದೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ: ಆಯಾಮಗಳು, ಪುಟ 47,48.

¹⁴¹ ಅದೇ, ಪುಟ 45.

¹⁴² ಸಂ: ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ಸಾಕ್ಷಿ, ಸಂಚಿಕೆ 04 ಜುಲೈ 1968, ಪುಟ 50.

ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ತತ್ವದ ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿರುವ ಬಿ ದಾಮೋದರ ರಾವ್ ಅವರ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳು ಫ್ರೆಂಚ್, ಸ್ವಾನಿಷ್ ಹಾಗೂ ಅರಬಿಕ್ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ. 'ಒಡನಾಡಿ' ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ, ಮುಲ್ಕ್ ರಾಜ್ ಆನಂದ್ 'ಅನ್‌ಟಚೆಬಲ್ಸ್' ಕಾದಂಬರಿಯ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದಕರಾಗಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಇವರ ವಿಮರ್ಶನ-ಸಂಶೋಧನ ವಿಧಾನಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಧ್ಯಯನ ಇನ್ನೂ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

16. ಗುಂಡ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಐತಾಳ (1936-1990)

ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗುಂಡ್ಲಿಯವರಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಐತಾಳರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಎಂ.ಎ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಡಿವಿಜಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಸಂಶೋಧನ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ತೀ ನಂ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಡಿ ಎಲ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಮುಂತಾದ ದಿಗ್ಗಜರ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರು. 1969ರಿಂದ ತಾವು ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದುವವರೆಗೂ ಮಂಗಳಗಂಗೋತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಇವರು, ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತೈದು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಇವರ 'ಮಾತೃಸಂಹಿತೆ' ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಹೊಸಗನ್ನಡ ನೂರೊಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿತ್ತು. ಒಟ್ಟು 9 ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು, 3 ಜನಪದ ಗೀತ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು, 5 ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು, 3 ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಕಥನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದೊಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ಇವರು, ತಮ್ಮ 'ಸೀಯಾಳ' ಕವನ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಕಡಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಸ್ಮಾರಕ ಕಾವ್ಯಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹಾಗೂ 'ಕೈಲಿಯ ಕರೆದ ನೊರೆಹಾಲು' ಎಂಬ ಜನಪದ ಗೀತ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ದುರ್ಗಸಿಂಹನ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚತಂತ್ರಂ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಅಧಿಕೃತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಧನಸಹಾಯ ಆಯೋಗವು ಇವರನ್ನು ನೇಮಿಸಿತ್ತು.

'ಸಂಶೋಧನ ವಿಹಾರ'¹⁴³ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನವು ಐತಾಳರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 40 ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಪಾಲು ಲೇಖನಗಳು ಶಬ್ದನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಕೋಲ ಶಬ್ದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ', 'ಬಚ್ಚಲು ಶಬ್ದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ', 'ಸೌಧರ್ಮಿಕೆ ಎಂದರೇನು', 'ಪಂಗನಾಮ ಎಂದರೇನು' ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವಲ್ಲದೆ, 'ಭಾವಿಕಾಲಂಕಾರ', 'ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನುಡಿನಡೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ' ಎಂಬೆರಡು ಮಹತ್ವದ ಸುದೀರ್ಘ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಳ್ಳುವ 'ಭಾವಿಕಾಲಂಕಾರ' ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಈ ಲೇಖನ, ಸರಿಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತು ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಕರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ, ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು,

¹⁴³ ಗುಂಡ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಐತಾಳ, ಸಂಶೋಧನ ವಿಹಾರ, ಆನಂದ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, 1989.

ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪ್ರಬಂಧ ಸೌಂದರ್ಯ. ಇನ್ನೊಂದು, ಕೇವಲ ಅಲಂಕಾರದ ಪರಿಮಿತ ಅರ್ಥ. ಇನ್ನು, ಭಾವಿಕಾಲಂಕಾರವೆಂದರೆ ಅದ್ಭುತರಸವನ್ನು ಸಂಚಲಿಸಲು ಬೇಕಾದ ರಸಾನುಗುಣಪ್ರಧಾನ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಸೇರುವೆಯೇ, ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾತಜ್ಞತೆಯ ಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ವಿವೇಚಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಐತಾಳರು, “ಭೂತಭಾವೀ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವೆಂಬಂತೆ ವರ್ಣಿತವಾಗುವುದೇ ಭಾವಿಕಾಲಂಕಾರ”¹⁴⁴ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ, ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚವು ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ತರ್ಕಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರಿವರು.

17. ಉಪ್ಪಂಗಳ ರಾಮಭಟ್ಟ (1940–2021)

ವ್ಯಾಕರಣಶಾಸ್ತ್ರ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಅನುಪಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಉಪ್ಪಂಗಳ ರಾಮಭಟ್ಟರು ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಲಿಬರಲ್‌ವಾದಿ ತಾತ್ವಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ‘ಕರ್ಣಾಟಕ ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ ಮತ್ತು ಶಬ್ದಮಣಿರವರ್ಣ: ಒಂದು ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ’ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಇವರು ಉಡುಪಿಯ ಎಂಜಿಎಂ ಕಾಲೇಜಿನ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೀಡರ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ‘ಗಡಿನಾಡು: ಕುಂಬಳೆ ಸೀಮೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇತಿಹಾಸ’ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಯು.ಜಿ.ಸಿ ಧನಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದೆ. ‘ಕನ್ನಡ ವೈಯಾಕರಣ ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕ’, ‘ಮಾನಸ’, ‘ಸಂಗತಿ’, ‘ಅಂತರಂಗ’, ‘ಪಂಚವಟ’, ‘ಅಶ್ವತ್ಥ’ ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, ‘ಅಕಲಂಕ’ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಕಾಶನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅನೇಕರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವರ್ಷದ ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ‘ಅಕಲಂಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ಯನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಹಮಾನಾ ದತ್ತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ರನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಇವರ ಮುಡಿಗೇರಿವೆ.

ರಾಮಭಟ್ಟರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕೃತಿ ‘ಕನ್ನಡ ವೈಯಾಕರಣ ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕ’¹⁴⁵. ಇದರಲ್ಲಿ 10 ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿದ್ದು, ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ವೈಯಾಕರಣ ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕನ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿವೆ. ಇಂದಿನ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕರಾವಳಿ ಹಾಗೂ ಮಲೆನಾಡು ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದಂಥ 14, 15 ಮತ್ತು 16ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹಾಡುವಳ್ಳಿ, ನಗಿರೆ, ಸ್ವಾದಿ, ಭಟ್ಟಳ, ಬಿಳಗಿ ಮುಂತಾದ ಪುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಇವು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಮುಂದಿನ ಮೂರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ‘ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ’ವೆಂಬ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು

¹⁴⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 100.

¹⁴⁵ ಡಾ ಉಪ್ಪಂಗಳ ರಾಮಭಟ್ಟ, ಕನ್ನಡ ವೈಯಾಕರಣ ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕ, ಅಕಲಂಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಉಡುಪಿ, 1986.

ಕುರಿತಾದದ್ದು. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಪಾಣಿನಿಯ ವ್ಯಾಕರಣ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಹಾಗೂ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದರ ಚರ್ಚೆಯೂ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಎರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳೆಗೆಯ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳ ಪಠ್ಯವನ್ನೂ, ಕೊನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮತ್ತು ಆಧಾರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಮಭಟ್ಟರ ಇನ್ನೊಂದು ಕೃತಿ 'ಮಾನಸ'¹⁴⁶ ಭಾಷಾವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 10 ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ತುಳು, ಹವ್ಯಕ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಭಟ್ಟರ 'ಸಂಗತಿ'¹⁴⁷ ಪುಸ್ತಕ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬರಹಗಳು, ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬರಹಗಳು ಹಾಗೂ ಹವ್ಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಬರಹಗಳ ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. 'ಜೀವನ ಬಿಂಬ', 'ಕುವೆಂಪು ಕಾವ್ಯದರ್ಶನ', 'ಸಂಘ-ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಭೂತಾರಾಧನೆ-ಯಕ್ಷಗಾನ', 'ಹಳಗನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ, ತಂತ್ರ', 'ಮತ್ತೆ ನೆತ್ತದ ಸುತ್ತ', 'ವಿಭಕ್ತಿ ಪಲ್ಲಟವೇ?', 'ತಳಂಗರೆಯ ಶಾಸನ - ಒಂದು ಮರು ಚಿಂತನೆ' ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಸಂಕಲನವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯೊಂದು ಭಿನ್ನ ಸಾಮುದಾಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತಿನ ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ತನ್ನದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೊಂದು ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಜೀವನ ಬಿಂಬ'¹⁴⁸ ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಜನದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ತೊಡಗುವ ಇವರು ಕಾರಂತರ 'ಚೋಮನದುಡಿ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೂ ಆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಪರಿಧಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಜನ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು "ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಂತಿಮ ಫಲ ಸಾರ್ಥಕತೆ. ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಸಿದ್ಧಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ"¹⁴⁹ ಎಂಬಂಥ ಖಚಿತ ನಿಲುವುಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು¹⁵⁰ ಮಾಡುವ ರಾಮಭಟ್ಟರು 'ಚೋಮನ ದುಡಿ' ಕಾದಂಬರಿ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ - "ಚೋಮನದುಡಿ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೋದಿದ ಸಹೃದಯನಿಗೆ ಚೋಮನ ಬಗ್ಗೆ, ಅವನ ಕುಟುಂಬದ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಂಟಾದರೆ ಸಾಲದು. ತಾನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಶೋಷಣೆ

¹⁴⁶ ಡಾ ಉಪ್ಪಂಗಲ ರಾಮಭಟ್ಟ, ಮಾನಸ, ಅಕಲಂಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಉಡುಪಿ, 1990.

¹⁴⁷ ಡಾ ಉಪ್ಪಂಗಲ ರಾಮಭಟ್ಟ, ಸಂಗತಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು, 2004.

¹⁴⁸ ಇದು ಮೂಲತಃ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಉಡುಪಿಯ ಗಣೇಶ ಟ್ಯುಟೋರಿಯಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಟಿ ಆರ್ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೇದಿಕೆ' ವತಿಯಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಾವಿರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿದ್ದರಂತೆ. ನೋಡಿ: ಸಂಗತಿ, ಮುನ್ನುಡಿ.

¹⁴⁹ ಸಂಗತಿ, ಪುಟ 10.

¹⁵⁰ ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು 'ಅಹಿತ್ಯ' ಎಂಬುದಿದೆ. ಅದು "ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ, ದುಷ್ಟಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಅಕ್ಷರಬದ್ಧ, ಹಣ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ". (ಸಂಗತಿ, ಪುಟ 6)

ಮಾಡದೆ ನಡೆಯುವಂತೆ, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಆ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ಆಗ ಆ ಕಾದಂಬರಿಯ ಓದು ಸಾರ್ಥಕ”.¹⁵¹ ಅಲ್ಲದೆ, ‘ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾವ್ಯದರ್ಶನ’ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇವರು ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಮತ್ತು ವೇದಾಂತ ದರ್ಶನದ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಲೇ “ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ಸಮನ್ವಯತೆ, ವಿಶ್ವಮಾನವ ಧರ್ಮ, ಸರ್ವೋದಯ, ಸರ್ವತ್ರ ಸಮದರ್ಶನ ಈ ಎಲ್ಲ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದೇ ಅವರ(ಕುವೆಂಪು ಅವರ) ಕಾವ್ಯದ ಧ್ಯೇಯ” ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಯ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನ ಕಾಲ-ದೇಶ-ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಯೇ ಮೇಲು ಎಂಬ, ಇತರೆ ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಗಳು ನಿಕ್ಷಿಪ್ತವೆಂಬ ಒಂದಿನಿತು ಅಹಂಕಾರವನ್ನೂ ಉಪ್ಪುಗಳ ರಾಮಭಟ್ಟರು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು, ಭಿನ್ನ ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವಗಳಿಂದ ಬರುವ ಜನಸಮುದಾಯಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

18. ವಿಶ್ವನಾಥ ಕಾರ್ನಾಡ (1940)

ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮೈಸೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮುಂತಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತು ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ ಜೀವನವನ್ನು ಜೀವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಗಡಿಯಾಚೆಗೆ ನೆಲೆಸಿ, ಕನ್ನಡದ ಸುತ್ತಲಿನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ತೊಡಗಿದ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮೂಲದ ಸಂಶೋಧಕರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವನಾಥ ಕಾರ್ನಾಡ ಅವರು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲ್ಕಿ ಸಮೀಪದ ಕಾರ್ನಾಡ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಶ್ವನಾಥ ಅವರು ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಚರಿತ್ರೆ ಮೂರೂ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಎಲ್‌ಎಲ್‌ಬಿ, ಬಿಎಡ್ ಪದವೀಧರರೂ ಆಗಿರುವ ಇವರು ಮುಂಬಯಿಯ ಮಹರ್ಷಿ ದಯಾನಂದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ದುಡಿದು, ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿದ ಅನುಭವವಿರುವ ಇವರು ಅನೇಕ ಎಂಫಿಲ್ ಹಾಗೂ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಗಳಷ್ಟೇ ಇವರ ದುಡಿಮೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಒಂಬತ್ತು ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು, ಕವನ ಸಂಕಲನ, ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡ ಆರು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಲೇಖನ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟು 23 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ಸುರ್ವಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ’, ‘ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’, ‘ವಚನಶ್ರೀ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪುರಸ್ಕಾರ’, ‘ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಗುರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರ ಮುಡಿಗೇರಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ

¹⁵¹ ಸಂಗತಿ, ಪುಟ 11.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ದುಡಿದ ಅನುಭವವಿರುವ ವಿಶ್ವನಾಥ ಕಾರ್ನಾಡರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 2022ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 24ರಂದು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವೊಂದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

‘ತುಳುವರ ಮುಂಬಯಿ ವಲಸೆ- ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ’ ಇವರ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಸಂಪ್ರಬಂಧವಾಗಿದ್ದು, ವಲಸೆ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಗಹನ ತಾತ್ವಿಕ ಮಂಥನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಮುಂಬಯಿ ಕಡೆಗಿನ ವಲಸೆಯ ಆಧುನಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ದಟ್ಟ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಲೋಕನಗಳ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು, ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಬರೆಹಗಳು ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಸ್ತು ವಿಸ್ತಾರ ಹಾಗೂ ತಾತ್ವಿಕ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇವರ ‘ಸಮಚಿತ್ತ’ ಹಾಗೂ ‘ಸ್ವಂದನ’ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.¹⁵² ಈ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ವಸ್ತು-ವಿಷಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿವೆ. ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇವರ ‘ಪಂಪ ಭಾರತದ ರಾಜನೀತಿ’, ‘ಒಲವಾದೊಡೆ ರೂಪಿನ ಕೋಟಲೆ ಏವುದು?’ (ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು), ‘ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಜ್ವಲ ಸಹಸ್ರಮಾನ’, ‘ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು’, ‘ಬಸವಣ್ಣ: ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ನೋವಿನ ವಚನಗಳು’ ಲೇಖನಗಳು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ‘ನೀ ಮಹಾಶಿಲ್ಪಿ ದಿಟಂ’ (ಕುವೆಂಪು ಅವರ ‘ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ’ ಅನ್ನು ಕುರಿತು), ‘ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತೂಫಾನಿ ದಶಕ’, ‘ಏ ಜಿ ಭಟ್ಟರ ಕಾವ್ಯದ ಅವಲೋಕನ’, ‘ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ’ ಮುಂತಾದ ಬರೆಹಗಳನ್ನೂ, ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರವನ್ನು ಕುರಿತು ‘ಮುಂಬಯಿ: ರಂಗಾಂತರಂಗ’, ‘ಮುಂಬಯಿ: ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಒಂದು ಟಿಪ್ಪಣಿ’, ‘ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ರಾಜಕೀಯ ಒಲವು’ ಮುಂತಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಸೈ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದ ವಿಶ್ವನಾಥರ ‘ಜಾನಪದ ಚಿತ್ತ’, ‘ನಗರ ಜಾನಪದ’, ‘ಭೂತಾರಾಧನೆ-ದರ್ಶನ’ ಹಾಗೂ ‘ಜಾನಪದ ಝಂಕಾರ: ಬೆನಕ’ ಲೇಖನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ. ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಪರಿಪಕ್ವ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವನಾಥರ ‘ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಹಿಯಾ ಮನಸ್ಸು’ ಹಾಗೂ ‘ಅಂಬೇಡಕರ ಮನು ಶೂದ್ರ’ ಲೇಖನಗಳು ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯತ್ತ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಮನುಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಭಾವೋತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ಮಂಡಿಸುವ ಇವರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ “ಡಾ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ ಮಾಹರ ಎಂಬ ಕನಿಷ್ಠ ಹೊಲೆಯರ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಅವರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ದುರ್ದೈವ”¹⁵³, “ಆರಕ್ಷಣೆ ಎಂಬ ಸಾಂಸದೀಯ ಭಿಕ್ಷು”¹⁵⁴, “(ದಲಿತರಲ್ಲಿ) ಆಡಳಿತದಿಂದ ಸಿಗುವ ಮೀಸಲಾತಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿ

¹⁵² ವಿಶ್ವನಾಥ ಕಾರ್ನಾಡ, ಸಮಚಿತ್ತ, ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಅಂಕೋಲ, 2004. ಹಾಗೂ, ಡಾ ವಿಶ್ವನಾಥ ಕಾರ್ನಾಡ, ಸ್ವಂದನ, ಅನಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ, ದ.ಕ, 2011.

¹⁵³ ಸ್ವಂದನ, ಪುಟ 178.

¹⁵⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 181.

ತಮ್ಮನ್ನು ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಪಲ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಡಾ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರಂತಹ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಜನನಾಯಕ, ಚಿಂತಕ, ಸಂಘಟಕ ಅವತರಿಸಿ ಬರುವವರೆಗೆ ಈ ವರ್ಗದ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಮಾನಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದು¹⁵⁵ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಪ್ರಬುದ್ಧ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲ. ಅಥವಾ, ಅಗತ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ವಿಶ್ವನಾಥರು ಬರೆದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಆ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಂಶಯಾತೀತ ಪ್ರಬುದ್ಧ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಬೇರೆಯದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾದೀತು. ಆದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನೂ, ನಿಷ್ಪಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಬುದ್ಧ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಧೀಮಂತರು ಇರುವುದು ಅಪರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪವೇ ಸರಿ.

19. ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ (1946–2022)

ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆ, ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯು ತನ್ನ ಒಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ಧೋರಣೆ, ಉದ್ದೇಶ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ವಹಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಧ್ಯಾನಸ್ಥರಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು, ಲೋಕದ ಪ್ರತಿ ಜೀವಿಯ, ಪ್ರತಿ ಜಾತಿ-ಲಿಂಗ-ವರ್ಗೀಯ ಸಮಾಜದ ಬದುಕಿನ ಕಾಳಜಿಗಳೂ ತನ್ನ ಆ ಜೀವನ ಸಮಷ್ಟಿಯ ಭಾಗವೇ ಆಗಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ನೈತಿಕ ಸಮರ್ಥನೆಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಇಂಟರ್‌ನ್ಷನ್, ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಕಡಿಮೆ ಬರೆದಿದ್ದರೂ, ಕಡಿಮೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರೂ ಸತ್ತ್ವಯುತವಾದದ್ದನ್ನೇ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ, ಆಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಬರವಣಿಗೆಯು 'ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಆಚರಣೆ'¹⁵⁶ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥವರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲತಃ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗುಂಡ್ಲಿ ಊರಿನವರಾದ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು.

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದ ಬಳಿಕ ಕೆಲಕಾಲ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ದುಡಿದ ರಾಜಶೇಖರರು, ನಂತರ ಎಲ್‌ಐಸಿ ಉದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಬದುಕನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮನುಷ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಸಮಾಜ, ರಾಜಕಾರಣ, ಕೋಮುವಾದ ಹಾಗೂ ಸಮಕಾಲೀನ ತುರ್ತಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು 'ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಎಡಪಂಥೀಯ'¹⁵⁷ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟ, ನಿಷ್ಠುರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇವರು

¹⁵⁵ ಅದೇ.

¹⁵⁶ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ, ಬಹುವಚನ ಭಾರತ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2015. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ- 'ರಾಜಶೇಖರ ಇರೋದು, ಅರಿಯೋದು, ಅರಸೋದು ಹೀಗೆ' ಪುಟ II ನೋಡಿ.

¹⁵⁷ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಎಡಪಂಥೀಯ ವೈಚಾರಿಕ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡೇ ಎಡಪಂಥೀಯ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ನಡೆಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುವವರು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಡಪಂಥೀಯ ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವವರನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಎಡಪಂಥೀಯರು ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಇವರು ಎಡಪಂಥದ ಕ್ರಿಟಿಕಲ್ ಇನ್ಸೈಡರ್ಸ್ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆರ್ಥಿಕತೆ,

ಅಷ್ಟೇ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ನೂರಾರು ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಚಳವಳಿ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದಾದರೆ ರಾಜಶೇಖರರು “ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಭ್ಯಾಸ, ಮೀಮಾಂಸೆಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಚಳವಳಿಗಳ ನಿಷ್ಕಾರ ವಿಮರ್ಶೆಗೂ, ಚಳವಳಿಗಾರನಾಗಿ ಪಡೆದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಿವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಠ್ಯಗಳ ಅಷ್ಟೇ ನಿಷ್ಕಾರವಾದ ಟೀಕೆಗೂ ಒಳಪಡಿಸುವ ಅಪರೂಪದ ‘ಚಳವಳಿಗಾರ ಲೇಖಕಿ’”.¹⁵⁸ ಬರಹ-ಚಳವಳಿಗಳ ನಡುವೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದ್ದ ಗತಿತಾರ್ಕಿಕತೆಯು¹⁵⁹ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ‘ಇಸಂ’ಗೆ ಬಂಧಿಯಾಗಿಸದೆ ಸದಾ ಬೆಳೆಸುತ್ತ, ಪರಿಷ್ಕರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನದ ಅರಿವಿದ್ದ ರಾಜಶೇಖರರು, ಎಚ್ಚರದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ‘ಕಾಗೋಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ’, ‘ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದ’, ‘ಬರ್ಬೊಲ್ಡ್ ಬ್ರಿಕ್ಸ್ ಪರಿಚಯ’, ‘ಕೋಮುವಾದದ ರಾಜಕೀಯ’ (ಸಹ: ಫಕೀರ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಟಾಡಿ ಮತ್ತು ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್) ‘ಕೋಮುವಾದದ ಕರಾಳ ಮುಖಗಳು’ (ಸಹ: ಎಸ್ ಆರ್ ಭಟ್, ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್), ‘ಹರ್ಷಮಂದರ್ ಬರಹಗಳು’ (ಸಹ: ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್), ‘ದಾರು ಪ್ರತಿಮಾ ನ ಪೂಜಿವೇ’ (ಅನುವಾದ), ‘ಸೀತೆಯ ಅಡುಗೆಮನೆ’ (ಅನುವಾದ) ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಶೂದ್ರ, ಲಂಕೇಶ್, ಸಂವಾದ, ಸಾಕ್ಷಿ, ಋಜುವಾತು, ದೇಶ ಕಾಲ, ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯ, ಕೆಂಬಾವುಟ, ನೀನಾಸಂ ಮಾತುಕತೆ, ಅಭಿನವ ಮುಂತಾದ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಆಯ್ದು ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನವು ‘ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ ಅವರ ಆಯ್ದು ಬರಹಗಳು’¹⁶⁰ ಹಾಗೂ ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನವು ‘ಬಹುವಚನ ಭಾರತ’ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿವೆ.

ರಾಜಶೇಖರರಿಗೆ ಹೆಸರು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕೃತಿ ‘ಕಾಗೋಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ’¹⁶¹. 1950-52ರ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕಾಗೋಡು ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಗೇಣಿ ಅಳಿಯುವ ಕೊಳಗದ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ತಕರಾರು ಇಡೀ ದೇಶವೇ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವಂಥ ರೈತ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಈ ಚಳವಳಿಯ ಪೂರ್ವಪರದ ಸಮರ್ಥ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಓದನ್ನು ನಡೆಸುವ ರಾಜಶೇಖರರು ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ ಭಾರತದ ಸಮಾಜವಾದಿ ಅಂದೋಲನಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು, ಎಸ್ ಆರ್ ಭಟ್ ಹಾಗೂ ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್ ಅವರ ಜೊತೆ

ಮನುಷ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಚಿಂತಕರನ್ನು ಇವರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ, ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಲೋಹಿಯಾ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಗಾಂಧಿ, ನೆಹರೂ ಮುಂತಾದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಮುತ್ಸದ್ಧಿಗಳ ಚಿಂತನೆಗಳೂ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಲೋಕಗೃಹಿಕೆಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್ ಅವರು ರಾಜಶೇಖರರನ್ನು ‘ಆಂತೀಕ ಲಿಬರಲ್’ (ರಾಡಿಕಲ್ ಲಿಬರಲ್) ಎಂದೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ: ಬಹುವಚನ ಭಾರತ, ಪುಟ 09.

¹⁵⁸ ಬಹುವಚನ ಭಾರತ, ಪುಟ 13.

¹⁵⁹ ರಾಜಶೇಖರರಲ್ಲಿ ‘ದ್ವಿಮಾನ ಗತಿ-ತರ್ಕ’ (ಗತಿತಾರ್ಕಿಕತೆ - ಡಯಲೆಕ್ಟಿಕ್) ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಫಣಿರಾಜರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ: ಬಹುವಚನ ಭಾರತ, ಪುಟ 13.

¹⁶⁰ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ, ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ ಅವರ ಆಯ್ದು ಬರಹಗಳು, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, 2009.

¹⁶¹ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ, ಕಾಗೋಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, 1980, 2021.

ಕೂಡಿ ಇವರು 'ಕೋಮುವಾದದ ಕರಾಳ ಮುಖಗಳು'¹⁶² ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅನೇಕ ಕೋಮುಗಲಭೆಗಳ ಹಿಂದಿರುವ ಕೋಮುವಾದಿ ರಾಜಕಾರಣದ ಕರಾಳ ಮುಖಗಳನ್ನು- ಆ ಮುಖಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹೆಸರುಗಳೊಂದಿಗೆ- ನಿರ್ಭೇದಿಯಿಂದ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಅಪಾರ ಆಸ್ಥೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ನೈತಿಕ ಬದ್ಧತೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿವೆ.

ರಾಜಶೇಖರರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ತಳಹದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತವೆ. ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದೇ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಆರಂಭ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅವಲೋಕನವು ರಾಜಶೇಖರರ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನವನವೋನ್ಮೇಷಶಾಲಿನಿಯೂ ಆಗಬಲ್ಲದು. ಸರಿಸುಮಾರು 50 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ಇವರ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ಕಾರಂತರು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡತನ', 'ಸತ್ತವರ ನೆರಳು-ನಾಟಕದ ತತ್ವಗಳು: ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರತೀಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸಂದೇಹಗಳು', 'ಜನ್ನನ ಯಶೋಧಕ ಕಾವ್ಯದ ದ್ವಂದ್ವವಿನ್ಯಾಸ', 'ಅಹಲೈ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ಯಾ ಬಾಳ್ಯಾ', 'ಗೋರಾ: ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಹಂಬಲ ಮತ್ತು ದಮನಗಳ ವೃತ್ತಾಂತ', 'ಲಂಕೇಶ್ವರ ಎರಡು ಕತೆಗಳು', 'ಚಿತ್ತಾಲರ ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು', 'ಬಹುವಚನ ಭಾರತ', 'ಚಿತ್ರಪಟ ರಾಮಾಯಣದ ಐದು ವಕ್ತವ್ಯಗಳು' ಮೊದಲಾದವು ಮುಖ್ಯ ಬರಹಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ, ಇವರು ಅನೇಕ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದು, ರಾಜಶೇಖರರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಇವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. 'ಬೆಂಕಿ ಮತ್ತು ಬೆಳಕು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವ ವಿಪರ್ಯಾಸ', 'ನೆನಪು ತರುವ ಕವಿಮನ', 'ನಿಜ ಸ್ವಪ್ನ', 'ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ನವಿಲುಗರಿ' ಮುಂತಾದ ಬರಹಗಳು ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಮುನ್ನುಡಿಗಳಿಗಿಂತ ಮುನ್ನುಡಿಗಳಲ್ಲದ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ಸಮಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಸತ್ತವರ ನೆರಳು-ನಾಟಕದ ತತ್ವಗಳು' ಹಾಗೂ 'ಅಹಲೈ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ಯಾ ಬಾಳ್ಯಾ' ಲೇಖನಗಳು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಜಡಭರತರ 'ಸತ್ತವರ ನೆರಳು' ನಾಟಕವು ನೀಡುವ ಅನುಭವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸದೆಯೇ ಆ ನಾಟಕದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇನೆನ್ನುವ ರಾಜಶೇಖರರು ನಾಟಕಕಾರರಿಗೆ ಮಠ ಶಿಥಿಲವಾಗಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಥೆ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಾರೆ.¹⁶³ "ನಮ್ಮ ಸಮಷ್ಟಿ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಮೌಲ್ಯಗಳ, ಶಕ್ತಿಗಳ

¹⁶² ಎಸ್ ಆರ್ ಭಟ್, ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್, ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್, ಕೋಮುವಾದದ ಕರಾಳ ಮುಖಗಳು, ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2012.

¹⁶³ ಆಯ್ದು ಬರಹಗಳು, ಪುಟ 16.

ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಲೇಖಕನಿಗಿಲ್ಲವಾದಾಗ ಆತ ಬರೆದದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದರೂ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತದೆ”¹⁶⁴ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಮಷ್ಟಿ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕತೆಯಿದ್ದು ಜನರ ನಡುವಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ವಿರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಠ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಹೊರತು ಅದೊಂದು ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣ ಎಂಟಿಟಿ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಮಠದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಪ್ರಮುಖ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟೊಂದು ನಾಟಕಕಾರರಿಗೆ ಮಠದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿಯೋ, ಮಠವನ್ನು ಆದರ್ಶಯುತವಾಗಿ ಮರು-ಕಟ್ಟುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೋ ಕಾಣುತ್ತದೆಯೋ ಹೊರತು, ಆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಯಾಮಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜಶೇಖರರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬದಲಿಗೆ, ಇಂಥ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ‘ಚೋಮನ ದುಡಿ’ ಹಾಗೂ ‘ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಂ’ ಎನ್ನುವ ಮಲೆಯಾಳಂ ಚಲನಚಿತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ನೈಜವಾದದ್ದು ಹಾಗೂ ಅಖಂಡವಾದದ್ದು ಎಂಬ ನಿಲುವಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಜೀವನಾನುಭವ ಇರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಆ ಜೀವನಾನುಭವವು ಅಖಂಡವಾಗಿರಬೇಕುತ್ವದೆ. ಸಾಹಿತಿಗಳು ಈ ಅಖಂಡತ್ವವನ್ನು ಬಯಸದೆ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲುಪದೆ, ಕೇವಲ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಉಪ-ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದಲೋ, ಜಾನಪದದ ಸೊಗಡನ್ನು ತರುವುದರಿಂದಲೋ ತಾವು ‘ಜನಪರ’ವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ರಾಜಶೇಖರರ ಪ್ರಕಾರ ‘ಬ್ಯಾಡ್ ಫೀತ್’.¹⁶⁵ “ನೈಜವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಯಜಮಾನಿಕೆಗಳು ನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣ ಜನರಿಗೆ ಅರಿಸುವ ಭಾಷೆಯೇ ಜನಪರವಾದ ಭಾಷೆ”.¹⁶⁶ ಹಾಗಾಗಿ ರಾಜಶೇಖರರಿಗೆ ‘ಸತ್ತವರ ನೆರಳು’ ನಾಟಕದ ಆಡುಭಾಷೆಗಿಂತ ಕಾರಂತರ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ರಾಜಶೇಖರರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಎಂದು ಈ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಲೇಖನಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕನ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವಕ್ಕಿಂತ ಕೃತಿಯ ಆಕೃತಿಯ(ಫಾರ್ಮ್‌ನ) ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಿರುವ ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖನ ‘ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಕಾವ್ಯದ ದ್ವಂದ್ವಸ್ವರೂಪ’.¹⁶⁷ ತಾವು ಈ ಲೇಖನ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯ

¹⁶⁴ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳು, ಪುಟ 27.

¹⁶⁵ ‘ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಡುಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಮುಸುಕಿನ ಹಿಂದೆ, ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದನ್ನು ಹೇಳದೇ ಸರಿಸಿಬಿಡುವುದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಸ್ವರೂ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧಿಕಾರಸ್ವರೇ ಹಲವು ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ, ಅಂಥ ಒಂದು ಆಯ್ಕೆ ನಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆಯ್ಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ‘ಬ್ಯಾಡ್ ಫೀತ್’. ಜಾನಪದ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಡುನುಡಿಯ ಬಳಕೆಗಳೂ ಇಂತಹ ಒಂದು ಬ್ಯಾಡ್‌ಫೀತ್ ಆಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವ ಎಚ್ಚರ ರಾಜಶೇಖರರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿದೆ. - ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್, ಬಹುವಚನ ಭಾರತ, ಪುಟ 12.

¹⁶⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 12.

¹⁶⁷ ಸಂ: ಯು ಆರ್ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ರುಜುವಾತು, ಸಂಚಿಕೆ 6, ಏಪ್ರಿಲ್-ಜೂನ್ 1982, ಮೈಸೂರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್ ಅವರ ಬರಹ ‘ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಕಾವ್ಯದ ದ್ವಂದ್ವವಿನ್ಯಾಸ’ ಪುಟ 163-192.

ಬಗ್ಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಮೃತಮತಿಯ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನೀಡಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇವರಿಗೆ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ಇದು ಜೈನ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಕಾವ್ಯ ಎಂಬ ಸರಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲದೆ, ಅಮೃತಮತಿಯ ಪಾತ್ರದ ಕುರಿತು 'ನೈತಿಕ ಅಧಃಪತನ' (ಕುವೆಂಪು), 'ಶೀಲವಳಿದು, ಗುಣವಳಿದು ಅಧೋಗತಿಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕಿದವಳು' (ತೀನಂಶ್ರೀ), 'ಮನೋವಿಕಾರದ ವೈಪರೀತ್ಯ' (ಎಲ್ ಆರ್ ಹೆಗ್ಡೆ)¹⁶⁸, 'ಬರಿಯ ಕಾಮುಕ ಸ್ತ್ರೀ' (ತೆಕ್ಕುಂಜೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ) ಮುಂತಾದ ನೈತಿಕ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು¹⁶⁹ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜಶೇಖರರು ಕಾವ್ಯವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ರಾಜಶೇಖರರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಆದರೆ ವಿಮರ್ಶಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಯಶೋಧರಚರಿತೆಯ 'ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ' ಓದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ನಮಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಓದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಗೊಳಿಸುವುದೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮೃತಮತಿಯ ನಡೆಯು ಗಂಡು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಕಾಮ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ಸಂಕಥನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಓದುಗಳಿವೆ. ಈ ಓದುಗಳನ್ನೇ ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಚಲನಚಿತ್ರವೂ¹⁷⁰ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಓದು ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೆಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಕೇಶವಶರ್ಮರು "ಮಹಿಳೆಯರು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಓದುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪದೊಳಗೆ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನುವುದು ಪಠ್ಯದೊಳಗಣ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ - ಪಠ್ಯದ ಹೊರಗಿನ ಸಮಸ್ಯೆ"¹⁷¹ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಅವರು, ಮಹಿಳೆಯರ "ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ನಾವು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ"¹⁷² ಎಂದು ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

¹⁶⁸ ಅಮೃತಮತಿಯದ್ದು ವಿಕೃತ ಕಾಮ, ಕಾಮ ವಿಕಾರ ಎಂದು ಸಾರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖನ ಶಾಲಿನಿ ರಘುನಾಥ್ ಅವರ 'ಅಮೃತಮತಿಯ ವಿಕೃತ ಮನಸ್ಸು', ಇಲ್ಲಿ ಶಾಲಿನಿಯವರು 'ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುವ', ತನಗಾಗುವ ದೈಹಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸುಖಿಸುವ ವಿಕೃತ ಕಾಮ ಅಮೃತಮತಿಯದ್ದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟವಂಕನಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ನಿಷ್ಕೇಶ ಅನಂದ ತನ್ನ ಕಾಮತ್ಯಷೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅವಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ: ಶಾಲಿನಿ ರಘುನಾಥ್, ಸಮನ್ವಿತ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಡೋಡು, 1994. ಆದರೆ, ತನ್ನ ಕಾಮತ್ಯಷೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಯಶೋಧರನೇ ತೀರಿಸುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲ (ಪರಸ್ಪರ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಂತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾವ್ಯವೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ), ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾವುತನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಳಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿತ್ತು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಶಾಲಿನಿಯವರನ್ನು ಕಾಡಿದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮೃತಮತಿಯ ನಡೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಕಾಮದೊಂದಿಗಷ್ಟೇ ಸಮೀಕರಿಸುವ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ರಾಜಶೇಖರರು ತಮ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

¹⁶⁹ ರುಜುವಾತು, ಪುಟ 168.

¹⁷⁰ ಚಿತ್ರ 'ಅಮೃತಮತಿ'. ನಿರ್ದೇಶನ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ವರ್ಷ 2023.

¹⁷¹ ಕೇಶವಶರ್ಮ ಕೆ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಆಖ್ಯಾನ, ಸಾರಾ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್, ಮೈಸೂರು, 2005. ಇದರಲ್ಲಿ 'ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ - ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಓದು' ಲೇಖನ, ಪುಟ 145, 146. "ಸ್ತ್ರೀಯರ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧದ ನಿರ್ವಚನವು ಬರಿಯ ಕಾಮ ಸಂಬಂಧದ ನಿರ್ವಚನವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನುಭವ ಲೋಕದ ನಿರೂಪಣೆಯೂ ಆಗಿರುವುದು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು" ಎಂದೂ ಇವರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ (ಪುಟ 150). ಆದರೆ ಈ ಅನುಭವ ಲೋಕವು ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀವಾದದ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಳಗೆ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೇಶವಶರ್ಮರು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ, ಈ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನುಭವ ಲೋಕವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

¹⁷² ಅದೇ, ಪುಟ 146.

ರಾಜಶೇಖರರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಓದುಗಳು ಹಾಗೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಓದಿನ ಅಭಿಮುಖದಲ್ಲಿ ಇವರ ವಿಮರ್ಶೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದು ಅದರ ನಿಕಟ ಪಠ್ಯವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ, ಕಾವ್ಯದ ಆಕೃತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನ ಆಧಾರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ನೀಡುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕಾಗಿ. “ಅಮೃತಮತಿ ಯಶೋಧರ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಕವಿ ಕೇವಲ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ಎಂಬಂತೆ, ಸವಕಲು ರೂಪಕ ಉಪಮೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕವಿಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಇವರು, “ಅಮೃತಮತಿ ಅಷ್ಟವಂಕನಲ್ಲಿ ಮೋಹಿತಳಾಗುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕವಿ ಯಾವ ಅತಿಶಯ ವರ್ಣನೆ, ಕವಿ ಸಮಯಗಳನ್ನೂ ಬಳಸದೆ, ನಿಜವೆನ್ನಿಸುವ ಮೂರ್ತ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ”¹⁷³ ಎಂದು ಪಠ್ಯವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ನಿಕಟ ಓದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ ರಾಜಶೇಖರರು, ಅಮೃತಮತಿಯ ನಡೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಕಾಮ ಅಥವಾ ಲೈಂಗಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಈ ಮುಂದಿನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೊಸ ಹೊಳಹೊಂದನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ— “ತನ್ನ ಆವರಣದ ಗ್ರಹಿಸುವ, ಭಾವಿಸುವ ಮತ್ತು ಯೋಚಿಸುವ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಆಕೆ (ಅಮೃತಮತಿ) ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ, ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಹೊಸಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕವಿ ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಕಾವ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ, ಧ್ವನಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ”.¹⁷⁴ ಮುಂದುವರಿದು, “ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಅರ್ಥಾತ್ ತನ್ನ ಆವರಣದಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾದ ಅವಳು ತನಗೆ ತಾನೇ ಇನ್ನೊಂದು ದಾಂಪತ್ಯದ ಕಟ್ಟುಪಾಡನ್ನು ವಿಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ”¹⁷⁵ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಮೃತಮತಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಾಮ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದು ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆಯುವಂಥದ್ದೆಂದೂ, ಅವಳು ಬಾಳಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆವರಣ ಇದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿತ್ತೆಂದೂ, ಇವಳ ಪಾತ್ರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸಂಕೇತವೆಂದೂ ರಾಜಶೇಖರರು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.¹⁷⁶ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆಯೆಂಬ “ಕಾವ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿರುವುದು ಅಮೃತಮತಿಯ ಹಾದರದ್ದಲ್ಲ; ಅವಳು ಬದುಕಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ್ದು”¹⁷⁷ ಎಂದು ಈ ಕಾವ್ಯದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಮರ್ಶಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ ಆವರಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತ ಅಮೃತಮತಿ ಒಂದು ನೆಲೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದರೆ ಯಶೋಧರ ಇನ್ನೊಂದು ನೆಲೆಯನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಶೇಖರರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಶೋಧರನ ಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣ ಅಮೃತಮತಿಯ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿದೆ. “ಅಷ್ಟವಂಕನನ್ನು ಕೂಡಿ ಅಮೃತಮತಿ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾದಂತೆಯೇ, ಈ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತತ್ತರಿಸಿದ ಯಶೋಧರನೂ ತನ್ನ ಆವರಣದ ಪೊರೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿದೆ”.¹⁷⁸ ಅಮೃತಮತಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು

¹⁷³ ರುಜುವಾತು, ಪುಟ 167.

¹⁷⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 169.

¹⁷⁵ ಅದೇ, ಪುಟ 170.

¹⁷⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 170.

¹⁷⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 172.

¹⁷⁸ ಅದೇ, ಪುಟ 175.

ತಾನು ಅರೆಕ್ಷಣ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ರೂಪಕಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅರಹುವ ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿ, ಹಿಟ್ಟಿನ ಹುಂಜವನ್ನು ಬಲಿಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಅನೇಕ ಭವಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಶೋಧರ ಹೇಗೆ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ರಾಜಶೇಖರರು ಪಠ್ಯದ ನಿಕಟ ಓದಿನಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾವ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ಆತ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಡುವೆ ನಿಂತು ಗೊಂದಲಗೊಂಡಿರುವ, ಇಬ್ಬಂಗಿತನದ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವನು ಎಂದು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಓದುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಶೋಧರ ಕೇವಲ ಪುರುಷಾಧಿಕಾರದ ರೂಪಕವಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಆವರಣಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸಾಗುವ ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದವನು.

ಅಮೃತಮತಿ ಹಾಗೂ ಯಶೋಧರ ಈ ಇಬ್ಬರ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ರಾಜಶೇಖರರಿಗೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಅನುಭವಗಳ ನಡುವೆ ದ್ವಂದ್ವವೊಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. 'ಭವ', 'ವಿಧಿ', 'ಭವಾಂತರ ವ್ಯಾಮೋಹ' ಮುಂತಾದ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಮಾಲೋಚಿಸುತ್ತ ಆ ದ್ವಂದ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲೇಖನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ದ್ವಂದ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಅರಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಶೇಖರರ ಪ್ರಕಾರ ಈ ದ್ವಂದ್ವಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯದ ಈ ದ್ವಂದ್ವವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವೈರುಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ಇದು, ಅಮೂರ್ತವಾದ 'ಅಹಿಂಸೆ'ಯ ತತ್ತ್ವವು ಮೂರ್ತರೂಪಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. "ಅಮೃತಮತಿ ತನ್ನ ಆವರಣದ ನಿಗ್ರಹದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವ ಮತ್ತು ತನ್ಮೂಲಕ ಭೌತ ಜಗತ್ತಿನ ಸತ್ಯತೆ, ಅಖಂಡತೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು; ಮತ್ತು ಯಶೋಧರ ಧರ್ಮ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುವುದು, ಧರ್ಮದ ಈ ಮೂಲಭೂತ ವೈರುಧ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ"¹⁷⁹ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ರಾಜಶೇಖರರು, "ಕಾವ್ಯದ ಅನುಭವ, ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ಸದಾ ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ"¹⁸⁰ ಎಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕೃತಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಅಂಶದೊಡನೆ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಮೂರ್ತ ಆಚರಣೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರರು ಚರಿತ್ರೆಯ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಇವರ ಈ ಒಟ್ಟು ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಪಠ್ಯವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಆಳ ಅಧ್ಯಯನವಿರುವವರು ಈ ಮಾದರಿಯ ಪಠ್ಯವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಬಲ್ಲೆವು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರ 'ನಾಡೋಜ ಪಂಪ' ಒಂದು ಮಾದರಿಯಾದರೆ, ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ

¹⁷⁹ ಅದೇ, ಪುಟ 186.

¹⁸⁰ ಅದೇ, ಪುಟ 186.

ಸತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಘನವಾದ 'ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಕಾವ್ಯದ ದ್ವಂದ್ವವಿನ್ಯಾಸ' ಲೇಖನವು ಇನ್ನೊಂದು ಮಾದರಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಜಿ ರಾಜಶೇಖರರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ತಮ್ಮ ವಾದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಹೊರಟ ಸೋವಿಯತ್ ರಷ್ಯಾ, ಚೀನಾದಂಥ ಸಮಾಜವಾದಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ದಮನಕಾರಿ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನೂ, ಭಾರತೀಯ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು ಜನರ ನಾಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯದೆ ದೂರವೇ ಉಳಿದ ಪರಿಯನ್ನೂ ನಿಷ್ಕೂರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು, ನಮ್ಮ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೊಡುಕೊಳೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು 'ಸಾಹಿತ್ಯ' ಹೊಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಶೇಖರರೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪ್ರಗತಿಪರ/ಬಂಡಾಯದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ 'ನವ್ಯ'ವನ್ನು ಹಳಿಯುವವರ ಜೊತೆ ಸದಾ ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ.¹⁸¹ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳ ಜೊತೆ ಇವರಿಗೆ ಇರುವ ಸ್ನೇಹ-ಸಂಘರ್ಷದ ಸಂಬಂಧದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರು ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಖಂಡಿತಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೂ ನಂಬಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಕಾರಂತರು ಮತ್ತು ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ - "ಈ ನಾಡಿನ ಜನ ಹೇಗೆ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ, ಏನನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಾರೆ, ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಅನ್ನ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ, ಹೇಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ, ಯಾವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಜನ ಬಲ, ಎಡ, ಲೋಹಿಯಾವಾದಿ, ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್-ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ-ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?"¹⁸² ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ತಾತ್ವಿಕತೆಯೂ ಅಡಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ ಅವರು ಬರೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಮಾಜ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯುವಪೀಳಿಗೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ಕಸುವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯವೋ, ಅವರು ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಇಡೀ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಕಾಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಅವರನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದು ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಪ್ರಖರ ಎಡಪಂಥೀಯ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಆಂಟೊನಿಯೋ ಗ್ರಾಮ್‌ಷಿ ಹೇಳುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ 'ಸಾವಯವ ಧೀಮಂತ/ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ' (ಆರ್ಗಾನಿಕ್ ಇಂಟಲೆಕ್ಚುವಲ್) ಎಂದೇ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು

¹⁸¹ ಕೆ ಫಣಿರಾಜ್, ಬಹುವಚನ ಭಾರತ, ಪುಟ 14.

¹⁸² ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ, ಸೀತೆಯ ಅಡುಗೆಮನೆ, ಋತುಮಾನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2022. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಂ ರಾಜಗೋಪಾಲ್ ಅವರು 'ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ: ನಿಷ್ಕುರತೆಯ ನೋಂಪು' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಮಾತು. ಪುಟ 18. ಈ ಲೇಖನವು ಮೊದಲು ಪುತ್ತೂರು ಕನ್ನಡ ಸಂಘದಿಂದ 2002ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ 'ಧ್ಯಾನ ಮಾತು ಮತ್ತು ಧ್ವನಿ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿತ್ತು.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳು ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

20. ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈ (1946)

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲೇ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮಾದರಿಯೆಂಬಂತೆ ಬೆಳೆಸಿರುವ ಸಂಶೋಧಕರು ವಿರಳ. ಅದರಲ್ಲೂ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವತ್ ವಲಯಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ, ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವರು ಮತ್ತು ವಿರಳ. ಇಂಥ ವಿರಳಾವಿರಳ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಪುತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪುಣಜಾ ಗ್ರಾಮದ ಅಗ್ರಾಳದವರಾದ ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಹಾ ಮಾ ನಾಯಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪದವಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಇವರು, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಎಸ್‌ಪಿಪಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕ, ರೀಡರ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಹಾಗೂ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿಯೂ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಜರ್ಮನಿಯ ವ್ಯೂರ್ತ್‌ಬರ್ಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಇಂಡಾಲಜಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿಯೂ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಜರ್ಮನಿ, ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಜಪಾನ್, ಅಮೇರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ದುಬೈ, ಕುವೈತ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಹಾಗೂ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಜಾನಪದ ತಜ್ಞ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ.

ವಿವೇಕ ರೈಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಅನುವಾದಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, ಹಲವು ಕೃತಿಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿಯೂ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. 'ತುಳು ಗಾದೆಗಳು', 'ತೌಳವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ', 'ತುಳುವ ಅಧ್ಯಯನ: ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳು', 'ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಆನ್ವಯಿಕ ಜಾನಪದ' ಇವು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರು ಮಾಡಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, 'ಭೂತಾರಾಧನೆಯ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ', 'ಜನಪದ ಆಟಗಳು', 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಸಂಪುಟ', 'ಮಲೆಕುಡಿಯರು' ಮುಂತಾದ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಸಿರಿ ಎಪಿಕ್ ಆಸ್ ಪರ್ಫಾರ್ಮ್ಸ್ ಬೈ ಗೋಪಾಲ ನಾಯ್ಕ', 'ದ ಟುಬಿನ್ಸೆನ್ ತುಳು ಮ್ಯಾನುಸ್ಕ್ರಿಪ್ಟ್', 'ಓರಲ್ ಟ್ರಿಡಿಷನ್ಸ್ ಇನ್ ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಇವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಂಥ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು. ಕಲಬುರಗಿಯ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಇವರ 'ಎ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಬುಕ್ ಆಫ್ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೊಸೋಡಿ' ಪುಸ್ತಕವು

ಕನ್ನಡ ಭಂದಸ್ಥಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಉನ್ನತ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು, ಇವರು ಸಿ ಎನ್ ರಾಮಚಂದ್ರನ್ (ಸಿಎನ್‌ಆರ್) ಅವರೊಂದಿಗೆ ತಂದಿರುವ 'ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಕನ್ನಡ ಪೊಯಟ್ರಿ ಆಂಡ್ ಪ್ರೋಸೆ: ಎ ರೀಡರ್' ಹಾಗೂ 'ಮಿಡೀವಲ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್: ಎ ರೀಡರ್' ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಳಗನ್ನಡ ಹಾಗೂ ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ದು ಭಾಗಗಳ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. 'ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ', 'ಸಮಗ್ರ ಕನ್ನಡ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ-19 ಸಂಪುಟಗಳು', 'ಮಂಗಳೂರು ದರ್ಶನ-3 ಸಂಪುಟಗಳು', 'ವಚನ (2500 ವಚನಗಳ ತುಳು ಅನುವಾದ)', 'ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು', 'ಕಡಂಗೋಡ್ಲು ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಮುಂತಾದ ಅಮೂಲ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, 'ಗಿಳಿಸೂವೆ', 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿನಡೆಯ ಬರಹಗಳು', 'ಹೊತ್ತಗೆಗಳ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ' 'ಬ್ಲಾಗಿನು ತೆರೆದು' ಮುಂತಾದ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನೂ ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಾಚಿಕೆ(ರೀಡರ್)ಯೊಂದನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೊರತರಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇವರ 'ಮಿಡೀವಲ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್: ಎ ರೀಡರ್'¹⁸³ ಪುಸ್ತಕ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಕಾಲೀನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಗಳು 'ಡಯಾಕ್ರಿಟಿಕಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್'¹⁸⁴ಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿವೇಕ ರೈ ಹಾಗೂ ಸಿಎನ್‌ಆರ್ ಅವರು 12ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ 19ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗಿನ 'ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ'ವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. 12ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ಅಭಿಜಾತ ಕಾಲಘಟ್ಟವೆಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಇವರು, ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕಾಲಘಟ್ಟವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅವರು, ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ 10 ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪ್ರಕಾರಗಳ¹⁸⁵ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಆಯಾ ಪ್ರಕಾರದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಓದುಗರಿಗೆ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಂತಿಕ ಆದರೆ ಮಹತ್ವದ ಚಿತ್ರಣವೊಂದನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಅನುವಾದಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡ ಬಾರದವರೂ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಲ್ಲದೆ, ಭಿನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಭಿನ್ನ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮೂಡುವಂತೆಯೂ ಮಾಡಬಹುದು.

¹⁸³ ಸಂ ಮತ್ತು ಅನು: ಸಿ ಎನ್ ರಾಮಚಂದ್ರನ್ ಹಾಗೂ ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈ, ಮಿಡೀವಲ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್: ಎ ರೀಡರ್, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ, 2022.

¹⁸⁴ ಒಂದು ವರ್ಣದ ಉಚ್ಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಅಥವಾ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಡಯಾಕ್ರಿಟಿಕಲ್ ಮಾರ್ಕಿಂಗ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

¹⁸⁵ ವಚನ, ರಗಳೆ, ಷಟ್ಪದಿ, ದಾಸರ ರಚನೆಗಳು, ಸಾಂಗತ್ಯ, ತ್ರಿಪದಿ, ತತ್ವಪದ, ಶತಕ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಹಾಗೂ ಗದ್ಯ. ಮಿಡೀವಲ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್, ಪುಟ 02.

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿವೇಕ ರೈ ಅವರ 'ಗಿಳಿಸೂವೆ'¹⁸⁶ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದು. 'ಮುಂಗಾರು' ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಇವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಕಣಗಳ ಗುಚ್ಛವಿದು. ತುಳುನಾಡಿನ ಪರಂಪರಾಗತ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚಿಕ್ಕ ಕಿಂಡಿಯೇ ಗಿಳಿಸೂವೆ.¹⁸⁷ ಮನೆಯ ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೆಂಗಸರು ಹೊರಗಿನವರನ್ನು ನೋಡಲು ಈ ಕಿಂಡಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರುವವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ 'ಗಿಳಿಸೂವೆ' ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುವ ವಿವೇಕ ರೈಯವರು, "ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಗನ್ನು ನೋಡುವುದು ಎನ್ನುವ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಒಂದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ"¹⁸⁸ ಎಂದೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳಿಗೆ 'ಗಿಳಿಸೂವೆ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ನೀಡುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಓದುಗರೆಂಬ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬ ವಿಶ್ವದ ಒಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಣುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಈ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತಿದೆ.¹⁸⁹ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿರುವ 'ಮಾತು: ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ', 'ಬಿಚ್ಚಬೇಕಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಆಲಿಸಬೇಕಾದ ಧ್ವನಿಗಳು', 'ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆ', 'ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು ಕಲ್ಪನಾ ವಿಲಾಸ', 'ಶಕುಂತಲೆಯಿಂದ ಚೆಲುವಿಯವರೆಗೆ', 'ಗಿಳಿಸೂವೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಬಾಸೆಲ್', 'ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಅಧ್ಯಯನ: ವಿಧಾನವೇ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ?', 'ನವ್ಯೋತ್ತರ ರಾಜಕೀಯ', 'ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರ ನಾಡೋಜ ಪಂಪ-ಸಂಶೋಧನೆಯ ತಾತ್ವಿಕತೆ', 'ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನದ ವಿಷಾದ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪುನಶ್ಚೇತನದ ಸಮಸ್ಯೆ' ಮುಂತಾದ 54 ಲೇಖನಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

'ಗಿಳಿಸೂವೆ' ಸಂಕಲನದ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ರೈಯವರು ಕೆಲವು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಜನರು ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನೇಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೂತಾರಾಧನೆ ಅಂತಹ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವಾದರೆ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಂತಹ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.¹⁹⁰ ಇನ್ನು, ಮುಳಿಯರ 'ನಾಡೋಜ ಪಂಪ' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಿದ್ದು,

¹⁸⁶ ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈ, ಗಿಳಿಸೂವೆ, ಅಕ್ಕಸಿರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರ, ಮಂಗಳೂರು, 1995.

¹⁸⁷ ಅದೇ, ಗಿಳಿಸೂವೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಬಾಸೆಲ್, ಪುಟ 125.

¹⁸⁸ ಅದೇ, ಪುಟ 126.

¹⁸⁹ ಒಳಗೆ-ಹೊರಗೆ, ನಮ್ಮದು-ಪರಕೀಯ ಇಂಥ ಸರಳೀಕೃತ ವಿಭಾಗೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವೇಕರು ಅನುಮಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ(ನೋಡಿ: ಪುಟ 126). ಈ ಅನುಮಾನವಿರುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇವರ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳು ಸರಳೀಕೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿಲ್ಲ.

¹⁹⁰ ಅದೇ, ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆ, ಪುಟ 56.

ಮೊದಲನೆಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಭಾಗ ಸಾಮಗ್ರಿಮುಖಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಎರಡನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಸಂಶೋಧನೆಯ ಭಾಗವು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮುಖಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವ ವಿವೇಕ ರೈಯವರು, ಇವೆರಡನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಸಂಶೋಧನೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಳಿಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.¹⁹¹ 'ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಅಧ್ಯಯನ: ವಿಧಾನವೇ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ?'¹⁹² ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇವರು ವಿಧಾನ (ಮೆಥಡ್), ವಿಧಾನಶಾಸ್ತ್ರ (ಮೆಥಡಾಲಜಿ) ಹಾಗೂ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ (ಎಪಿಸ್ಟೆಮಾಲಜಿ) ಎಂಬ ಮೂರು ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ, ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತ, ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಹೆಣ್ಣಿನ ಅನುಭವಗಳು' ಹೇಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮರು-ರೂಪಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದರ ಚರ್ಚೆಯೂ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿದೆ. ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಜನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ 'ಆನಂದ'ವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಲಾದ 'ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು ಕಲ್ಪನಾ ವಿಲಾಸಾ' ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ರೈಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೆಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಭಾವಿಸುವ ನೀತಿಬೋಧೆ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅರಿವು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಎಚ್ಚರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸಂಶೋಷ ಅಥವಾ ಸುಖದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.¹⁹³ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯ ಕಲ್ಪಿತ ವಲಯದೊಳಗೆ ಇದ್ದು, ಅದರ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತ, ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾಸ್ತವಗಳ ಅರಿವಿನೊಂದಿಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಜ್ಞಾನಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಮಾದರಿಯೊಂದನ್ನು ವಿವೇಕ ರೈಯವರ ಈ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

21. ಎ ವಿ ನಾವಡ (1946)

ಮಂಗಳೂರು ಸಮೀಪದ ಕೋಟಿಕಾರು ಗ್ರಾಮದವರಾದ ಎ ವಿ ನಾವಡರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ತುಳು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು. ಆದರೆ, ನಾವಡರೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಂತೆ ಇವರದ್ದು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರೀತಿಯ ಮನಸ್ಸು.¹⁹⁴ ಹೀಗಾಗಿ ಇವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ, ಕೋಶವಿಜ್ಞಾನ, ಜಾನಪದ ವಿಜ್ಞಾನ, ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ, ತುಳುವ ಅಧ್ಯಯನ, ಮಿಷನರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ

¹⁹¹ ಅದೇ, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರ 'ನಾಡೋಜ ಪಂಪ' - ಸಂಶೋಧನೆಯ ತಾತ್ವಿಕತೆ, ಪುಟ 236. ಆದರೆ, ಮುಳಿಯರು 'ಕಾವ್ಯಧರ್ಮ'ವೆಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಬೆಸೆದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನವರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಳಿಯರು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ' ಎಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಇರುವುದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ.

¹⁹² ಅದೇ, ಪುಟ 163 - 167.

¹⁹³ ಅದೇ, ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು ಕಲ್ಪನಾ ವಿಲಾಸಾ, ಪುಟ 65.

¹⁹⁴ ಪ್ರೊ ಎ ವಿ ನಾವಡ, ನನ್ನ ಮಾತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೋಧ, ಶೋಧನ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳೂರು, 2015.

ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಎಂ.ಎ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿರುವ ಇವರು ಕುಂದಾಪುರದ ಬಂಡಾರ್‌ಕರ್ಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ 1970ರಿಂದ 94ವರೆಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ, ವಿಭಾಗ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. 1994ರಿಂದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಪುರಂದರದಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಉಡುಪಿಯ ಎಂಜಿಎಂ ಕಾಲೇಜಿನ ಜಾನಪದ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ, ಉಡುಪಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ತುಳು ನಿಘಂಟು ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಸೇವೆಗೈದಿದ್ದಾರೆ. ಪರಶುರಾಮ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನಕಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರ ಮುಡಿಗೇರಿವೆ.

ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಾವಡರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪೂರ್ವವಾದದ್ದು. 'ವೈದ್ಯರ ಹಾಡುಗಳು', 'ಕಾಡ್ಯನಾಟದ ಕಥೆಗಳು', 'ತುಳು ಜನಪದ ಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಸಿರಿ ಪಾಡ್ಡನ' ಮುಂತಾದ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ, 'ಕಾಡ್ಯನಾಟ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ', 'ಜಾನಪದ ಸಮಾಲೋಚನೆ', 'ಕೊರಗ - ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ', 'ತುಳು ಪಾಡ್ಡನ: ಬಂಧ ಮತ್ತು ರಚನೆ', 'ಒಂದು ಸೊಲ್ಲು ನೂರು ಸೊರೆ' ಮುಂತಾದ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಡಾ ಪೀಟರ್ ಜೆ ಕ್ಲಾಸ್ ಎಂಬ ತುಳು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಆಯ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನಗಳನ್ನು 'ತುಳುವ ದರ್ಶನ' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾನಪದ ಕಮ್ಮಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟರ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ 'ವಾಚ್ಚಿಯ ತಪಸ್ವಿ', 'ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ವಾಚಿಕೆ', 'ಶಬ್ದಪುರುಷ', 'ಕುಂದದರ್ಶನ' ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಪದ ಪ್ರಯೋಗ ಕೋಶವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ವಿವಕ್ಷೆ', 'ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು', 'ದಾಸಮಾರ್ಗ' ಇವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳು.

'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯಂ: ಸಮಸ್ತ ಭಾರತದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ' ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನವು ನಾವಡರ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಪಂಪನು ಬಳಸುವ 'ಸಮಸ್ತ ಭಾರತ'ದ ಅರ್ಥವನ್ನರಿಸುತ್ತ ಡಿ ಎಲ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಎಂ ಎಂ ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಕೆ ವಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ ಇವರೆಲ್ಲರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಾವಕಾಶದಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಕ್ಕೂ ಅರಿಕೇಸರಿಯ ಸಮಕಾಲೀನರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಮುಳಿಯರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ನಾವಡರು, "ಕವಿಯ (ಪಂಪನ) ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಅರಿಕೇಸರಿಯ ನೆವದಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಜನಜೀವನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದೇ ಹೊರತು ಸಮಕಾಲೀನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಮಹಾಭಾರತದ

ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸರಿಜೋಡಿಸುವುದು ಅಲ್ಲ¹⁹⁵ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು, ಅರಿಕೇಸರಿಯ ಜೊತೆಗಿನ ಸ್ನೇಹದ ಕಟ್ಟು ವ್ಯಾಸಭಾರತವನ್ನು ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯವಾಗಿಸಲು ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಸ್ತ ಭಾರತವಾಗಿಸಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದು ಸಮಾಧಾನದಿಂದ, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದ ನಂತರ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮುಂದಿಡುವ ಸೌಮ್ಯ ಆದರೆ ತೂಕದ ನಡೆ ನಾವಡರ ವಿಮರ್ಶೆಯದ್ದಾಗಿದೆ. 'ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು' ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಸೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ತೂಕದ ನಡೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾ ಪಂಥವು ಪಂಡಿತರು (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡದವರು) ಹಾಗೂ ಪಂಡಿತೇತರರೆಂದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಎರಡಾಗಿ ಕವಲೋಡಿಸಿತ್ತು ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವ ನಾವಡರು 1940ರವರೆಗಿನ ಈ ಎರಡೂ ಪಂಥಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಳಿಯ, ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು, ಡಿವಿಜಿ, ಎ ಆರ್ ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಟಿ ಎಸ್ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ, ಎಂ ಆರ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿ, ಡಿ ಎಲ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ತೀನಂಶ್ರೀ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, "ಡಿವಿಜಿ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಮಹತ್ವದ ವಿಮರ್ಶಕರು"¹⁹⁶ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. (ಬಹುಧ್ಯಾನ ಎಂಬ ಈ ಅಭಿನಂದನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಎ ವಿ ನಾವಡರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಗ್ರ ವಾಚ್ಯದ ಕುರಿತು ವಿಸ್ತೃತವಾದ, ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕವಾದ ಲೇಖನಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವರ ಕುರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮಿತಿಗೊಳಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ).

22. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ವಾಡಿ (1947):

ಆಧುನಿಕತೆಯು ಒಂದೆಡೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ, ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಆಧುನಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಎತ್ತುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಆದರೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ದರ್ಶನ ಮೀಮಾಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವ ಸಣ್ಣ ವಿದ್ವತ್ ವಲಯವನ್ನು- ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ನಂಟಿದ್ದೂ ಅದರ ಆಚೆಗೇ ರೂಪುಗೊಂಡ ವಲಯವೊಂದನ್ನು- ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು. ಈ ವಲಯವು ಆಧುನಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೆಕ್ಯೂಲರ್ ಸಂಕಥನಗಳ ಮಿತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದರ್ಶನದ ಭಾಗವಾಗಿ ನೋಡುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನೂ ಸಾರಿತು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯ ಸಾತತ್ಯದಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟ ಆಧುನಿಕ ಮನುಷ್ಯನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ, ಆಧುನಿಕ ಲೋಕವಿವರಣೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಒಡ್ಡುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನೂ ಸಮಗ್ರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಎದುರುಗೊಂಡಾಗ ಅವು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನೂತನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವು. ಈ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು ಹೊಸ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು

¹⁹⁵ ಅದೇ, ಪುಟ 207.

¹⁹⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 293.

ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದರ್ಶನವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿಸಿದವು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಿತಲ್ಲದೆ, ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಸಮಗ್ರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದರ್ಶನದ ಪರಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟಿತು. ಲೌಕಿಕ-ಅಲೌಕಿಕ, ಅಧಿಭೌತಿಕ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಚರಿತ್ರೆ-ಪುರಾಣ, ಪ್ರಜ್ಞೆ-ಪರಿಸರ ಮುಂತಾದ ದ್ವಂದವಾನ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳನ್ನು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಲೇ ಅವುಗಳ ಸೀಮಿತ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣುವ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ನೀಡುವ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪುತ್ತೂರಿನ ಶಾಂತಿಗೋಡು ಗ್ರಾಮದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ಗಾಡಿ ಅವರು ಅಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಏಕಮೇವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿಕಟ ಓದನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರ ಬೌದ್ಧಿಕ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪುನರ್‌ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು ವೈಎನ್‌ಕೆ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ಲಂಕೇಶ್, ಕಿ ರಂ ನಾಗರಾಜ್, ಬಿ ವಿ ಕಾರಂತ, ದೇರಾಜಿ, ಶೇಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ, ಸತ್ಯಕಾಮ, ಪುತ್ತೂರು ಅಜ್ಜ ಸೂಫಿ ಬ್ಯಾರಿಯಂಥವರು. ಗಾಂಧಿ-ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ವಚನಕಾರರ ಸಹ-ವಾಸದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯು ಹೊಸರೂಪ ಪಡೆಯಿತು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನಾನುಭವವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳವಾದ ಚಿಂತನೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರ ಲೋಕಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲೋಕಗ್ರಹಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ, ಭಾಗವತ, ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ದರ್ಶನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದರು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ 'ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ', 'ಸಂಪಿಗೆ ಭಾರತ', 'ಬೆಟ್ಟ ಮಹಮದನ ಬಳಿಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ', 'ಭವ ತಲ್ಲಣ', 'ಆನಂದಲಹರೀ', 'ಮಹಾಭಾರತ ಅನುಸಂಧಾನದ ಭಾರತಯಾತ್ರೆ' ಮುಂತಾದ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ 'ಭಕ್ತಿಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದರು. ಇದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನವೂ ಹೌದು, ಭಕ್ತಿ ಸಂಕಥನವೂ ಹೌದು. ಸರಳ, ಸುಲಲಿತ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ಮಯ ಮೂಡಿಸುವ ಭಾಷೆಯಿಂದ, ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಪುಟಪುಟಗಳಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಹೊಳೆಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಓದುಗ ಬಳಗವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಇವರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೂ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯಾನುಸಂಧಾನದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಇವರೊಬ್ಬರು 'ಫಿಲಾಲಜಿಸ್ಟ್'. ಇವರು ತಜ್ಞ ಓದುಗರೂ ಹೌದು, ಪಠ್ಯ ಪ್ರವೀಣರೂ ಹೌದು, ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರೂ ಹೌದು. ಈ ಫಿಲಾಲಜಿಕಲ್ ಓದಿಗೆ ಇವರ 'ಸಂಪಿಗೆ ಭಾಗವತ' ಹಾಗೂ 'ಭಾರತಯಾತ್ರೆ'¹⁹⁷ ಕೃತಿಗಳು ಉತ್ತಮ

¹⁹⁷ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ಗಾಡಿ, ಮಹಾಭಾರತ ಅನುಸಂಧಾನದ ಭಾರತಯಾತ್ರೆ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2018.

ಮಾದರಿಗಳಾಗಿವೆ. 'ಸಂಪಿಗೆ ಭಾಗವತ'ದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲೇ¹⁹⁸ ಅವರ ಆ ಓದಿನ ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಭಾಗವತಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವ 'ಭಾಗವತ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ'ವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಎಲ್ಲ ದೊಡ್ಡಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಇಂಥದೊಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದುವರಿದು "ಈ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಗಳು ನಮಗೆ ಇಂಥ ಮಹಾಗ್ರಂಥಗಳ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಾನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತಾವೇ ಕಾವ್ಯದ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಕಾವ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಜೀವಿಸಿರುವುದುಂಟು. ರಾಮಾಯಣದ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಕ್ರೌಂಚದ ಅಳಲು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೇ!" ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಸೂಚಕ ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ ಓದುಗರ ಮನದಲ್ಲಿ ಹೊಳಹನ್ನೂ, ಅದರ ಬೆರಗನ್ನೂ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ.¹⁹⁹ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿ ಯೋಚಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೊಸ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಇವರು²⁰⁰ 'ಭಾಗವತ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ'ವು ಭಾಗವತಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಮೊದಲು ಕಾಣಿಸುವುದು ಪದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲೇ ಭಾಗವತವು ಕೊನೆಯದ್ದೆಂಬುದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ಇವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.²⁰¹ ಕೊನೆಯ ಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯು ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ರಚನೆಗೊಂಡ ಪುರಾಣದ ಭಾಗ ಹೇಗಾಯಿತು? ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವೆಂಬಂತೆ, ಭಾಗವತದ ರಚನೆಯಾದ ಮೇಲೆಯೇ 'ಭಾಗವತ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ'ವು ಪದ್ಮಪುರಾಣವನ್ನು ಸೇರಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭವನೀಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಈ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯದೆ, ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಪರಿಹಾರವೊಂದನ್ನು ಅವರು ಹೀಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ— "ಭಾಗವತದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಪುರಾಣ ಹೇಳುವಂತಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ಚಂದವೇ ಎನ್ನುವುದೂ ನಿಜ. ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಾತೆಂದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾಚ್ಮಯಗಳೊಳಗೆ ನಾವು ಭಾವಿಸದ, ಭಾವಿಸಲಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂತಃಸಂಬಂಧ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು".²⁰² ಇವರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ 'ಚಂದ' ಹಾಗೂ 'ಭಾವಿಸಲಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂತಃಸಂಬಂಧ' ಇವು ಪುರಾಣಗಳ ಭಿನ್ನ ಓದಿಗೆ ಓದುಗರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಭಿನ್ನ ಓದಿಗೆ ನಿದರ್ಶನವೆಂಬಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರು 'ಭಾಗವತ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ'ಯೆಂಬ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯು ನೀಡುವ ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಮಗ ಶುಕನನ್ನು ಅರಸುತ್ತ, ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತ ಕಾಡುಮೇಡು ಸುತ್ತುವ ವ್ಯಾಸರಿಗೆ, ಗಿಡಗಂಟಿಗಳು ಓಗೊಡುತ್ತವೆ. ಇದು ವ್ಯಾಸರಲ್ಲಿ

¹⁹⁸ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ವಾಡಿ, ಸಂಪಿಗೆ ಭಾಗವತ, ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2011. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯ 'ಗಿಡಗಂಟಿಗಳು ಓಗೊಡುವಂತೆ'.

¹⁹⁹ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರ ಬರಹದ ಶೈಲಿ ಅವರ ಮಾತಿನ ಶೈಲಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದದ್ದು. ಇವರ ಮೌಖಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಬೆರಗನ್ನು ಕೇಳುಗರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲವೋ ಇವರ ಬರಹಗಳೂ ಮೂಡಿಸಬಲ್ಲವು. ಇವರ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದುವುದೆಂದರೆ ಇವರ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ. ಕೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಇವರ ಬರಹ 'ಆಧುನಿಕರಿಗೆ ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿ'.

²⁰⁰ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದು, ತೆರೆಯುವಂಥ ಹರಿತ ವಾದಗಳ ಅಹಂಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸರಿಸಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಣಿಸುವಂಥ, ಪ್ರತ್ಯಾರ್ಥಕ ಹಾಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಸೂಚಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ, ಸೌಮ್ಯ ಸಂವಾದದ ಸೌಜನ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

²⁰¹ ಸಂಪಿಗೆ ಭಾರತ, ಪುಟ 02.

²⁰² ಅದೇ, ಪುಟ 02.

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಶುಕನು ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ತನ್ನಂತೆ ಬಗೆಯುತ್ತಿದ್ದನು, ಹೀಗೆ ಬಯಲಾದವನು ತನ್ನದನ್ನು ಒಂದು ಆಲಯದಲ್ಲಿ ಇರೋದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ನಿಜಕ್ಕೂ ವಿರಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನಂತೆ ನೋಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ವ್ಯಾಸರಿಗೆ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.²⁰³ ಆದರೆ, ಪುತ್ರಶೋಕದ ಈ ಮಟ್ಟದ ತೀವ್ರತೆ ಇರದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ವ್ಯಾಸರಿಗೆ ವಿರಕ್ತಿ ತತ್ತ್ವದ ಅರಿವೇ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರು “ಈ ಸತ್ಯ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಗನಿಗೆ ವಿರಕ್ತಿ ಉಂಟಾಯಿತೆ? ಎಲ್ಲ ಅನುಭವಗಳ ಆಳದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಒಳ ಹೆಣಿಗೆಯಿದೇನು!”²⁰⁴ ಎಂದು ವ್ಯಾಸರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಾಸರ ಈ ಸಂದಿಗ್ಧ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯು “ಸಾಹಿತ್ಯವು, ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ; ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟುವ ಪರಿ”ಯಂತೆ²⁰⁵ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಲೇಖನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯ ಎರಡನೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇವರು ವಿವರಿಸುವುದರಲ್ಲೂ, ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಇತರೆ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ‘ಭಾರತಯಾತ್ರೆ’ಯ ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಸ, ಪಂಪ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರಂಥ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಸಂದಿಗ್ಧ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಸಲ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರು, ಇಂಥ ಸಂದಿಗ್ಧಗಳಿಗೆ, ಸಮಗ್ರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯ ಅರ್ಥಪ್ರಪಂಚದೊಳಗೇ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವೆಡೆ ಸಂದಿಗ್ಧಗಳನ್ನು ಸಂದಿಗ್ಧಗಳನ್ನಾಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ.

ನ ರವಿಕುಮಾರ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರು “ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಕಥೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗಮನಿಸದೆ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಪಾತ್ರಗಳ ಮನೋಭಿತ್ತಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಲೇ ಭಾಷೆಯ ಅನಂತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾರೆ.” ಹಾಗಾಗಿ, “ಇಂಥ ಕ್ರಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಪರೂಪದ್ದು. ಒಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇದು ‘ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ’ ಮಾದರಿಯದು”²⁰⁶ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ಮಾತು. ಆದರೂ, ‘ಪಾತ್ರಗಳ ಮನೋಭಿತ್ತಿ’ ಹಾಗೂ ‘ಭಾಷೆಯ ಅನಂತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ’ ನೆಲೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಕೂಡ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಪುರಾಣಾದಿಗಳು ಹಲವು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ, ಹಲವು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಲುಪಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಅನೇಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಪರಿಚಯವೂ ನಮಗಿರುತ್ತದೆ. ಸುದೀರ್ಘ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಿರುವ ಪಠ್ಯಗಳು, ಭಿನ್ನ ನಂಬಿಕೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಪ್ರಪಂಚಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಈಗಲೂ ಅಂಥ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಪಠ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಮುಂದಿನವರ ಅರಿವಿಗೂ ದಾಟುತ್ತದೆ.

²⁰³ ಅದೇ, ಪುಟ 03.

²⁰⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 03.

²⁰⁵ ಅದೇ, ಪುಟ 03.

²⁰⁶ ‘ಭಾರತಯಾತ್ರೆ’ಯಲ್ಲಿ ನ ರವಿಕುಮಾರ್ ಅವರ ಮಾತು, ಪುಟ 08.

ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಆ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಹೊಸ ಅರ್ಥಪ್ರಪಂಚವೊಂದು ಮಿಕ್ಕ ಅರ್ಥಪ್ರಪಂಚಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವುದೋ ಇನ್ನೊಂದು ಎಂದಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ, ಅಪಾಯವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಪರಿಹಾರವೂ ಇದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಭಿನ್ನ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಲ್ಲ ಹೊಸ ಅರ್ಥಪ್ರಪಂಚವು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೋಡಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವ್ಯಾಸರ ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯು ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ, ಲಲಿತಾ ಸಿದ್ಧಬಸವಯ್ಯ, ಲಿಯೋ ಟಾಲ್‌ಟಾಯ್, ಒರ್ಹಾನ್ ಪಾಮುಕ್ ಮುಂತಾದವರ ಸಾಹಿತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೋಡಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಹೊಸ ಅರ್ಥಪ್ರಪಂಚವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಲ್ಲದು ಎಂದಾದಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎರಡೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ಪಾಡಿ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಜರೂರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನ ವಲಯಕ್ಕಿದೆ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

23. ತಾಳ್ಮೆ ವಸಂತಕುಮಾರ (1948)

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಯ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಚರಣೆಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಾಳ್ಮೆ ವಸಂತಕುಮಾರ ಅವರು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಯಾರು ಗ್ರಾಮದ ತಾಳ್ಮೆ ಮನೆತನದವರಾದ ವಸಂತ ಕುಮಾರ್ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪುತ್ತೂರಿನ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ, ಪ್ರವಾಚಕರಾಗಿ, ನಂತರ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿದ ಅನುಭವವಿರುವ ತಾಳ್ಮೆಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 17 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನೂ, 18 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಂಫಿಲ್ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 'ಬೌದ್ಧಾಯನ' ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, 'ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆ' ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನಕ್ಕೆ ಗೊರೂರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ತಾಳ್ಮೆಯವರು 'ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು', 'ಸಾರಸ', 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ', 'ಸಂಶೋಧನಾ ರಂಗ', 'ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಮೀಮಾಂಸೆ'- ಇತ್ಯಾದಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

24. ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಭರಣ್ಯ (1951)

ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟರು ಮಾಡಿದರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುರುತರವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಣಾಜಿಯವರಾದ ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಭರಣ್ಯ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಂತ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಬಿಎ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಕೇರಳದ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಂಎ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದ ಇವರು ಮದರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಂಫಿಲ್ ಮತ್ತು ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸಿದರು. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದ ತುಳು ನಿಘಂಟು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ, ಮಧುರೈ ಕಾಮರಾಜ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕ, ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕ, ಪ್ರವಾಚಕ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ದುಡಿದ ಅನುಭವ ಇವರದ್ದು. 25ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ, 100ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಇವರಿಗೆ ಹವಿಗನ್ನಡ ಸೂರಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮುಳಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕೆ ಬಿ ಜಿನರಾಜ ಹೆಗ್ಡೆ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಸಂದಿವೆ.

‘ಪ್ರವೇಶ’, ‘ಸಂಶೋಧನ ವಿಧಾನ’, ‘ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ’, ‘ತುಳುವ ಮಂದಾರ’, ‘ತುಳು ನುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ’ ಇವು ಭರಣ್ಯರ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರು ‘ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್’, ‘ಗೆಣಸಲೆ’ ಮುಂತಾದ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನೂ, ‘ಹೀಗೊಂದು ಮದುವೆ’, ‘ಬದ್ಧ’, ‘ಗೋಕರ್ಣಮಂಡಲೇ ಪರಶುರಾಮ ಕ್ಷೇತ್ರೇ’ ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ, ‘ದೊಡ್ಡಜಾಲು’, ‘ಮೂಡು ಮಜಲು’, ‘ಪ್ರತಿಸ್ವರ್ಗ’ ಮುಂತಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ಬಚ್ಚರೆ ಬಚ್ಚೆಯಿ’ ಎಂಬ ಲಘು ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಕಲನ ಹಾಗೂ ‘ನಾಲನೆ ಬುಲೆ’ ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿ ಇವರ ತುಳು ಕೃತಿಗಳು. ‘ಮಧುರ’, ‘ಕದಂಬ’, ‘ನುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ’ ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, ಅನುಭವ ಕಥನ ಹಾಗೂ ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭರಣ್ಯರ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವಾದ ‘ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ: 1860-1920’²¹¹ ಕೃತಿಯು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹಾವನೂರರ ‘ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರುಣೋದಯ’, ರಾ ಯ ಧಾರವಾಡಕರ್‌ರ ‘ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದಯಕಾಲ’, ಎಸ್ ಅನಂತನಾರಾಯಣರ ‘ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕವಿತೆಯ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ’, ಹೆಚ್ ಎಸ್ ಸುಜಾತಾ ಅವರ ‘ಎಂ ಎಸ್ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ’ ಮುಂತಾದ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಳ್ಳದಿರುವ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತ, 60 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ.²¹² ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆರಂಭವನ್ನು

²¹¹ ಡಾ ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಭರಣ್ಯ, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು, 2021.

²¹² ಅದೇ, ಪೀಠಿಕೆ.

ಕುರಿತು ರಂ ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ, ಸ ಸ ಮಾಳವಾಡ ಹಾಗೂ ಎಲ್ ಎಸ್ ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ 1860ರಿಂದ 1920ರವರೆಗಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ಆರಂಭದ ಅವಧಿಯೆಂದು ಭರಣ್ಯರು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಇವರು ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರೂಪದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸದ ತಾತ್ವಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ಹಾಗೂ ವಿವರಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಮುಖಮಾಡಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಪೂರ್ವದ ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶಾ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ಗಂಭೀರ ಚರ್ಚೆಯಾಗಲಿ, ಅವು ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟದ್ದರ ಹಿಂದಿನ ಅರಿವಿನ ನೆಲೆಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅವಲೋಕನವಾಗಲಿ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. “ಹಳಗನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆ ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಮುನ್ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು”²¹³ ಎಂಬಂಥ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಗಷ್ಟೇ ತಾತ್ವಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ, ಇವರ ಹಿಂದಿನ ಸಂಶೋಧಕರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬಾರದಿದ್ದ ಆದರೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಖ್ಯವಾದ ಎಷ್ಟೋ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ, ವಿವರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

25. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ (1955):

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪಂಜದವರಾದ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆಯವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆಯೆರಡನ್ನೂ ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದವರು. ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯೊಂದನ್ನೂ ಇವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮದರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿರುವ ಇವರು ಸುಳ್ಯದ ನೆಹರೂ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹಾಗೂ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. 1998ರಿಂದ 2015ರವರೆಗೂ ದೆಹಲಿಯ ಅಮೇರಿಕನ್ ಇನ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್‌ನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 2015ರಿಂದ ದೆಹಲಿಯ ಜವಾಹರಲಾಲ ನೆಹರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ದುಡಿದು 2020ರಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದರು. ‘ಮೆಕೆಂಜಿ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು’, ‘ಲಿಂಗರಾಜನ ಹುಕುನಾಮೆ’, ‘ದಲಿತ ಜಗತ್ತು’, ‘ಬಂಡಾಯ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ’, ‘ಶಿಷ್ಟ ಪರಿಶಿಷ್ಟ’, ‘ಕರಾವಳಿ ಜಾನಪದ’, ‘ಕನ್ನಡ ಕಥನಗಳು’, ‘ಕೂಡುಕಟ್ಟು’, ‘ಜನ

²¹³ ಅದೇ, ಪುಟ 153.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ, 'ಬಹುರೂಪ', 'ಮೆಲುದನಿ' ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಿಳಿಮಲೆಯವರ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖನಗಳು 'ಕನ್ನಡ ಕಥನಗಳು'²¹⁴ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿವೆ. ಒಟ್ಟು ಒಂಬತ್ತು ದೀರ್ಘ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ 'ಹಳೆಗನ್ನಡದ ಬಹುರೂಪೀ ನಿರೂಪಣೆಗಳು' ಲೇಖನವು ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವರ್ತಮಾನದ ತಲ್ಲಣಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಧರ್ಮ, ಕವಿ, ಛಂದಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯುಗಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಬಿಳಿಮಲೆಯವರು, ನಮಗೆ ಹಳಗನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಪರಿಚಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಏಕತಾನತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.²¹⁵ ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ಅಂತಿಮ ಎಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಠ್ಯವೊಂದು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತ, ಹೊಸ ರೂಪ ಧರಿಸಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ, ಬಹುರೂಪಿಯಾಗಿ, ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಬರುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ವಿಧಾನವು ನಮಗೆ ಬೇಕಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.²¹⁶ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಆಶಯಕ್ಕೊಂದು ಮಾದರಿಯನ್ನೂ ಹಾಕಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಾಸ ಭಾರತವು ಪಂಪನ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನಂತರ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಕನಕದಾಸ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಕವಿಗಳು, ಹರಿದಾಸರು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಕವಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಗೆ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ದಾಟಿ ಬಂದಿತೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ"²¹⁷ ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆಯು ಇವರ ಈ ಪ್ರಬಂಧದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಇದೇ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಲೇಖನ 'ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆ'. ಸುಮಾರು 40 ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಈ ಪ್ರಬಂಧವು, ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ, ಅವುಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ದಾರಿಗಳನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುಂಬರುವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಬಹು ಪಠ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಪಠ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗಳ ಕಡೆ ಗಮನ, ಬಹು ಆಕರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕುತೂಹಲ ಹಾಗೂ ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಹುಡುಕಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ.²¹⁸ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನೆಲೆಯಿಂದ ಕಾಣುವ ಇವರ ಲೇಖನಗಳು ವರ್ತಮಾನದ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುತ್ತವೆ.

²¹⁴ ಡಾ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ, ಕನ್ನಡ ಕಥನಗಳು, ಅಹರ್ನಿಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, 2019.

²¹⁵ ಅದೇ, ಪುಟ 29.

²¹⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 29.

²¹⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 33.

²¹⁸ ಅದೇ, ಪುಟ 98.

26. ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ (1956)

ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು 21ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ದಾಟಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕರೋಪಾಡಿ ಗ್ರಾಮದವರಾದ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ತುಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲವರಾದ ಇವರು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಎಂಎ ಪದವಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, 'ಭಾಗವತದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ದುಡಿದ ಅನುಭವವಲ್ಲದೆ, ಉಡುಪಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರದಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಒಡನಾಟದ ಅನುಭವವೂ ಇವರದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಲಿಪಿಕಾರರಾಗಿ, ಅವರ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ ಟಿ ವಿ ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರಿ ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಸೇಡಿಯಾಪು ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ವರ್ಧಂತ್ಯುತ್ಸವ ವಿದ್ವತ್ ಸಮ್ಮಾನ, ರಾಮವಿಠಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರ ಮುಡಿಗೇರಿವೆ.

ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟರು ತುಳು ನಿಘಂಟು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 20ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು', 'ಶ್ರೀಭಾಗವತೋ', 'ಪ್ರಸಂಗ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ', 'ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನ', 'ಯಕ್ಷಗಾನಾಧ್ಯಯನ' ಇವು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಚನೆಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ, 'ವಿಚಾರ ಪ್ರಪಂಚ', 'ತುಳುವರಿವರು', 'ಕೇಶಿರಾಜದರ್ಪಣ', 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ', 'ಸೇಡಿಯಾಪು ಭಂದಸ್ಸಂಪುಟ', 'ಸುಕೃತಿ', 'ಭಾರತೀಯ ಸಂವೇದನೆ-ಸಂವಾದ', 'ವಿದ್ವಜ್ಜೀವಿತ', 'ಭಾನುಮತಿಯ ನೆತ್ತ' ಮುಂತಾಗಿ 28 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, 'ಪೊನ್ನಕಂಠಿ', 'ಗುರುಗೌರವ', 'ಶತಾಂಜಲಿ', 'ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟಗಳು' ಮುಂತಾಗಿ 19ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಕೃತಿಗಳ ಸಹ-ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. 'ಸತೀ ಕಮಲೆ' ಇವರ ಅನುವಾದ ಕೃತಿ.

'ರಸವೇ ಕಾವ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ'²¹⁹ ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬುವ ವಿಷ್ಣುಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಕೀಯಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ಪಂಡಿತ ಪರಂಪರೆಯ ಕಾವ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳ ಪರಾಮರ್ಶೆಯೂ ಆ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೃತಿ 'ಭಾರತೀಯ ಸಂವೇದನೆ: ಸಂವಾದ'.²²⁰ 1981ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್‌ನ ವತಿಯಿಂದ ಯು ಆರ್

²¹⁹ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯ ವತಿಯಿಂದ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದ ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಭಟ್ಟರು ಆಡಿದ ಮಾತು. ಉಲ್ಲೇಖ: ವಾರ್ತಾಭಾರತಿ ವರದಿ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 12, 2020.

²²⁰ ಸಂ: ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಭಾರತೀಯ ಸಂವೇದನೆ: ಸಂವಾದ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, 2012.

ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ ನಿರ್ದೇಶಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕಮ್ಮಟವೊಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿತರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ನರಸಿಂಹ ಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಇದು 'ಭಾರತೀಯ ಸಂವೇದನೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ 'ಋಜುವಾತು' ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. "ಭಾರತೀಯ ಋಷಿಪರಂಪರೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಚಿಂತನಸರಣಿಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡವುಗಳಾಗಿದ್ದು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು ಒಂದೇ"²²¹ ಎಂಬ ತಾತ್ವಿಕ ಅಂಶವನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿತ್ತು. ಅಂದಿನಿಂದ 2011ರವರೆಗೂ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದು, ಆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳ ಸಂಪಾದನವೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಕೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಕೆ ವಿ ನಾರಾಯಣ, ಬಿ ಎನ್ ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ, ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಶಶಾವಧಾನಿ ಆರ್ ಗಣೇಶ್, ಟಿ ವಿ ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ ರೈ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪಾದೇಕಲ್ಲು ನರಸಿಂಹ ಭಟ್ಟರು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ಲೇಖನವು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿದೆ. ಇಷ್ಟೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಪಾದನ ಕೃತಿ 'ಭಾನುಮತಿಯ ನೆತ್ತ'.²²² ಪಂಪ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ನೆತ್ತ ಪ್ರಸಂಗ'ವನ್ನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವತ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಡೆದ ಲಿಖಿತ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಈ ಕೃತಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ, ಎಸ್ ವಿ ರಂಗಣ್ಣ ಅವರ 'ನೆತ್ತವನ್ನಾಡಿದವರಾರು'(1930) ಲೇಖನದಿಂದ ತೊಡಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಅರ್ತಿಹಜೆ ಅವರ 'ಪಂಪನಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತಮಿಳಿನ ಪೆರುಂದೇವನಾರ್'(2012) ಲೇಖನದವರೆಗೂ ಒಟ್ಟು 55 ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳು, ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರಹ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಮೂರು ಸಣ್ಣಕತೆ-ನಾಟಕಗಳಿವೆ. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಕೂಡ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.²²³ ಈ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟರ ಸಂಪಾದನೆಗಳು ಮಾದರಿಗಳಾಗಿವೆ.

27. ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕ್ಕಲ್ (1957)

ವಸಾಹತು ಕಾಲದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕ್ಕಲ್ ಅವರು ಮೂಲತಃ ಕಾಸರಗೋಡಿನವರು. 1988ರಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ 'ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಅಪ್ಪೆಡ್ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಲೇಶನ್ ಸ್ಟಡೀಸ್' ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿದು ಈಗ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅನುವಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಇವರು, ಚರಿತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಚಿಂತನ ಧಾರೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಾವಯವವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ

²²¹ ಅದೇ, ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ, ಪುಟ 18

²²² ಸಂ: ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಭಟ್ಟ, ಭಾನುಮತಿಯ ನೆತ್ತ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ, 2012.

²²³ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಯತ್ನ ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆಯವರ 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಗ್ದಾದಗಳು' ಪುಸ್ತಕ.

ಮೊದಲಿಗರು.²²⁴ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಯುರೋಪಿನ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳಾದ ಜಾರ್ಜ್ ಲುಕಾಚ್, ರೇಮಂಡ್ ವಿಲಿಯಮ್ಸ್, ಟೆರಿ ಈಗಲ್ಸ್, ಟೊನಿ ಬೆನೆಟ್ ಹಾಗೂ ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಜೇಮ್ಸ್ ಇವರ ಚಿಂತನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ನಡೆಸುತ್ತ ತಮ್ಮದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ', 'ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಆಕರಗಳ ಅರ್ಥಕಲ್ಪನೆ' ಹಾಗೂ 'ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕನಕ ಸಂಕಥನ' ಇವು ಪಡಿಕಲ್ಕರ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಹತ್ವದ ಲೇಖನಗಳಾಗಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ಕನಕ ಸಂಕಥನದ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಇವರು, ಕನಕದಾಸರ ಕುರಿತ ಸಂಕಥನಗಳು 19-20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಅನುವಾದ, ಮರುಮುದ್ರಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಪಠ್ಯದ ಮರುಪ್ರಸಾರದ ಮತ್ತು ಮರುವೋದಿನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವು ಪಠ್ಯವೊಂದರ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರದೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.²²⁵ ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಎರಡು ತೆರನಾಗಿದ್ದು, ಮೊದಲನೆಯದ್ದು, ಪಠ್ಯವೊಂದು ಅದರ ಪ್ರಸಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧವೆಂದೂ, ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದ್ದು, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದಕರೂ, ಅನುವಾದಕರೂ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳೊಡನೆ ಹೊಂದಿರುವ ತಕ್ಷಣದ ಸಂಬಂಧವೆಂದೂ ಪಡಿಕಲ್ಕ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.²²⁶ ಈ ತಾತ್ವಿಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನಕದಾಸರ ಸಂಕಥನವು ಹೇಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಿತು ಎಂದು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ತಂದ ಪೌರಸ್ತ್ಯವಾದಿ ಚಿಂತನೆಯು ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿತ್ತಿತೆಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತ, ದಾಸರ ಹಾಡುಗಳು 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ'ವಾದದ್ದರ

²²⁴ ಮಂಗಳೂರು ವಿವಿಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಆರ್ ಶಶಿಧರ್ ಅವರು ಕೂಡ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು 90ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿರುವ ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ್, ಭಾಸ್ಕರ ಮಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಶಶಿಧರ್ ಅವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಮಿಕ್ಕವರು ಯಾರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬಾಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಇನ್ನು, ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಕುವೆಂಪು ವಿವಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ಕೆ ಕೇಶವಶರ್ಮ ಅವರು ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ಬರೆದಿರುವರಾದರೂ, ಅವರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಧಾರೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಅಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. 90ರ ದಶಕದ ಹಿಂದೆಯೂ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಅವು ಒಂದು ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುವಷ್ಟು ಸಮರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

²²⁵ ಪ್ರೊ ಶಿವರಾಮ ಪಡಿಕಲ್ಕ, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕನಕ ಸಂಕಥನ, ಸಂ: ಡಾ ಬಿ ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕನಕನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ: ಸಂಕಥನಗಳ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ, ಪುಟ 63, ಕನಕದಾಸ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಂಗಳೂರು, 2013.

²²⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 64.

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದಂಥ ಖಚಿತ ಪಠ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಪಠ್ಯನಿಷ್ಠ ಕ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು, ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವದ ಉಳಿದ ರಚನೆಗಳಂತೆ ದಾಸರ ಹಾಡುಗಳೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮತ ಪಂಥಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿದವಾದರೂ, ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯೀಕರಿಸುವಾಗ ಆ ಮಿತಿಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಬೇಕಾಯಿತು.²²⁷ ಇದು ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮತ-ಪಂಥಗಳಾಚೆಗಿನ ಶುದ್ಧ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ, ಇದನ್ನು ವೈದಿಕರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿ ನೋಡಲಾಯಿತು. ಈ ಭಿನ್ನ ಸಂಕಥನಗಳ ಹಿಂದಿನ ಬೇರೆಬೇರೆ ರಾಜಕೀಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪಡಿಕೆಲ್ ಲೇಖನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯನಿಷ್ಠೆಯಾಚೆಗಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಹಾದಿಗಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ, ಸ್ಮೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಜ್ಞಾವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಇದು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಹಿಡಿದಿರುವ ಪಠ್ಯದ ಗೀಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗುತ್ತದೆ.²²⁸ ವೈದಿಕ, ಅವೈದಿಕ, ಜಾತಿ, ಜಾತಿವಿರೋಧಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಡುವ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ರೂಪಕಗಳು ಎಂದು ಪಡಿಕೆಲ್ ಬಲವಾಗಿ ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಪಡಿಕೆಲ್ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೊನಚನ್ನು ತೋರುವ ಕೃತಿ 'ನಾಡು-ನುಡಿಯ ರೂಪಕ: ರಾಷ್ಟ್ರ ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳು'. ಇದು ಇವರ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ, ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇವೆ.

28. ಎಸ್ ಆರ್ ವಿಜಯಶಂಕರ (1957)

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು 20ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ, 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿರುವ ಮೂಲತಃ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಟ್ಟದವರಾದ ಎಸ್ ಆರ್ ವಿಜಯಶಂಕರ ಅವರು ಅಭಿಜಾತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ನವ್ಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ.²²⁹ ಇವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ (ಮ್ಯಾನೇಜ್ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ) ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉಡುಪಿಯ ಕಲ್ಯಾಣಪುರದ ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಮ್ಮಣ್ಣೀ ಕಾಲೇಜು ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ದುಡಿದ ಅನುಭವವಲ್ಲದೆ, ಹೆಚ್‌ಎಂಟಿಯ

²²⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 76.

²²⁸ ಅದೇ, ಪುಟ 83,84.

²²⁹ ಬಿ ಎನ್ ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ, ನವ್ಯೋತ್ತರ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಮರ್ಶೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಸ್ವತಃ ಧ್ವನಿ, ಎಸ್ ಆರ್ ವಿಜಯಶಂಕರ, ನಿಜಗುಣ, ಪುಟ 06, ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2012.

ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಆಫೀಸು, ನೋವೆಲ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್, ಸಿಸ್ಕೋ ಹಾಗೂ ಇಂಟೆಲ್‌ನಂಥ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ, ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಾಹಕರಾಗಿ ದುಡಿದ ಅನುಭವವೂ ಇವರಿಗಿದೆ. ಡೆಕ್ಕನ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿಯೂ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ವಲಯದ ಗೌರವ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುವ ಇವರು, ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ಎರಡು ಬಾರಿ), ಪ್ರೊ ವಿ ಎಂ ಇನಾಂದಾರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಕೊಡಮಾಡುವ ಪ್ರೊ ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಜಿ ಎಸ್ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಅಕಲಂಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಇವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ.

‘ಮನೋಗತ’, ‘ಒಳದನಿ’, ‘ನಿಜಗುಣ’, ‘ಅಪ್ರಮೇಯ’, ‘ವಸುಧಾ ವಲಯ’, ‘ಅನವರತ’ ಇವು ವಿಜಯಶಂಕರರ ಪ್ರಮುಖ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನಗಳು. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರ ಬದುಕು-ಬರಹವನ್ನು ಕುರಿತು ಜೀವನವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ, ಹೆಚ್ ಎಸ್ ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಅವಲೋಕನ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ‘ಪ್ರತಿಮಾ ಲೋಕ’, ‘ಕೆ ಸದಾಶಿವ ಕಥಾ ವಾಚಿಕೆ’ ಮತ್ತು ‘ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ವಿಮರ್ಶೆ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಗುಣ ಯಾವುದು” ಎಂಬ “ಶಾಶ್ವತವಾದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ”ಯನ್ನು²³⁰ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಗಂಭೀರ ಓದನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಇವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನ ‘ನಿಜಗುಣ’. ಇದರಲ್ಲಿ ‘ದಶಶ್ಲೋಕಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ-ಅಲ್ಲಮ’, ‘ಪುತ್ಥಳಿ ಬೊಂಬೆಯ ಕಾಂಚಾಣ ಕಲ್ಪನೆ-ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ‘ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣ’ ಮತ್ತು ದಾಸರ ‘ಭಾಗ್ಯದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾರಮ್ಮ’, ‘ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬರಲು ಹಾತೊರೆವ ಭಕ್ತಿ: ಎಸ್ ಮಂಜುನಾಥ್ ಅವರ ಕಾವ್ಯ’, ‘ಅಡಿಗರ ಪ್ರತಿಮಾಲೋಕ’, ‘ಕೆ. ಕೇಶವಶರ್ಮ ಅವರ ‘ಚಾರು ಚರಿತೆ’, ‘ವಸುಧೇಂದ್ರರ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ’, ‘ಲಂಕೇಶರ ಕೊನೆಯ ಕತೆಗಳು’, ‘ಜಿ ಎಸ್ ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾಲೋಕ’, ‘ಕೆ ವಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅವರ ‘ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತು’ ಮುಂತಾದ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖನಗಳಿವೆ. ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಶಂಕರರ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಿ ಎನ್ ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ ಅವರು “ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೃತಿ ಯಾರದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಯಾವ ಪಂಥೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಸತ್ಯದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಯತ್ನವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷೀಯವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ತರ್ಕಿಸುವುದೇ ವಿಜಯಶಂಕರರ ಮುಖ್ಯಕ್ರಮ”²³¹ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮೂಲಕ ಇವರು “ಲೇಖಕರ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಲೋಕದೊಳಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ನೋಟ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲರು”²³² ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಹುಪಾಲು ಹೊಂದುವಂತೆಯೇ ‘ಕೆ ಕೇಶವಶರ್ಮ ಅವರ

²³⁰ ಮೊದಲ ಮಾತು, ನಿಜಗುಣ, ಪುಟ 15.
²³¹ ಬಿ ಎನ್ ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ, ನಿಜಗುಣ, ಪುಟ 09.
²³² ಅದೇ, ಪುಟ 10.

‘ಚಾರು ಚರಿತೆ’ ಹಾಗೂ ‘ವಸುಧೇಂದ್ರರ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯ’ ಲೇಖನಗಳು ಮೂಡಿವೆ. “ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮೂಹದ ಅನುಭವವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಓದುಗನ ತಿಳಿವಳಿ ಪಡೆದೊಡಿಸುತ್ತದೆ”²³³ ಎಂಬ ಅರಿವು ಈ ವಿಮರ್ಶಾ ಲೇಖನಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಮೌಲ್ಯವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕೃತಿ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಕರ್ತೃವಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದೃಷ್ಟಿಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಿಯೂ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಲೇಖಕರ ಲೋಕಾನುಭವ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಓದುಗ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ದಾಟಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿಜಯಶಂಕರರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಆ ದಾಟಿಸುವಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ವರದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರಬಾರದು, ಬದಲಿಗೆ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು ಓದುಗರ ‘ಅನುಭವ’ಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಇವರ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದೆ. “ಕಾದಂಬರಿ ಕೇವಲ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವ ಕಲೆಯಲ್ಲ. ತೋರಿಸಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ಅಲ್ಲಿರಬೇಕು”²³⁴ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಇವರು ಈ ಕಾಣಿಸುವಿಕೆಗೆ ವಸ್ತುವಿಷಯದ ತಳಮಟ್ಟದ ಶೋಧ ಹಾಗೂ ಕೃತಿಯೊಳಗಿನ ನಿರೂಪಣೆಗಳು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದು ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಸಹಾಯವೂ ಬೇಕು ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡರ ನೆರವು ಇಲ್ಲದೆ, ಕೇಶವಶರ್ಮರ ‘ಚಾರು ಚರಿತೆ’ ಕಾದಂಬರಿಯು ಕೋಮುಹಿಂಸೆಯನ್ನು ವರದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಷ್ಟೇ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ಅದರ “ಸಮಗ್ರ ಅನುಭವವನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಸೃಜಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ”²³⁵ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಅನುಭವವನ್ನು ಸೃಜಿಸುವ ಕೊರತೆಯ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ, “ಒಣ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಬೇಕು”²³⁶ ಎನ್ನುವ ವಸುಧೇಂದ್ರರ ನಿಲುವು ಕೂಡ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕಥನಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯನ್ನು ಹೇರಿದೆ ಎಂದು ವಿಜಯಶಂಕರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ವಸುಧೇಂದ್ರರ ಕಥನಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಗೂ, ಕುವೆಂಪು, ಬೇಂದ್ರೆ, ಮಾಸ್ತಿ, ಪುತಿನ ಮೊದಲಾದವರ ವಾಸ್ತವವಾದದ ಕಲ್ಪನೆಗೂ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ವಸುಧೇಂದ್ರರ ವಾಸ್ತವ ಕಲ್ಪನೆ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ರೀತಿಯದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅದು ತನ್ನ ಕಥನ ಲೋಕಗಳನ್ನು “ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಥವಾ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ”²³⁷ ಒಳಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ, ಇವರ ಕಥನಗಳೆಲ್ಲವು “ಬ್ಲಾಗ್ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪಗಳು”²³⁸ ಎಂದು ವಿಜಯಶಂಕರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಪ್ರಪಂಚದ ಇಂದಿನ ಅನುಭವದ ಹೆಣಗಾಟ, ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡದೆ, ಆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಇತರ ಅನುಭವಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಂಡಿಗಳ ಬಗೆಗೂ ಗಮನ ಹರಿಸದೆ, ವಸುಧೇಂದ್ರರ ಕಥಾಪ್ರಪಂಚವು “ಭಾರತದ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಅನುಭವ” ಆಗಲು ಹೇಗೆ ಸೋತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಜಯಶಂಕರರು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಯಾವ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಥನಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದಿದ್ದಾರೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಯು ಆರ್ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ವಿವೇಕ ಶಾನಭಾಗ, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಖಾಸನೀಸ ಹಾಗೂ ಮಾಸ್ತಿ ಅವರ ಕತೆಗಳನ್ನು

²³³ ನಿಜಗುಣ, ಪುಟ 148.

²³⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 117.

²³⁵ ಅದೇ, ಪುಟ 117.

²³⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 140.

²³⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 143.

²³⁸ ಅದೇ, ಪುಟ 143.

ವಿಜಯಶಂಕರರು ಸೂಚಿಸಿ, ಕತೆಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮರ್ಥವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯು ಒಂದು ವಸ್ತುವಿಷಯದ ಸಮಗ್ರ ಅನುಭವವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಅಸ್ತಿವಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಜಯಶಂಕರರ ಈ ಎರಡೂ ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳು ನಿಂತಿವೆ. ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಥನಪ್ರಪಂಚವು ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಥವಾ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, 'ಕೃತಿಯು ಯಾವ ಪಂಥೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯದ್ದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ಸತ್ಯದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಯತ್ನವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷೀಯವಾಗಿ ವಿಜಯಶಂಕರರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ' ಎಂದು ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ ಅವರು ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ ಎಂದನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಚಾರು ಚರಿತೆ' ವರದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೂ "ಕೇಶವಶರ್ಮರ ಜೊತೆ ಕೋಮು ಹಿಂಸೆ ಇರಕೂಡದು ಎಂಬ ತತ್ವಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಹಮತವಿದೆ"²³⁹ ಎಂದು ಹೇಳುವ ವಿಜಯಶಂಕರರು, ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿಯವರೇ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಗುರುತಿಸಿದಂತೆ, "ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಸಮಾನತೆ, ಜನತಂತ್ರ, ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ನ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಉದಾರವಾದಿ"ಯಾಗಿ²⁴⁰ ತಮ್ಮ ಈ ಸಂಕಲನದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಂಥೀಯ ನಿಲುವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಾರೆ.

29. ಬಿ ಜನಾರ್ದನ ಭಟ್ (1959)

ಕಾದಂಬರಿ, ಅನುವಾದ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದ ಬಿ ಜನಾರ್ದನ ಭಟ್ ಅವರು ಮೂಲತಃ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಡುಬಿದ್ರಿಯವರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ಸಿ.ಐ.ಇ.ಎಫ್.ಎಲ್‌ನಿಂದ ಪಿ.ಜಿ.ಡಿ.ಟಿ.ಇ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಮೈಸೂರು ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಸರಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ಳಣ್ಣಿನ ಸರಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿರುವ ಇವರು 90ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇವರು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದು, ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಇವರ 'ಡಿಕೆಮರಾನ್' ಮತ್ತು 'ಲೂಸಿಯಾಡ್ಸ್' ಅನುವಾದಗಳನ್ನೂ, 'ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನ: ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ' ಎನ್ನುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, 'ಟಾಲ್ಸ್‌ಟಾಯ್ ಹೇಳಿದ ಕತೆಗಳು', 'ಕ್ಯಾಂಟರ್‌ಬರಿ ಕತೆಗಳು', 'ಪೀಟರ್ ಪ್ಯಾನ್ ಸಾಹಸಗಳು' ಮುಂತಾದ ಅಮೂಲ್ಯ ಅನುವಾದಗಳನ್ನೂ ಜನಾರ್ದನರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ', 'ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆ ಭೂಮಿ', 'ಕಲ್ಲು ಕಂಬವೇರಿದ ಹುಂಬ', 'ಬೂಬರಾಜ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ', 'ಗಮ್ಯ' ಮುಂತಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿವೆ. 'ದಕ್ಷಿಣ

²³⁹ ಅದೇ, ಪುಟ 120.

²⁴⁰ ಸುಮಿತ್ರಾಬಾಯಿ, ಅದೇ, ಪುಟ 7.

ಕನ್ನಡದ ಶತಮಾನದ ಕಾವ್ಯ', 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಶತಮಾನದ ಕತೆಗಳು', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ 2001', 'ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶತಮಾನದ ಕತೆಗಳು', 'ಓಬೀರಾಯನ ಕಾಲದ ಕತೆಗಳು' ಮುಂತಾಗಿ 20ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರಲ್ಲದೆ, ಕಾಂತಾವರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ 'ನಾಡಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಮಾಲೆಗಾಗಿ 233 ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ, 19ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅರುಣೋದಯ ಮತ್ತು 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ಪ್ರಕಟಿತ/ಅಪ್ರಕಟಿತ ಆದರೆ ಅಲಭ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 'ಕಲ್ಲುಕಂಬವೇರಿದ ಹುಂಬ' ಕಾದಂಬರಿಗೆ 'ತರಂಗ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಿನಿ ಕಾದಂಬರಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಹುಮಾನ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಇವರ 'ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು - ಕರಾವಳಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಥನ' ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ 2018ನೇ ಸಾಲಿನ ಇನಾಂದಾರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೂಡ ಲಭಿಸಿದೆ.

'ಪುಸ್ತಕಾಲೋಕ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ', 'ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ', 'ಶಿಷ್ಟ ವಿಶಿಷ್ಟ', 'ನವೋದಯದ ರಾಜಹಂಸ', 'ಓದಿನ ದಾರಿ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ: ಒಂದು ಪ್ರವೇಶಿಕೆ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಚರಿತ್ರೆ', 'ಕರಾವಳಿಯ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಮುಂತಾಗಿ 30ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಮರ್ಶಾ ಸಂಕಲನಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಜನಾರ್ದನರು ಭಟ್ಟರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಈರಾರು' ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲನೆಯ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತಿ; ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲನೆಯ ನಾಟಕ 'ಇಗ್ಗಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ ವಿವಾಹ ಪ್ರಹಸನ'ದ ಕರ್ತೃ ಕರ್ಕಿ ವೆಂಕಟರಮಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸೂರಿಯೇ ಕನ್ನಡದ ಎರಡನೆಯ ನಾಟಕ 'ಕನ್ಯಾ ವಿಕ್ರಯ' ಬರೆದವನು ಎನ್ನಲಾದ ಶಿವರಾಮ ಧಾರೇಶ್ವರನಾಗಿದ್ದಾನೆ; ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಬೆರ್ಮರು' ಪದವು 'ದೇವರು' ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ರೂಢಿನಾಮವೇ ಹೊರತು ಅಂಕಿತನಾಮವಲ್ಲ; ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವರು 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಶತಮಾನದ ಕಾವ್ಯ: 1900 - 2000' ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಬರೆದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಭಾಗವಾದ 'ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಏನು'²⁴¹ ಎಂಬ ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನವು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿತ್ತು. ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ ಚಿಂತನೆ-ಪ್ರತಿಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ, ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿರಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಗಳು 'ವಾಚಿಕ ಅಭಿನಯ' ಮತ್ತು 'ಸನ್ನಿವೇಶ' ಎಂದು ಸಾರುತ್ತಾರೆ. "ಕವನದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಕವನವು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಭಾವವನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಇವರು, ಸ್ಥಾಯಿ ಭಾವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸಿದರೆ 'ರಸ'ದ ಉದ್ದೀಪನವೂ, ಸಂಚಾರಿ ಭಾವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸಿದರೆ 'ಭಾವ'ದ ಉದ್ದೀಪನವೂ ಆಗುತ್ತದೆಂಬುದು ವಾಡಿಕೆಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತ, "ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕವನ ಅಥವಾ ಲಘುಕಾವ್ಯಗಳು ಉದ್ದೀಪಿಸುವುದು ಭಾವವನ್ನೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ" ಎಂಬ ನಿಲುವಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.²⁴² 'ವಾಚಿಕ ಅಭಿನಯ' ಮತ್ತು 'ಸನ್ನಿವೇಶ' ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕೆ ವಿ ತಿರುಮಲೇಶ, ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ ಮುಂತಾದವರ ಕವನಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲೇಖನ

²⁴¹ ಬಿ ಜನಾರ್ದನ ಭಟ್, ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಏನು?, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಸುಮಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, 2003.

²⁴² ಅದೇ, ಪುಟ 04.

ಮುಂದುವರಿದು, ವಸ್ತುಧ್ವನಿ, ಅಲಂಕಾರಧ್ವನಿ ಹಾಗೂ ರಸಧ್ವನಿಯ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ, ಸು ರಂ ಎಕ್ಕುಂಡಿ ಹಾಗೂ ಅಡಿಗರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಧ್ವನಿತತ್ವದ ನೆಲೆಯಿಂದ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಯೊಂದು ಸರಳ ಗದ್ಯವಾಗದೆ ಕಾವ್ಯವಾಗುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮನಗಾಣಿಸಲು ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರರ 'ನೆನಪು' ಹಾಗೂ ಅಡಿಗರ 'ಭೂಮಿಗೀತೆ' ಮತ್ತು 'ಪ್ರಾರ್ಥನೆ' ಕವನಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ 'ರಾಜನ ಹೊಸವರ್ಷದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು' ಕವನದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಬೇಡಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ವಾಚ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೈತಾಳಿದ್ದರೆ, ಈ ಕವನದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗರು ರಚಿಸಿದ 'ಪ್ರಾರ್ಥನೆ' ಕವನದಲ್ಲಿ ಆ ಬೇಡಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಗಾಗಿ ಯಾಚಿಸುವ ನವನವೋನ್ನೇಷ ರೂಪಕಗಳಾಗಿಬಿಟ್ಟಿವೆ ಎಂದು ಎನ್ ಎಸ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದನ್ನು²⁴³ ಜನಾರ್ದನರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ, 'ಅಭಿನಯ', 'ಸನ್ನಿವೇಶ', 'ಧ್ವನಿ', 'ಕಾವ್ಯ ಕರ್ಮ' ಮುಂತಾದ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳಿಂದ ಮೈತಳೆದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಜನಾರ್ದನರು ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ, ಆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

30. ಕೇಶವ ಶರ್ಮ ಕೆ (1960)

ಮೂಲತಃ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಡ್ಯನಡ್ಕದ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಕೋಡಂದೂರಿನವರು. ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಾ ಪ್ರಸ್ಥಾನಗಳಾದ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ, ಸ್ಟ್ರೀವಾದ, ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದಗಳಲ್ಲದೆ ಫುಕೋನ ಪ್ರಮುಖ ತಾತ್ವಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಇವರು ಯಕ್ಷಗಾನದ ಹವ್ಯಾಸಿ ಕಲಾವಿದರೂ ಹೌದು. ಇವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ವಿಭಾಗ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ದುಡಿದು ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇವರ ಸಮಗ್ರ ಬರಹಗಳನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಮೂರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಬೇರೆಬೇರೆ ಲೇಖನ ಸಂಕಲನಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ ಬರಹಗಳು ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಸಂಶೋಧನೆಗೂ ನಮ್ಮದೇ ಪರಿಕರಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ'²⁴⁴, 'ಅಚ್ಚುಳಾಯ್ತನದ ಪರ್ಯಾಯ ಹುಡುಕಾಟಗಳು'²⁴⁵ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲಿ ಕೇಶವಶರ್ಮರು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸದೆ, ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಭಾಷಾ-ವೈಖರಿಯನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳು ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು

²⁴³ ಅದೇ, ಪುಟ 23.

²⁴⁴ ಸಂ: ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ, ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವೈಧಾನಿಕತೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಹಂಪಿ, 2018.

²⁴⁵ ಸಂ: ಮೇಟಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಸಬಾಲ್ಪರ್ನ್ ಓದು, ಅರುಹು ಕುರುಹು, ಮೈಸೂರು, 2013.

ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ', 'ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಶಾಸ್ತ್ರ', 'ನೀಲನಕ್ಷೆ- ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆ: ಇಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ತೊಟ್ಟ ರೂಪ', 'ಶಬ್ದರೇಖೆ', 'ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ತೋರುನೋಟ' ಇತ್ಯಾದಿ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ, ಸ್ತ್ರೀವಾದ, ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದ, ಫುಕೋನ ಚಿಂತನೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ತತ್ತ್ವ-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳು ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 'ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಬಲ', 'ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಆಖ್ಯಾನ', 'ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಮೀಮಾಂಸೆ', 'ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದ ಮತ್ತು ಅನ್ಯವಾದಗಳು', 'ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದ', 'ಪ್ರಭು ಸಂಹಿತೆಯ ರೂಪಗಳು', 'ಫುಕೋವನ್ನು ಓದಲು ಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು' ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಸಾಲಿಗೆ 'ಪರ್ಯಾಯ ನೋಟಗಳು' ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಇದು ಸ್ಲೊವೇನಿಯಾದ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಸ್ಲಾವೊಯ್ ಜಿಜ್ಞಾಕ್‌ನ 'ಪ್ಯಾರೆಲಾಕ್ಸ್ ವ್ಯೂ' ಕೃತಿಯ ಅನುವಾದ. ಈ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಶವಶರ್ಮರು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಸಂವಹನದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತೆಯೂ ಇವೆ.

31. ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ (1967):

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಡಿಕೇರಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪೆರಾಜೆ ಗ್ರಾಮದವರಾದ ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆ ಅವರು ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಬಂದ ಮೊದಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಇತ್ತೀಚಿಗಿನವರೆಗೂ(2022) ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆಯವರನ್ನು ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನಾಗಿಯೇ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಕನ್ನಡದ ವಿದ್ವತ್ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು ಮಾಧವ ಪೆರಾಜೆಯವರು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಇವರು, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಹಿ ಚಿ ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಎಂಫಿಲ್ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಕೆ ವಿ ನಾರಾಯಣ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ತಾಳಮದ್ದಳೆ: ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ' ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 1992ರಿಂದ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಇವರು ನೋಮ್ ಚಾಮ್ಸ್‌ಕಿ ಹಾಗೂ ಆತನ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ, ತುಳು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ, ನಿರಚನವಾದ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನೂ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಡೆರಿಡಾನ್ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟವರು. ರಾಬರ್ಟ್ ಕಾಲ್ಡವೆಲ್‌ನ 'ದ ಕಂಪರೇಟಿವ್ ಗ್ರಾಮರ್ ಆಫ್ ದ್ರವಿಡಿಯನ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್', ಸ್ಪೀಫನ್ ಹಾಕಿಂಗ್‌ನ 'ಎ ಬ್ರೀಫ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಟೈಂ' ಹಾಗೂ ತುಳುವಿನ 'ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೋ'

ಮಹಾಕಾವ್ಯ; ಇವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ', 'ಡೆರಿಡಾ', 'ಪರಿಭಾಷೆ', 'ಯಕ್ಷಗಾನ ತಾಳಮದ್ದಲೆ: ನವೋತ್ತರ ಸಂಕಥನ', 'ಕೊಳಂಬೆ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ' ಇವರ ಇನ್ನಿತರ ಕೃತಿಗಳು.

ಇವರ 'ಪರಿಭಾಷೆ'²⁴⁶ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 27 ಲೇಖನಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 10 ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಗೂ, 7 ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ, 3 ದ್ರಾವಿಡ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ, 2 ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ 5 ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಲೇಖನಗಳು 'ನಿರಚನವಾದ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ-ಭಾಗ 01' ಹಾಗೂ 'ನಿರಚನವಾದ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ-ಭಾಗ 02: ಕಾರಂತರ ಚೋಮನ ದುಡಿ'. ಭಾಗ 01ರಲ್ಲಿ ಪೆರಾಜಿಯವರು ನಿರಚನವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತ, ಪಂಪ ಭಾರತದ 'ನೆತ್ತ' ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಿದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ನಿರಚನವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಕವಿತೆಯ ನಿಜ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಗೆ ತೊಡಕುಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವ ನಿರಚನವಾದವು, ಭಾಷಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳು ಹಾಗೂ ವೈರುಧ್ಯಗಳೆಂದು ಗಮನಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಪೆರಾಜಿಯವರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.²⁴⁷ ಮುಂದುವರಿದು, "ನಿರಚನವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯವೆನಿಸುವ ಅವಳಿ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ" ಎನ್ನುವ ಪೆರಾಜಿ, ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ, ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು, ಕತ್ತಲೆ-ಬೆಳಕು ಇತ್ಯಾದಿ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಅದಲುಬದಲು ಗೊಳಿಸಿ, ಅಂದರೆ, ನೆತ್ತ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಭೂಪೋತ್ತಮನ ಕಡೆಯಿಂದ ನೋಡುವ ಬದಲು ಭಾನುಮತಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಿರಚನವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಲಭಿಸಿದ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದ ವಿವರಗಳಿಂದ ಪದ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಅರ್ಥದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದಾಗ, ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದೆಂದೂ, ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಪಂಪ ಭಾರತದ ನಿರಚನವಾದಿ ಓದಿ ನಡೆಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಕಾವ್ಯದ ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಜಾಗಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದೂ, ಈ ಖಾಲಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಲು ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಪೆರಾಜಿಯವರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನೆತ್ತ ಪ್ರಸಂಗದ ನಿರಚನವಾದಿ ಓದನ್ನು ನಡೆಸುವ ಇವರು, ಪದ್ಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿನ್ನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬರಲು ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶ ಮತ್ತು ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದ ಸೂತ್ರವೊಂದರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

32. ಜಿ ಎನ್ ಉಪಾಧ್ಯ (1967)

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ; ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳ ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದ್ದು ಧಾರವಾಡದ ಮಾರ್ಗ. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಧಾರವಾಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಗರಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಯಿದೆ. ಏಕೀಕರಣದ ನಂತರವೂ ಇದು

²⁴⁶ ಡಾ ಮಾಧವ ಪೆರಾಜಿ, ಪರಿಭಾಷೆ, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೊಸಪೇಟೆ, 2008.

²⁴⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 48-49.

ಮುಂದುವರೆದು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮರಾಠವಾಡ, ಮುಂಬಯಿಯಂಥ ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೂ, ಧಾರವಾಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹಾಗೂ ಅದರ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಲಯಕ್ಕೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದ್ದು ಮಂಗಳೂರು ಮಾರ್ಗ. 80ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಯಾದ ನಂತರ ಹೊಸ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಮುಂಬಯಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಬರುಬರುತ್ತ ಈ ಭಾಗದವರಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಒಂದು ವಿಶ್ವಾಸನೀಯ ಪಾರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗವಾಯಿತು. ಇದು ಮುಂಬಯಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನೂ ಪ್ರಭಾವಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧ್ಯಾಪನ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯವರನ್ನೂ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, 1979ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ತೆರೆದಂದಿನಿಂದ ಮುಂಬಯಿ ಪರಿಸರದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ, ಮಂಗಳೂರಿಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವೊಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತಾಳ್ಮೆ ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಅವರು ಆ ಸಂಬಂಧದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದವರು. ಈಗ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಜಿ ಎನ್ ಉಪಾಧ್ಯ ಅವರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮೂಲತಃ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋಟದವರಾದ ಜಿ ಎನ್ ಉಪಾಧ್ಯ ಅವರು ಧಾರವಾಡ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಸ್ನಾತಕ ಹಾಗೂ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಬಳಿಕ, 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಎಂಬ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಇವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮಂಡಳಿ, ಗುಪ್ತಚರ ಇಲಾಖೆ ಮೊದಲಾದ ಉನ್ನತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯತಜ್ಞರಾಗಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಇವರ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಮಲ್ಲ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಉಪ-ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, 'ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ', 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ವರ್ಣಾತ್ಮಕ ಸೂಚಿ', 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು', 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯ', ಮುಂತಾದ ಸಂಶೋಧನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವಿಷ್ಟಲ್ಲದೆ, 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟ', 'ಗೋದಾವರಿವರಂ ಇರ್ದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು', 'ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸೊನ್ನಲಿಗೆ', 'ನಿಜದ ನಿಲುವು', 'ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನನ್ಯತೆ', 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶೋಧ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ ಹಂಪನಾ', 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಆದಾನ ಪ್ರದಾನ', 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆ' ಮುಂತಾದ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಉಪಾಧ್ಯರು ಮುಂಬೈ ಪರಿಸರದ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವತ್ ಲೋಕವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ 'ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡ ಜಗತ್ತು' ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು, ಇವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ 'ಅಭಿಜಿತ್ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ'ದಿಂದ ಹಲವಾರು ಯುವ ಸಂಶೋಧಕರ ಎಂಫಿಲ್ ಹಾಗೂ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಮುರುಘಾಮಠದಿಂದ

‘ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭೂಷಣ’ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ‘ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ಮುದ್ದಣ ಅನಾಮಿಕ ದತ್ತಿ ಬಹುಮಾನ’, ‘ಶ್ರೀ ಗುರುನಾರಾಯಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’, ‘ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಇವರಿಗೆ ಬಂದಿವೆ.

33. ಅಜಕ್ಕಳ ಗಿರೀಶ ಭಟ್ (1970)

ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಯ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಅಜಕ್ಕಳ ಗಿರೀಶ ಭಟ್‌ರವರು ಒಬ್ಬರು. ಅವರು ಮೂಲತಃ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪುತ್ತೂರಿನವರು. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಇವರು ಪ್ರೊ. ಬಿ ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಡಿ ಆರ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಶೋಧನ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ರೂಪ ‘ಡಿಆರ್‌ರ ಮೂಡು ಪಡು’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ‘ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಪಳಗಿಸೋಣ’, ‘ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ವರ್ಸಸ್ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ’, ‘ಕನ್ನಡಕ್ಕೇಕೆ ಶಂಕರಭಟ್ಟರ ಕತ್ತರಿ?’, ‘ಅಗಬಗೆ’, ‘ನುಡಿನೆರಳು’, ‘ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಸಂಕಥನ’, ‘ಸಹಿತ ಸಂವಾದ’, ‘ವಾಗ್ವಾದ ವ್ಯಸನ’, ‘ಬಹುವಚನಕ್ಕೊಂದೇ ತತ್ವ’ ಮುಂತಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಗಿರೀಶರು ಬಂಟ್ವಾಳ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ, ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಚಿಂತನ ಬಯಲು’ ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿಯೂ ಇವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಚಿರಪರಿಚಿತರು.

ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹಾಗೂ ತಾತ್ವಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ವಿವರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಪೂರ್ವನಲೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಹೇಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಗಿರೀಶರ ‘ಡಿಆರ್‌ರ ಮೂಡು ಪಡು’²⁴⁸ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿ ಉತ್ತಮ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಡಿ ಆರ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರನ್ನು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ಹಾಗೂ ವಸಾಹತೋತ್ತರವಾದಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡೇ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರವೇಶಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಇವರು ಡಿಆರ್‌ರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಿಂತನೆಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದೂ, ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿದ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದದಂಥ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ತಾತ್ವಿಕ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದೆಂದೂ ಸಾರುತ್ತ, ಡಿಆರ್‌ರ ಬರಹಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಹೊರಡುವುದು ಅಧ್ಯಯನದ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.²⁴⁹ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ 13 ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಈ ಕೃತಿಯ ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಹಾಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು

²⁴⁸ ಅಜಕ್ಕಳ ಗಿರೀಶ ಭಟ್, ಡಿಆರ್‌ರ ಮೂಡು ಪಡು, ಚಿಂತನ ಬಯಲು ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಂಟ್ವಾಳ, 2016.

²⁴⁹ ಅದೇ, ಪುಟ 12-15.

ಕುರಿತು ನಡೆದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ-ವಾಗ್ವಾದಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿವೆ. ಈ ಭಾಗಗಳು ಪಶ್ಚಿಮದ ಜ್ಞಾನಪರ್ವಕ್ಕೂ ಮುಂಚಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪರಿಚಯದಿಂದ ತೊಡಗಿ, ಆಧುನಿಕತೆ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ²⁵⁰ ಜ್ಞಾನಪರ್ವದ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಇವುಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಾತ್ಮಕ ಸಾರವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ ಹೊರ್ಕೆಮೀರ್, ಅಡೊರ್ನೊ, ಮಾರ್ಕೂಸ್‌ರಂಥ ಫ್ರಾಂಕ್‌ಫರ್ಟ್ ಸ್ಕೂಲಿನವರ ಪ್ರತಿಚಿಂತನೆಗಳು, ಅದೇ ಸ್ಕೂಲಿನವನಾಗಿಯೂ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದ ಹಾಬರ್ಮಾಸ್‌ನ ವಿಚಾರಗಳು, ರಚನೋತ್ತರವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಫುಕೋ ಹಾಗೂ ಡೆರಿಡಾರ್ ಮಂಡನೆಗಳು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜಾರಾಂ ಮೋಹನ ರಾಯ್, ಆನಂದ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಎಸ್ ಎನ್ ಬಾಲಗಂಗಾಧರ್ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹಾಗೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ತೌಲಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸುವ ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನವ್ಯರ ವಿಮರ್ಶೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಡಿಆರ್‌ಎನ್ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಅವಲೋಕನ ಇಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ಬರಹಗಳು ಪಶ್ಚಿಮದ ಜೊತೆ ಹೇಗೆ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಡಿಆರ್‌ಎನ್ ನಿರೂಪಣೆಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ಅವರ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವೇನು, ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಆಧುನಿಕೋತ್ತರವಾದಿಯಾಗಲು ಹೊರಟ ಡಿಆರ್‌ಎನ್ ಎದುರಿಸಿದ ಸಂದಿಗ್ಧಗಳೇನು, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಡಿಆರ್‌ಎನ್ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲೆತ್ತಿಸಿದ ವೈಚಾರಿಕ ಆಕೃತಿಗಳು ಯಾವುವು; ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು²⁵¹ ಅರಸುತ್ತ ಗಿರೀಶ ಭಟ್ಟರ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ತಮ್ಮ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂದು ಸಾರುವ ಗಿರೀಶರು 'ಆಧುನಿಕತೆ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ, ಇಡೀ ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಜೊತೆಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ನಿರ್ವಚನ, ಪ್ರಸರಣಗಳು ಕೂಡ ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ, ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ ನೋಡುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಗ್ರಹಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.²⁵² ಮುಂದುವರಿದು, "ಬಹಳ ಬಾರಿ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಓದು' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಬದುಕಿನ ಕುರಿತು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ತಾತ್ವಿಕ ಕಾಣ್ಕೆಗಳನ್ನು, ದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುವ ಬದಲಾಗಿ ಕೇವಲ ಭಿನ್ನ ಜಾತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ-ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಬಿಡುವುದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ

²⁵⁰ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಉಗಮವನ್ನು ಜ್ಞಾನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಫುಕೋನಂಥವರು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನೂ ಗಿರೀಶರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೋಡಿ: ಅದೇ, ಪುಟ 47.

²⁵¹ ಅದೇ, ಪುಟ 15.

²⁵² ಅದೇ, ಪುಟ 5, 6.

ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ”²⁵³ ಎಂದು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಾರೆ. “ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನನ್ಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದ ಟೊಳ್ಳು ಕಲ್ಪನೆ. ಭಾವುಕತೆ ಅದರ ಬಂಡವಾಳ” ಎಂಬ ಶಿವರಾಮ್ ಪಡಿಕಲ್ ಮಾರತನ್ನು ನಿಜವೆಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತಲೇ ಗಿರೀಶರು “ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆಯೆಂಬುದೂ ಅಷ್ಟೇ ನಿಜ” ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.²⁵⁴ “ಪಶ್ಚಿಮದ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಚಿಂತಕರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮತ್ತದೇ ಪಶ್ಚಿಮದ ಚಿಂತನೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದಾದ ಅಪಾಯಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಇನ್ನಾದರೂ ನಾವು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಪಶ್ಚಿಮದ ಆಧುನಿಕ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಗೆಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಿದೆ”²⁵⁵ ಎಂದು ದಿಕ್ಕೂಚಿಸುವ ಇವರು, ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಚಿಂತನೆಗಳೇ ರೂಪಿಸಿದ ‘ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ’, ‘ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆ’²⁵⁶ ಮುಂತಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ, ಆ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

‘ಸಂಸ್ಕೃತಿ’ಯ ಈ ಅ-ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇವರ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಎಂಬ ಎರಡು ನಿಶ್ಚಿತ ಧ್ರುವಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ‘ಕ್ಲಾಶ್ ಆಫ್ ಸಿವಿಲೈಸೇಶನ್ಸ್’ ಮಾದರಿಯ ಸಂಕಥನವನ್ನೇ ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ವೈಚಾರಿಕ ಆಕೃತಿಗಳು ಯಾವುವು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಹುಡುಕಾಟವನ್ನೂ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯು ನಡೆಸಿದಂತಿದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು, ಆಧುನಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಗಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು 19-20ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಅಲ್ಲದೆ, “ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ಆಧುನಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ಅಂಶಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ”²⁵⁷ ಎಂಬ ನಿಲುವಿಗೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಆ ‘ಪರಂಪರೆಯ ಅಂಶ’ಗಳನ್ನು ಯಾವ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರಂಪರೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಆಧುನಿಕದ್ದೋ ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವದ್ದೋ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಎದುರುಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಂಥ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ರ್ಯಾಡಿಕಲ್ ಆಗಿ ಮರು-ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

²⁵³ ಅದೇ, ಪುಟ 6.

²⁵⁴ ಅದೇ, ಪುಟ 6.

²⁵⁵ ಅದೇ, ಪುಟ 3.

²⁵⁶ ಅದೇ, ಪುಟ 18.

²⁵⁷ ಅದೇ, ಪುಟ 10.

34. ವಾಸುದೇವ ಬೆಳ್ಳೆ (1972)

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಳಸ್ತರದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ನಿರಂತರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ವಾಸುದೇವ ಬೆಳ್ಳೆಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಹೌದು. ಪಡುಬಿದ್ರಿಯ ಬೆಳ್ಳೆ ಗ್ರಾಮದವರಾದ ವಾಸುದೇವ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ದೈವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕುಲಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಂಬದ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿ, ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿ (ಕೆ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ) ಮತ್ತು ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಪದವಿ (ಬಿ ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟಿಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ) ಪಡೆದಿರುವ ವಾಸುದೇವ ಬೆಳ್ಳೆ ಈಗ ಮೂಲ್ಕಿಯ ಸರಕಾರಿ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿರುವ ವಾಸುದೇವ ತಮ್ಮ 'ದಲಿತ ಗುರುತು: ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಿರ್ಮಿತಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ' ಎನ್ನುವ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ 1970 ನಂತರದ ಕನ್ನಡ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರೂಪಿಸಿದ ದಲಿತ ಗುರುತಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾರವನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ 'ದಲಿತ ಸಂಕಥನ'²⁵⁸ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಿಹಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಪುಸ್ತಕ 'ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ 'ಕೆ ಟಿ ಗಟ್ಟಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ'²⁵⁹.

ಕನ್ನಡ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಗುರುತಿನ ವಿವಿಧ ನಿರ್ವಚನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಅಸ್ವಶ್ಯತೆಯ ದಲಿತಾನುಭವದ ಮಾನದಂಡದಲ್ಲಿ ದಲಿತಗುರುತನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನೇ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಗುರುತಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯ ಆಧಾರದ ದಲಿತ ಗುರುತಿನ ನಿರ್ವಚನಗಳೇ ಮಂಡಿತವಾಗಿವೆ. ವಾಸುದೇವ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಒಟ್ಟು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಚನ ಮಾಡುವ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಈ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದಲಿತ ವರ್ಗದ ಯಾತನಾಮಯವೂ, ಅವಮಾನಕರವೂ ಆದ ಅಸ್ವಶ್ಯತೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಚ್ಚಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದರೂ, ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಬರವಣಿಗೆಯ ಲೋಕವನ್ನು ಅವರು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದರೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ 'ದಲಿತ ಗುರುತಿನ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಾಸುದೇವರ ಸಂಶೋಧನೆ

²⁵⁸ ವಾಸುದೇವ ಬೆಳ್ಳೆ, ದಲಿತ ಸಂಕಥನ, ಆಕೃತಿ ಆಶಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳೂರು 2014.

²⁵⁹ ವಾಸುದೇವ ಬೆಳ್ಳೆ, ಕೆ ಟಿ ಗಟ್ಟಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಆಕೃತಿ ಆಶಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳೂರು 2014.

ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕಗೊಳಿಸಿ ಶೋಧಿಸಿರುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಭಾರತದ ದಲಿತ ಗುರುತಿನ ನಿರ್ವಚನಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಲಿಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಅದು ಜಾತಿ, ಅಸ್ತತ್ವತೆ, ಬಡತನ, ಲಿಂಗತ್ವ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಆಧುನಿಕ ರಾಜಕೀಯ-ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ, ಒಂದು ವಿಮೋಚನಾ ಹೋರಾಟದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ದರ್ಶನವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ನವ್ಯದ ನಂತರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಗೊಂಡ ದಲಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ವಾಸುದೇವರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಹೊಸತಾಗಿ ರೂಪು ಪಡೆದ ದಲಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕಥನವಾಗಿ ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಚನಗೊಂಡಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಅನನ್ಯತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಚನಗೊಳ್ಳುವ ದಲಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸಮಸ್ಯೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂದಿನ ಆಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ, ವಸಾಹತು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೌರಸ್ತ್ಯವಾದೀ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದಲಿತ ನಿರೂಪಣೆ ಹಾಗೂ ಪಶ್ಚಿಮದ ಪ್ರಗತಿಯ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಬಹಿಷ್ಕೃತ, ದಮನಿತ, ಶೋಷಿತ ಪದ ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಬಂದ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಾದ ಫುಲೆ, ಪೆರಿಯಾರ್, ಗಾಂಧಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹಾಗೂ ಲೋಹಿಯಾರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ಹಾಗೂ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವಿರೋಧಿ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪು ತಾಳುವ ಸಂಕಥನಗಳು ಹೇಗೆ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿ ಶೋಷಿತ, ದಲಿತ, ಮಹಿಳಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಚನ ಮಾಡಿದವು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಸಮಾನತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವಿಮೋಚನೆ, ಹಕ್ಕು, ಪ್ರಗತಿ ಈ ಮುಂತಾದ ಚಿಂತನೆಗಳಿಂದ ಶಕ್ತಿ-ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ರಾಜಕೀಯ ವಿದ್ಯಮಾನವಾಗಿ ದಲಿತ ಗುರುತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ದಲಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಹೋರಾಟಗಳು ನೈಜ ಜಾತಿ ವಿರೋಧಿ ಹೋರಾಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ದಲಿತ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರ ಹೋರಾಟಗಳ ನಿಲುವೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಈ ಕೃತಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ವಾಸುದೇವರು ತಾವು ನಡೆಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ, ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ, ಮನಜ ಹಾಗೂ ಮೊಗ್ಗಿ ಗಣೇಶ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ದಲಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಭಾರತದ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾರಸ್ವತ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ

ಮೂಡಿಬಂದ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು, ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಿಮಾಂಸೆಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಂಟುಮಾಡಿದ ಸಂಚಲನಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ಜೊತೆಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ದಲಿತ ಗಣ್ಯ ವರ್ಗ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ದಲಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ದಲಿತಾನುಭವದ ಮಾನದಂಡದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಅವಕಾಶ'ವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಚಿಸಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 1970 ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಕನ್ನಡ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಥ ಮತ್ತು ದಲಿತೇತರ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಥಗಳ ನಡುವೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಗೆ ಮೂಡಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಈ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವರು ಬಿಡಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆಯಿಂದ ವಾಸುದೇವರು ಈ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೆಲಸ ಅನನ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಮುಕ್ತಾಯವಲ್ಲ ಆರಂಭ:

ನಮ್ಮ ಲೇಖನದ ಎರಡನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿಯೂ ಮುಖ್ಯರಾದ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅನ್ಯಾನ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು, ಪೇಜಾವರ ಸದಾಶಿವರಾಯರು, ಟಿ ಕೇಶವ ಭಟ್, ತಕ್ಕುಂಜೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ಪಾದೇಕಲ್ಲು ನರಸಿಂಹ ಭಟ್ಟ, ಯು ಪಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಎಂ ಎನ್ ಕಾಮತ್, ಪಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ಎನ್. ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್, ಬಿ ಎಂ ರೋಹಿಣಿ, ಬಿ ಲೀಲಾ ಭಟ್, ಗಾಯತ್ರೀ ನಾವಡ, ಸಬಿತಾ ಬನ್ನಾಡಿ, ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ, ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ, ಸುನೀತಾ ಎಂ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ ಹಿರಿಯಡ್ಕ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟ ಅರ್ತಿಕಜೆ, ಆರ್ ಕೆ ಮಣಿಪಾಲ, ಜಿ ಭಾಸ್ಕರ ಮಯ್ಯ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಗಿಳಿಯಾರು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕರನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳಲು, ಚರ್ಚಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ತಲಪಾಡಿ-ವಿಟ್ಟ-ಸುಳ್ಳು ಈ ಭೂಭಾಗಗಳ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಚಾಚಿರುವ ಕಾಸರಗೋಡಿನವರೆಗಿನ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೂ ನಾವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಿತಿಯೂ ಹೌದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ಕೆಲವರನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಿತಿಯೇ ಹೊರತು ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷಪಾತದ ಭಾವನೆಯದಲ್ಲ. ಇನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳು ಹಾಗೂ ಮೌಖಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಗಂಭೀರ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಮಹನೀಯರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ನಾವು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದೇವಲ್ಲದೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾ ಬರಹಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಲೇಖನವು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಂಶೋಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಂಚ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕರಾವಳಿಯ ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಾವು 'ಸಾಹಿತ್ಯ'ವೆಂದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಲ್ಲ. ಲೇಖನದ ಮೊದಲಲ್ಲೇ ನಾವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಆನುಷಂಗಿಕವಾಗಿಯೂ ಪರಿಗಣಿಸಿ ನಮ್ಮ ಲೇಖನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಬಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರು. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಜಾನಪದ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ವಿದ್ವಾಂಸರು. (ಕು ಶಿ ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರು, ಎ ವಿ ನಾವಡರಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸರಿ-ಸಮಾನವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಬೇರೆ ಮಾತು). ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನವೇ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

ಅಕ್ಷರ, ಕೆ ವಿ. ಮಾಯದ ಕನ್ನಡಿ. ಹೆಗ್ಗೋಡು: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, 2022
 ಅಡಿಗ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ. ಸಂ. ಸಾಕ್ಷಿ: ಸಂಚಿಕೆ 04 ಜುಲೈ. ಸಾಗರ: ಸಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಕವಿತಾ, 1968.
 ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಯು ಆರ್. ಸಂ. ರುಜುವಾತು, ಸಂಚಿಕೆ 06. ಮೈಸೂರು: ಏಪ್ರಿಲ್ – ಜೂನ್ 1982.
 ಅರ್ತಿಕಜೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಭಟ್. ಸಂ. ಸಾರ್ಥಕ: ಪ್ರೊ ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ ಸಂಸ್ಕರಣ ಗ್ರಂಥ. ಮದರಾಸು: ಪ್ರೊ ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, 1995.
 ಬಿಳಿಮಲೆ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ. ಕನ್ನಡ ಕಥನಗಳು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ: ಅಹರ್ನಿಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ, 2019.
 ಭಟ್, ಅಜಕ್ಕಳ ಗಿರೀಶ. ಡಿಆರ್‌ರ ಮೂಡು ಪಡು. ಬಂಟ್ವಾಳ: ಚಿಂತನ ಬಯಲು ಪ್ರಕಾಶನ, 2016.
 ಭಟ್, ಬಿ ಜನಾರ್ಧನ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾವರ: ಸುಮಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, 2003.
 ಭಟ್, ಬಿ ಲೀಲಾ. ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಗೇಶ ರಾವ್. ಕಾಂತಾವರ, ಕಾರ್ಕಳ: ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಕಾಂತಾವರ (೦), 2022.
 ಭಟ್, ಹೆರಂಜೆ ಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಹಿಡಿಯಡಕ ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ. ಸಂ. ಗೋವಿಂದಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಪುಟ. ಉಡುಪಿ: ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, 1995.
 ಭಟ್ಟ, ಕೇಶವ. ಸಂ. ನಾಡೋಜ ಪಂಪ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, 2011.
 ಭಟ್ಟ, ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು ಹಾಗೂ ಭಟ್ಟ ಮುಳಿಯ ಶಂಕರ. ಸಂ. ಗುರುಗೌರವ: ಪಂಜಜೆ ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಗೌರವಗ್ರಂಥ. ಕನ್ಯಾನ, ಬಂಟ್ವಾಳ: ಪಂಜಜೆ ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, 2019.
 ಭಟ್ಟ, ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು. ಸುಕೃತಿ: ಪ್ರೊ ಟಿ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಂಪುಟ. ಆತ್ರಾಡಿ, ಉಡುಪಿ: ಪ್ರೊ ಟಿ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, 2006.
 ಭಟ್ಟ, ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು. ಸಂ. ವಿಚಾರ ಪ್ರಪಂಚ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, 2011.

- ಭಟ್ಟ, ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು. ಸಂ. ಭಾರತೀಯ ಸಂವೇದನೆ: ಸಂವಾದ. ಉಡುಪಿ: ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, 2012.
- ಭಟ್ಟ, ಪಾದೇಕಲ್ಲು ವಿಷ್ಣು. ಸಂ. ಭಾನುಮತಿಯ ನೆತ್ತ. ಉಡುಪಿ: ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, 2012.
- ಭಟ್ಟ, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣ ತಥ್ಯದರ್ಶನ. ಉಡುಪಿ: ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, 1997.
- ಭರಣ್ಯ, ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, 2021.
- ಗಣೇಶ್, ಶತಾವಧಾನಿ ಆರ್. ಸಂ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಂದಸ್ಸು. ಉಡುಪಿ: ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, 2002.
- ಹಾವನೂರ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಅರುಣೋದಯ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, 2021.
- ಹಂಪನಾ, ಕಮಲ. ಸಂ. ಸಂಶೋಧನೆ: ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ 11. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, 2015.
- ಐತಾಳ, ಗುಂಡ್ಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ. ಸಂಶೋಧನ ವಿಹಾರ. ಮಂಗಳೂರು: ಆನಂದ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳ ಗಂಗೋತ್ರಿ, 1989.
- ಗಾಂಧಿ, ರಾಮಚಂದ್ರ. ರಾಜಶೇಖರ, ಜಿ. (ಅನು). ಸೀತೆಯ ಅಡುಗೆಮನೆ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಋತುಮಾನ ಪ್ರಕಾಶನ, 2022.
- ಜಯಗೋವಿಂದ, ಶಾರದಾ. ಸಂ. ಡ್ರವಿಡ್ ಸ್ಟಡೀಸ್. ಚೆನ್ನೈ: ಪ್ರೊ ಎಂ ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ, 2008.
- ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಎಂ ಎಂ. ಮಾರ್ಗ ಸಂಪುಟ 01. ಬೆಂಗಳೂರು: ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, 2018.
- ಕಲ್ಲುಡಿ, ಬಸವರಾಜ. ಅನುಭಾವ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಹುಡುಕಾಟ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಬರಹ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, 2013.
- ಕಾರ್ನಾಡ, ವಿಶ್ವನಾಥ. ಸಮಚಿತ್ತ. ಅಂಕೋಲ: ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶನ, 2004.
- ಕಾರ್ನಾಡ, ವಿಶ್ವನಾಥ. ಸ್ವಂದನ. ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ: ಅನಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, 2011.
- ಕೇಶವಶರ್ಮ ಕೆ. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಆಖ್ಯಾನ. ಮೈಸೂರು: ಸಾರಾ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್, 2005.
- ಕಿಟ್ಟಿಲ್, ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್. ನಾಗವರ್ಮನ ಕನ್ನಡ ಭಂದಸ್ಸು. ಮಂಗಳೂರು: ಬ್ಯಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್, 1875.
- ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಆರ್ ವಿ. ಸಂ. ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವಂ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, 2015.
- ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಮೇಟಿ. ಸಂ. ಸಬಾಲ್ಪರ್ನ್ ಓದು. ಮೈಸೂರು: ಅರುಹ ಕುರುಹು, 2013.
- ನಾಗಭೂಷಣಸ್ವಾಮಿ, ಓ ಎಲ್. ವಿಮರ್ಶೆಯ ಪರಿಭಾಷೆ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, 2018.
- ನಾರಾಯಣ, ಕೆ ವಿ. ಬೇರು ಕಾಂಡ ಚಿಗುರು. ಬೆಂಗಳೂರು: ವಿವೇಕ ಪ್ರಕಾಶನ, 1997.

- ನಾವಡ, ಎ ವಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೋಧ. ಮಂಗಳೂರು: ಶೋಧನ ಪ್ರಕಾಶನ, 2015.
- ನಾವಡ, ಎ ವಿ. ಸಂ. ಮುಂಬೆಳಗು: ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ 01. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, 2015.
- ನಾವಡ, ಎ ವಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರರು. ಸಂ. ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟ ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ ಸಂಪುಟ. ಉಡುಪಿ: ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, 2004.
- ನುಗಡೋಣಿ, ಅಮರೇಶ. ಸಂ. ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ವೈಧಾನಿಕತೆಗಳು. ಹಂಪಿ: ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2018.
- ಪಡಿಕಲ್, ಶಿವರಾಮ. ನಾಡು-ನುಡಿಯ ರೂಪಕ: ರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳು. ಮಂಗಳೂರು: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2001.
- ಪೆರಾಜೆ, ಮಾಧವ. ಪರಿಭಾಷೆ. ಹೊಸಪೇಟೆ: ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶನ, 2008.
- ಪುಟ್ಟಣ್ಣಗೌಡರು, ಕೊಳಂಬೆ. ಅಚ್ಚುಗನ್ನಡ ನುಡಿಕೋಶ. ಮೈಸೂರು: ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, 2002.
- ರೈ, ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ. ಗಿಳಿಸೂವೆ. ಮಂಗಳೂರು: ಅಕ್ಕಿಸಿರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರ, 1995.
- ರಾಜಶೇಖರ, ಜಿ. ಬಹುವಚನ ಭಾರತ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, 2015.
- ರಾಜಶೇಖರ, ಜಿ. ಜಿ ರಾಜಶೇಖರ ಅವರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳು. ಹೆಗ್ಗೋಡು: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, 2009.
- ರಾಜಶೇಖರ, ಜಿ. ಕಾಗೋಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ. ಹೆಗ್ಗೋಡು: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, 2021.
- ರಾಜಶೇಖರ, ಜಿ, ಭಟ್ ಎಸ್ ಆರ್, ಫಣಿರಾಜ್ ಕೆ. ಕೋಮುವಾದದ ಕರಾಳ ಮುಖಗಳು. ಬೆಂಗಳೂರು: ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, 2012.
- ರಘುನಾಥ, ಶಾಲಿನಿ. ಸಮನ್ವಿತ. ಹೆಗ್ಗೋಡು: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, 1994.
- ರಾಮಭಟ್ಟ, ಉಪ್ಪಂಗಳ. ಕನ್ನಡ ವೈಯಾಕರಣ ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕ. ಉಡುಪಿ: ಅಕಲಂಕ ಪ್ರಕಾಶನ, 1986.
- ರಾಮಭಟ್ಟ, ಉಪ್ಪಂಗಳ. ಮಾನಸ. ಉಡುಪಿ: ಅಕಲಂಕ ಪ್ರಕಾಶನ, 1990.
- ರಾಮಭಟ್ಟ, ಉಪ್ಪಂಗಳ. ಸಂಗತಿ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, 2004.
- ರಾವ್, ಬಿ ದಾಮೋದರ. ಆಯಾಮಗಳು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ: ಪರಿಸರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, 1992.
- ರಾವ್, ಬಿ ದಾಮೋದರ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಲೇಖನಗಳು. ಉಡುಪಿ: ಶೇವಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, 2004.
- ಶಶಿಧರ್, ಆರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ: ಹಲವು ಅಪಕಲ್ಪನೆಗಳ ಕಥೆ - ಭಾಗ 02, ಅರಿವು ಬರಹ 02. ಮಂಗಳೂರು: ಅರಿವು ಬರಹ ಚ್ಯಾರಿಟಿಬಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, 1992.
- ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ತೀ ನಂ. ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ. ಮೈಸೂರು: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2016.
- ಶೆಟ್ಟಿ, ಬಿ ಶಿವರಾಮ. ಸಂ. ಕನಕನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ: ಸಂಕಥನಗಳ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ. ಮಂಗಳೂರು: ಕನಕದಾಸ ಸಂಶೋಧನ ಕೇಂದ್ರ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2013.
- ಶೆಟ್ಟಿ, ಬಿ ನಿತ್ಯಾನಂದ, ಮಾರ್ಗಾನ್ವೇಷಣೆ. ತುಮಕೂರು: ಬೆಸುಗೆ ಪ್ರಕಾಶನ, 2021

ತೋಳ್ವಾಡಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ. ಮಹಾಭಾರತ ಅನುಸಂಧಾನದ ಭಾರತಯಾತ್ರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, 2018.

ತೋಳ್ವಾಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಸಂಪಿಗೆ ಭಾರತ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶನ, 2011.

ವಸಂತಕುಮಾರ, ತಾಳ್ಮಜೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, 2007.

ವಸಂತಕುಮಾರ, ತಾಳ್ಮಜೆ. ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆ. ಮುಂಬಯಿ: ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2001.

ವಸಂತಕುಮಾರ, ತಾಳ್ಮಜೆ. ಬೌದ್ಧಾಯನ. ಮುಂಬಯಿ: ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2005.

ವಸಂತಕುಮಾರ, ತಾಳ್ಮಜೆ. ಹಣತೆಗೆ ಹನಿ ಎಣ್ಣೆ: ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊನ್ನಾರು ಮಾಲೆ. ಹಂಪಿ: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2007.

ವಿಜಯಶಂಕರ, ಎಸ್ ಆರ್. ನಿಜಗುಣ. ಬೆಂಗಳೂರು: ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಕ್ರೈಸ್ಟ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2012.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು-ಇಂಗ್ಲಿಷ್:

ಈಗಲ್ವನ್, ಟೆರಿ. ಲಿಟರರಿ ಥಿಯರಿ: ಎನ್ ಇಂಟ್ರೊಡಕ್ಷನ್. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ: ಆನಿವರ್ಸರಿ ಎಡಿಶನ್, ಬ್ಲಾಕ್‌ವೆಲ್ ಪಬ್ಲಿಶಿಂಗ್, 2008.

ಮ್ಯಾಕಿಂಟೈರ್, ಅಲಾಸ್ಡೈರ್. ಆಪ್ಪರ್ ವರ್ಚ್ಯೂ: ಎ ಸ್ಟಡಿ ಇನ್ ಮಾರಲ್ ಥಿಯರಿ. ಯುಎಸ್‌ಎ: ನೋಟ್ರಡಾಂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2007.

ರಾಮಚಂದ್ರನ್, ಸಿ ಎನ್ ಹಾಗೂ ರೈ ಬಿ ಎ ವಿವೇಕ. ಸಂ. ಮಿಡೀವಲ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಟರೇಚರ್: ಎ ರೀಡರ್. ಹಂಪಿ: ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 2022.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಲೇಖನಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್:

ದೇವದೇವನ್, ಮನು ವಿ. ರಿಫ್ಲೆಕ್ಷನ್ಸ್ ಆನ್ ಟೈಂ ಪ್ರಂ ಇಂಡಿಯಾಸ್ ಲಿಟರರಿ ಆಂಡ್ ಇಂಟೆಲ್ಕ್ಚುವಲ್ ಟ್ರೆಡಿಷನ್. ಇವರ academia.edu ಪ್ರೊಫೈಲ್‌ನಿಂದ.

ಪೊಲಾಕ್, ಷೆಲ್ವನ್. ಫಿಲಾಲೊಜಿ ಇನ್ ತ್ರೀ ಡೈಮೆನ್ಷನ್ಸ್, ಪೋಸ್ಟ್‌ಮಿಡೀವಲ್: ಎ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಮಿಡೀವಲ್ ಕಲ್ಚರಲ್ ಸ್ಟಡೀಸ್, ವೊಲ್ಯೂಮ್ 5,4, 398-413.

ಇ-ಪರಾಮರ್ಶನ:

ವಾರ್ತಾಭಾರತಿ, ಕನ್ನಡ ದೈನಿಕ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 12, 2020

honalu.net

arime.org

dmg-web.de

ಲೋಕಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ:

ಸಾಹಿತ್ಯ- ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಬರೆಯಲಾದ ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತದೆ.

1. ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳೂ ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಬದಲು ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
2. ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳ/ಲೇಖನಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
 - 2.1 ಪುಸ್ತಕವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ, ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಾಶನದ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳ.
 - 2.2 ಸಂಪಾದಿತ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಆರಿಸಿದ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಲೇಖನದ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ, ಸಂಪಾದಕರ ಹೆಸರು, ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಾಶನದ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳ.
 - 2.3 ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆರಿಸಿದ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಲೇಖಕನ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ, ಲೇಖನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಾಶನದ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳ.
 - 2.4 ಜರ್ನಲ್/ನಿಯತಕಾಲಿಕದಿಂದ ಆರಿಸಿದ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಲೇಖಕನ ಹೆಸರು, ಪ್ರಕಟಣಾ ವರ್ಷ, ಲೇಖನದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ, ಜರ್ನಲ್/ನಿಯತಕಾಲಿಕದ ಹೆಸರು, ಸಂಪುಟ/ಸಂಚಿಕೆಗಳ ವಿವರ, ಪ್ರಕಾಶನದ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳ.
 - 2.5 ಅಂತರ್ಜಾಲದಿಂದ ಆರಿಸಿದ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ: ಲೇಖಕನ ಹೆಸರು, ಲೇಖನದ ಹೆಸರು, ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದಿನಾಂಕ, ವೈಬ್‌ಸೈಟ್‌ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಳಾಸ.
3. ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ನುಡಿ ಅಥವಾ ಬರಹ ತಂತ್ರಾಂಶ ಬಳಸಿರಬೇಕು. ಫಾಂಟ್ ಸೈಜ್ 12 ರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು.
4. ಅನುವಾದಿತ ಲೇಖನವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ಹಕ್ಕುದಾರರಿಂದ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಪತ್ರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಲೇಖನದ ಜೊತೆಗೆ ಲಗತ್ತಿಸಿರಬೇಕು.
5. ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನವನ್ನು ಲೋಕಜ್ಞಾನದ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಬೇಕು.
E-Mail : lokajnaana@gmail.com
6. ಯಾವ ಲೇಖನಗಳಿಗೂ ಗೌರವ ಸಂಭಾವನೆ ನೀಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
7. ಎಲ್ಲ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಲೋಕಜ್ಞಾನದ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ, ಈ ನಿಯಮವು ಆಹ್ವಾನಿತ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಲೋಕಜ್ಞಾನ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂವಾದಗಳ ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ

ISSN: 2321-001X

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ

ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತುಮಕೂರು